

## Več kot lokalno pomemben jubilej

100-letnico arheoloških izkopavanj v Novem mestu počastili slovenski arheologi z dvodnevno zborovanjem na Dolenjskem — Na slovesnosti tudi dr. Dušan Plut — Tone Knez predstavil arheološko podobo Novega mesta — Dve publikaciji in razstava

NOVO MESTO — Dolenjska je po številu arheoloških najdišč in izkopanin izjemno bogata pokrajina. Velik delež na tem področju ima Novo mesto, ki mu ugled in sloves v arheološkem svetu povečujejo tudi ne tako maloštevilne najdbe evropske kulturne vrednosti. Zato 100-letnica arheoloških izkopavanj v Novem mestu ne more biti samo lokalno pomemben jubilej, je mnogo več in nedvomno dogodek, ki presega dolenjske in tudi slovenske kulturne razsežnosti.

Tako lahko na kratko strnemo sporočilo z arheološkega praznovanja v Novem mestu, ki so ga v počastitev omenjenega jubileja pripravili minuli teden Dolenjski muzej, novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine in Slovensko arheološko društvo. Osrednje dogajanje je potekalo v petek, 14. septembra, ko sta bili dopoldne dve slovesnosti za javnost, popoldne pa se je Slovensko arheološko društvo posvetilo strokovnim in stanovskim zadevam.

Slovesnost ob 100-letnici arheoloških raziskovanj v Novem mestu se je začela ob 10. uri v Domu kulture, odprl

pa jo je pokrovitelj inž. Marjan Dvornik, predsednik novomeške občinske skupščine. Od gostov so posebej pozdravili člana Predsedstva Republike Slovenije dr. Dušana Pluta, akademika dr. Borivoja Čoviča, direktorja Centra za balkanološke raziskave v Sarajevu, in dr. Markusa Egga, znanstvenega sodelavca Rimsko-germanskega centralnega muzeja iz Mainz. Dr. Plut je tudi nagovoril praznovance in med drugim izrazil upanje, da bodo arheologi prihodnjih tisočletij, ko bodo raziskovali naš čas, iskali predvsem izkopanine, ki bodo brez primesi strupov in militantnih ostankov.

Potem pa je imel arheolog Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja, predavanje Arheološka podoba Novega mesta, spremljano z diapozitivi. Obiskovalcem sta tudi bili na voljo obe publikaciji, izdani ob novomeškem arheološkem jubileju: Knezova knjiga Sto let arheoloških raziskovanj v Novem mestu 1890 — 1990 in knjiga več avtorjev Arheološka najdišča Dolenjske, ki je izšla kot posebna številka revije Arheo.

Popoldne so imeli slovenski arheologi v dvorani Dolenjskega muzeja strokovno posvetovanje o rekonstruiranju in topografiji na Dolenjskem in v Beli krajini, za kar sta uvodna referata podala arheologa dr. Janez Dular in Miha Budja. Zatem pa je bila skupščina Slo-

• V Dolenjski galeriji so odprli tudi razstavo Praznik sital, ki so jo pripravili študentje Oddelka za arheologijo Univerze v Ljubljani pod vodstvom dr. Mitje Guština. Razstava, ki bo odprta dva meseca, ponazarja življenje na dvoru halštatskega močnika v Novem mestu pred okoli 2.500 leti.

venskega arheološkega društva, na kateri so volili novo vodstvo društva in uredništvo revije Arheo.

Slovesnost ob visokem novomeškem arheološkem jubileju in svoje dvodnevno zborovanje ob tem so slovenski arheologi končali v soboto, 15. septembra, s strokovno ekurzijo v Belo krajino.

I. ZORAN

### ZA ČLANE SINDIKATA NEKAJ POPUSTA

NOVO MESTO — Novomeški občinski svet Zveze svobodnih sindikatov je dosegel dogovor z Dolenjko, da lahko člani sindikata v trgovinah tega trgovskega podjetja kupujejo ceneje. Gre sicer le za nekaj odstotkov popusta, a boljše kot nič. Če drugega ne, je na ta način ob dvakratnem ali trikratnem ugodnejšem nakupu povrnjena sindikalna članarina. Sindikalisti se dogovarjajo še za druge oz. večje ugodnosti. Prišlo naj bi tudi do sodelovanja sindikatov podjetij z eno od hranilnic ali posojilnic, ki bi seveda moralo biti v objektivno korist. Tudi tovrstni razgovori so v teku.

### SLAVJE OB BEVKOVI SOLETNICI

ZAKOJCA — Primorski Slovenci so se minulo nedeljo zbrali v Zakojci, rojstnem kraju pisatelja Franceta Bevka, in počastili 100-letnico rojstva tega velikega moža. Na slovesnosti je govoril član Predsedstva Republike Slovenije pesnik Ciril Zlobec.

## Iz stiske samo z novo šolo

Sprememba šolskih okolišev ne bo rešila težav s preporno mestno in s praznimi primestnimi šolami

BREŽICE — Brežiško šolstvo ima zelo ponesrečeno razporeditev prostorskih zmogljivosti. O rešitvah razpravljajo že dalj časa, vendar vedno znova ugotavljajo, da je starše in pedagoške delavce zelo težko pridobiti za spremembe.

Posebno problematična je osnovna šola v Brežicah, kjer so zaradi utesnitosti, ki jo je povzročil velik priliv prebivalcev v mesto, prisiljeni uvesti dovozniki pouk. Brežiški izvršni svet je razpravljal o spremembi šolskih okolišev, a je ob tem ugotovil, da bi leta samo delno olajšala težave, medtem ko dokončne rešitve ne bi nudila.

Drugače razporejeni okoliši so torej samo kratkoročna rešitev. Po mnenju izvršnega sveta bo v daljšem časovnem obdobju moralo priti do izgradnje nove šolske stavbe v samem mestu, saj je delo pod takimi pogoji, kot so zdaj, izredno težko. Računajo, da bodo do nove šole prišli v treh ali štirih letih. Ob tem zaenkrat predvidevajo dve možnosti. Medtem ko naj bi po prvi zgradili povsem novo stavbo, bi po drugi uporabili sedanjo staro trgovsko šolo.

Še to jesen se bosta morala sekretariat za šolstvo in občina odločiti, kaj bo s praznimi dijaškim domom in kaj s staro stavbo trgovske šole. Srednja šola naj bi namreč dogradila manjkajoče učilnice, tako da bi končno lahko delovala v šolskih prostorih na enem samem mestu. V tem primeru naj bi dijaški dom in trgovsko šolo prodali. In tu naj bi bila



PRIHAJA JESEN — Minulo nedeljo so jo s svojo tradicionalno prireditvijo Straška jesen že najavili turistični delavci v Straži (na sliki), v resnici pa pravo jesen pričakujemo v nedeljo zjutraj, štiri minute pred deveto uro. Jeseni se letos še posebej veselijo dolenjski vinogradniki, saj menda tako lepega grozolja že dolgo niso trgli. V tem tednu že namakajo lesene kadi in sode, portugalka na se že med in plemeniti. Z obiranjem drugih zgodnjih sort bodo vinogradniki pričeli konec septembra. Tisti, ki bodo s trgatvijo pohiteli, bodo jeseni spet ponujali kislico. Več o dogodku v Straži na »novomeški« strani. (Foto: J. Pavlin)

## Ob 35-letnici bodo priredili gasilsko paradu

Govoril bo L. Peterle

BREŽICE — Občinska gasilska zveza bo konec tedna proslavila svojo 35-letnico. Jutri ob 17. uri bo svečana seja, kjer bodo poročali o delu zveze v preteklih 35 letih, podelili priznanja in odlikovanja zaslužnim društvom in posameznikom ter otvorili dograjene prostore Doma požarne varnosti v Brežicah.

Zveza povezuje 32 gasilskih društev v občini in s tem čez 3.500 članov. »Naša društva imajo že tradicijo. Brežiško na primer obstaja že 105 let. Zelo dobro sodelujemo s sosednjimi zvezami in imamo tesne stike tudi z gasilci na hrvaški strani. Prireditev, ki jo pripravljamo, je povsem gasilska, in ne politična, kajti v gasilskih vrstah ne sme biti razlikovanja zaradi političnega prepričanja,« je dejal Ivan Leskovec, tehnični sekretar zveze in odbora za požarno varnost ter poveljnik brežiških gasilcev, ki dela v zvezi že vse od njenega nastanka.

Osrednja prireditev ob obletnici gasilske zveze bo v nedeljo ob 10. uri, ko bo parada domačih gasilcev in tehnične opreme. Z njo želijo gasilci prikazati, kako so porabili sredstva, ki so se 13 let zbirala na račun sisa za požarno varnost. Svečana tribuna bo prispevanju ob Ulici 21. maja, od koder se bo parada pomikala proti občini in nato do grajskega parka. Igrali bosta gasilski godbi na pihala iz Loč in Kapel. Na zborovanju gasilcev, ki se bo začelo ob 11. uri v grajskem parku, bo spregovoril predsednik gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry. Slavnostni govornik na prireditvi bo predsednik izvršnega sveta Slovenije Lojze Peterle.

B. D.

### PETERLE Z MINISTRI V BREŽICAH

BREŽICE — Predsednik slovenskega izvršnega sveta bo to nedeljo gostoval v Brežicah, kjer bo sodeloval na prireditvi ob 35-letnici Občinske gasilske zveze. Lojzeta Peterleta bodo ob pol desetih dopoldne sprejeli v prostorih občinske skupščine, nakar se bo udeležil mimohoda gasilcev in jim nato v grajskem parku tudi spregovoril. Ob 13. uri mu bodo priredili sprejem v Domu požarne varnosti, kjer bo Vino Brežice predstavilo tudi svoje proizvođače. Uro pozneje bo posvet s predsedniki izvršnih svetov in skupščin vseh treh posavskih občin, ki bo splošnega značaja. Po 15. uri planirajo pogovor z gospodarstveniki iz brežiške občine in člani občinskega izvršnega sveta, na katerem bodo razen predsednika vlade Lojzeta Peterleta sodelovali tudi nekateri ministri. Pričakujejo ministra Rejca, Umeka, Jazbinska in še koga.

### ORGELSKI KONCERT V BREŽIŠKI CERKVI

BREŽICE — Nedeljsko dopoldne je namesto desete maše v župnijski cerkvi sv. Lovrenca v Brežicah popestril orgelski koncert. Na njem so se predstavili znani glasbeni umetniki. Nastopila je sopranistka Zlata Ognjanovič, poleg nje pa sta pela še Dragiša Ognjanovič (bas) in Marcel Ostashevski (bariton). Na orglah je igral prof. Hubert Bergant.

### VREME

Ob koncu tedna bo pretežno oblačno, s padavinami, skratka slabo vreme se nam obeta.

### BERITE DANES!

- na 3. strani:
  - Vročje glave se vse bolj ohlajajo
- na 4. strani:
  - »Vrabc« za 5.000.000 DEM
- na 5. strani:
  - Zmanjkalo denarja, kaj zdaj?
- na 6. strani:
  - Kovinarska spet občinski problem
- na 20. strani:
  - Kikuj si prišli s kozo

## Rokodelci zdaj podjetniki

Mednarodni obrtni sejem v Celju je v nedeljo zaprl vrata. Tisti, ki ga redno spremljajo, vedo povedati, da že dolgo ni bil tako živahen, raznolik in privlačen. Letos so na njem bolj kot kdajkoli doslej predstavljali svoje izdelke tudi tuj razstavljalci. Skratka, sejem je uspel in organizatorji si res lahko manejo roke. Hkrati pa tudi že spoznavajo, da je sejemski prostor premajhen, da so vsebinski okvirji sejmaja preozki za novi val podjetništva. Podjetništvo pač sili čez doslej veljavne okvire in tudi meje, saj je prav v Celju postalo očito, da skupnost Alpe — Jadran že živi svoje avtonomno življenje. In kolikor je človeku ljubo, ko vidi, kaj vse so že sposobni narediti naši mali tovarnarji, ki se ne ustrašijo še tako zapletenega stroja ali računalnika, pogreša čisto navadnih rokodelcev. Kdor je že kdaj bil na podobnem sejmu v Muenchnu, je lahko videl, da imajo kaj pokazati tudi peki in mesarji pa klobasičarji in čisto navadni copatarji. Se bomo odločili med nostalgijo za rokodelci in plimo podjetništva, ali pa bomo tudi mi spoznali, da oboje lahko živi v sožitju. Dodati je treba še, da so se naši predstavniki z Dolenjske in iz Posavja dobro odrezali na celjskem sejmu, kar pomeni, da ne zaostajamo več za ostalimi regijami.

J. SIMČIČ



DR. DUŠAN PLUT MED ARHEOLOGI — Praznovanja slovenskih arheologov ob 100-letnici arheoloških raziskovanj v Novem mestu so se udeležile tudi nekatere ugledne osebnosti iz republiškega družbenopolitičnega življenja. Na posnetku, nastalem pri Domu kulture v Novem mestu, vidimo (v ospredju) člana Predsedstva Republike Slovenije dr. Dušana Pluta, belokranjskega rojaka, v pomenku z novomeškim županom inž. Marjanom Dvornikom in arh. Jovom Grobovškom, direktorjem Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu. (Foto: I. Zoran)

## Poljaki obiskali Krko

Dvajset let sodelovanja — V bodoče še več na ta trg

NOVO MESTO — Poljska je že dvajset let eden glavnih kupcev Krkinih zdravil. Danes imajo v Krki pogodbe s štirinajstimi vojvodskimi cefarmii, za zadnje četrtletje pa pričakujejo da se jim bo pridružil še petnajsti iz Olstyna. Vrednost letošnjih pogodb s Poljsko presega 9 milijonov dolarjev.

Težave v trgovanju s Poljsko se kažejo predvsem v tem, da je veliko število partnerjev, s katerimi Krka sodeluje in da je prodano blago vsakemu kupcu potrebno posebej dostaviti. Tudi na Poljskem so prešli na tržno gospodarstvo in se v zadnjem času pojavlja konkurenca zahodnih tovarn. Treba bo ponuditi kakovostnejše blago in konkurenčne cene. Nekaj sprememb prinaša proces privatizacije družbene lastnine. Stare lekarne prodajajo privatnikom, ti pa lahko v tujini naročajo tudi takšna zdravila, ki jih izdelujejo doma.

Namen še tesnejšega sodelovanja je bil tudi obisk 22 predstavnikov vojvodskih cefarmov, ki so se minuli in ta teden mudili na večdnevem obisku v Krki. Ogledali so si proizvodnjo v Krki.



TEDEN DNI GOSTI KRKE — Poljski farmacevtski delavci so se teden dni mudili v Novem mestu kot gostje Krke. Slednja velik delež proizvodnje zdravil (45) izvozi prav na to tržišče. (Foto: J. Pavlin)

DOLENJSKI LIST  
DOLENJSKI LIST  
DOLENJSKI LIST  
DL 068415  
ČETRTEK  
ST  
ST  
ST  
LIST  
LIST  
LIST  
LIST  
STUDIJSKA KNJIZNICA  
MIRANA JARCA  
68000 NOVO MESTO

ZAŠČITITI KOLPO — Da bi Kolpo in območje ob njej čim bolj zaščitili pred onesnaževanjem in degradacijo, Zeleni Bele krajine predlagajo, naj Slovenija in Hrvaška proglasita območje Kolpe od izvira do izliva potoka Kamenice, kjer je meja med Slovenijo in Hrvaško, za krajinski park. Na sliki: Kolpa pri Želebju. (Foto: A. B.)

### Krajinski park Kolpa?

Pobuda Zelenih Bele krajine, da se območje Kolpe od izvira do sotočja s Kamenico proglasi za krajinski park

METLIKA — Na nedavni seji predsedstva Zelenih Slovenije so med drugim sprejeli pobudo Zelenih Bele krajine, da se območje reke Kolpe od izvira do sotočja s potokom Kamenico, kjer Kolpa zapusti Slovenijo, proglasi za krajinski park.

Po tem predlogu naj bi krajinski park obsegal tudi območje Kočevske Reke in Kočevskega Roga ter območja ob Kolpi na hrvaški strani. »Ta predlog utemeljujemo s tem, da so ta območja v veliki meri še neokrnjena in jih želimo tako tudi ohraniti,« so v svoji pobudi med drugim zapisali Zeleni Bele krajine. »Zavzemamo se za uravnotežen razvoj vseh tistih dejavnosti, za katere imajo ti kraji dobre pogoje. To so kmetijske dejavnosti in turizem, katerih razvoj je bil zaradi delne zaprtosti tega območja v preteklosti močno oviran.« Seveda Zeleni Bele krajine nasprotujejo tudi vsem nasilnim posegom v naravno okolje in se zavzemajo za sanacijo vsega, kar pokrajino ekološko obremenuje.

V svoji pobudi, ki so jo v predsedstvu Zelenih Slovenije sprejeli, predlagajo, naj skupščina Republike Slovenije in sabor Republike Hrvatske imenujeta skupno strokovno komisijo, ki bi pripravila temeljito študijo, na podlagi katere bi območje Kolpe proglasili za krajinski park.

Poleg tega, da so s to pobudo prišli na dan v predsedstvu Zelenih Slovenije, so belokranjski zeleni z njo seznanili tudi odbor HDZ iz Ozlja ter sosednje hrvaške zelene, o njej pa bodo razpravljali tudi na prvih sejah občinskih skupščin Metlika in Črnomelj, navezali pa bodo stike tudi z zelenimi iz kočevske občine.

A. B.



## Kdo Anteju krade pošto?

»Kar zadeva domače prizorišče, je Zveza reformskih sil stranka ljudi, ki natanko vedo, kakšni so njihovi cilji, pa tudi, kako jih bodo uresničili, medtem ko druge stranke za svoje programe pišejo le želje, čeprav ne vedo, kako jih bodo izpolnile. Sicer pa je Zveza reformskih sil stranka, ki ne gradi na sovražnikih in prijateljih in na dialogu z vsemi,« je na tiskovni konferenci v prestolnem Beogradu izjavil Živko Pregelj, podpredsednik glavnega iniciativnega odbora omenjene stranke, sicer pa občasno tudi podpredsednik zvezne vlade.

Če nekoliko poglobljeva pogledamo Pregeljev monolog, si moramo takoj zastaviti vprašanje, kako si Markovičeva stranka, kot jugoslovanski narod in narodnosti pravijo Zvezi reformskih sil, zamišlja pridobivanje prijateljev, če pa že kar v ključu na pogovor vse druge stranke, torej svoje morebitne sodelavce in zaveznike, proglasi za nesposobne. V predvolilnem boju je sicer marsikaj dovoljeno, smešno pa je, če se med seboj stepejo navedbe iz istega stavka. Sicer pa nas tako aroganten pristop ne bi smel presenetiti. Markovič in vsi njegovi možje svoje reformiste že od vsega začetka predstavljajo kot nekakšno nadstranko, ki je edina sposobna rešiti Jugoslavijo, a jo pred tem bistveno preurediti. To je sicer lahko cilj oziroma popolnoma legalno početje ene od jugoslovanskih strank, moti le, da potencialni volilci ne morejo razlikovati, kdaj je Marko-

vič predsednik ZIS in kdaj duhovni ter tudi siceršnji oče stranke, katere promocija je bila v terek, ko so nastajale te vrstice. V svetu je običajno tudi, da ta ali ona stranka zavladala, ko zmaga na volitvah. Obratna pot, najprej vladati, potem pa si oblast podaljševati z ustanavljanjem nekakšne vladne stranke, je balkanski izum, ki meji na mehki puč.

Markovičeva stranka ima izjemne pogoje za delo. V medijih je zabeležen vsak korak, vsak izrečen stavek njenih prvakov, skrivnost pa je, od kod reformistom denar za njihov predvolilni boj in promocijske nastope. Živko Pregelj je (ne ve se, ali kot podpredsednik ZIS ali kot podpredsednik iniciativnega odbora stranke) nepredvidno izjavil, da se ni stranka okoristila niti z enim dinarjem zveznega proračuna. Bi se mar morala? Vsekakor pa nisem edini, ki se sprašuje, od kod je sicer slavni in zaslužni Emir Kusturica dobil denar za celostranski oglas v sarajevskem Oslobojdenju, oglas, v katerem je prav tako zastuženemu glasbeniku Goranu Bregoviću čestital, ker je vstopil v Markovičevo stranko. Poteza, ki je bila vrhunec neokusa, prepotnosti ter žalitve ponižanih in razžaljenih. Med cvetlice, ki so jih posadili reformisti, sodi tudi izjava Živka Pregelja, da je njegova stranka trenutno celo v nekakšni opoziciji do vlade. Po njegovih besedah se pogosto dogaja, da jim izginjajo pisma, ki jih pričakujejo, pošta je večkrat

odprta, ne dobivajo časopisov, ki so jih naročili in podobno. Ubogi reformisti! In vse to se dogaja v vladni palači, kjer ima stranka svoj delež. Kako bo Markovič vodil Jugoslavijo, ko pa je kljub neznanemu aparatu, ki mu ukazuje, nesposoben ugotoviti, kdo mu odpira pošto? Mu mar pisma berejo budni udje tega istega mehanizma?

Seveda pa v vsakdanjem življenju velja le realna moč. Kakšne so možnosti Markovičevih reformistov, ni in ne more biti izmerjeno. Vsekakor pa je najmočnejši v Bosni in Hercegovini, kar je razumljivo. Ta troedina republika bi bila z razpadom Jugoslavije najverjetneje potisnjena v državljansko vojno. Kljub temu pa reformisti v BiH ne morejo zmagati, glavne stranke treh narodov so premočne, prerazgrete. Markovič s svojo stranko ali brez nje ni priljubljen tudi v Srbiji s kolonijami, na Hrvaškem in v Sloveniji. Zanimivo je, da ima nestrinjanje z njim različne imenovalce. Na Hrvaškem se bodo premier in njegovi oprli na 80 občinskih iniciativnih odborov, potem pa bo, kar bo. Za Slovenijo pa je Živko Pregelj napovedal presenečenje. Kakšen zajec iz klubuka bo to, ni znano, vsekakor pa je podpredsednik vlade in tako rekoč tudi stranke omenjal možnost izkoriščanja »strahu sedanjih slovenskih oblasti pred novim preverjanjem političnih sil v republiki«. Kdo v Sloveniji bo odigral vlogo Jude Iskariota, ni znano, medtem ko je Jezus Peterletova vlada.

Ne glede na to, ali nam je Ante Markovič kot premier in nasilni tvorec stranke reformistov všeč ali ne, dejstvo, da bi njegov padec prinesel v Jugoslavijo izredno stanje. To pa ne narekuje, da bi morali Markoviču podpisati biano memoico iz strahu pred še bolj izrednim stanjem, kar se mora zgoditi, se bo zgodilo. Z Markovičem ali brez njega.

M. BAUER

## Vse za otroka

### Kaj ob tednu otroka pripravljajo Zveza prijateljev mladine

NOVO MESTO — Prvi teden v oktobru je vsako leto teden otroka. Zveza prijateljev mladine iz Novega mesta bo v dneh od 1. do 8. oktobra za otroke pripravila marsikaj zanimivega. Tako bo vse dni na Glavnem trgu sejem vse za otroka. Na tridesetih stojnicah bo ob tej priložnosti mogoče poceni priti do dobre igrače, ki jih bodo prodajali izdelovalci iz vse Slovenije. Nekaj stojnic bo namenjenih tudi trgovcem, ki bodo v tednu otroka pripravili otroški tekstil in drugo prodajati ceneje, kot je v redni prodaji (kar ne bo težko privatnim trgovcem).

Osrednje dogajanje bo s trga prestavljeno na parkirišče pod kapitljem. Tu se bo ves teden odvijal bogat program. Vsako popoldan po 16. uri bodo na tem prostoru za otroke nastopali gledališčniki, glasbeniki, pevci in drugi. V soboto in nedeljo bo tam otroški boljši sejem, na katerem bodo otroci lahko prodajali in kupovali prav vse.

V okviru tedna otroka Zveza prijateljev mladine pripravljajo tudi dve okrogli mizi. Prva bo namenjena vplivu pornografije v tisku in dobri igrački, druga bo tekla pod naslovom Otroku zdravo in varno okolje. Na prireditve, kjer seveda ne bo vstopnine, so vabljeni otroci iz vse občine, bilo pa bi prav, da bi v teh dneh nekaj naredili tudi v ostalih krajevnih središčih, predvsem pa v svoji družini.

J. P.

### STANOVANJA PRAZNA, LJUDJE PA NA CESTI

BREŽICE — Na občino kar dežujejo pritožbe zaradi delitve in uporabe družbenih stanovanj. Kar veliko jih je, ki so prazna ali pa so v njih podnajemniki, toda tega jim nikakor ne uspe dokazati. Zato bi zakonodajna morala to drugače urediti in dopustiti, da bi lastnik lahko posegal v taka stanovanja. V občini načrtujejo javno podjetje, ki bo upravljalo s solidarnostnimi stanovanji in se dogovarjalo tudi z zasebnimi lastniki ali s podjetji o upravljanju. Vsak dan se na občino obračajo mlade družine z vlogami za stanovanje, zato razmišljajo o možnosti, da bi se lotili izgradnje in ureditve malih, sicer podstandardnih stanovanj, ki pa bi mladim vsaj začasno rešila življenjsko stisko.



### PLAKETE TUDI DOLENJCEM

Na 23. mednarodnem obrtnem sejmu MOS 90 v Celju si je 210.000 obiskovalcev z zanimanjem ogledalo marsikak razstavni prostor obrtnika ali podjetja, saj je bilo izbrano med 2520 razstavljalci več kot desetletje. Tudi poslov so letos sklenili največ, in sicer za okrog 233 milijonov din. Še kar dobro so se odrezali tudi Dolenjci, Belokranjci in Posavci, ki so prejeli precej priznanj. Anton Žnidaršič, kooperant sevniške OZ Bohor, doma iz Grosupljeja, je dobil za nagrado srebrno plaketo MOS 90 (na sliki inovator razstavljenih strojev Franc Turk iz Sodražice), OZ Brela krajina pa si je predvsem po zaslugi kooperanta Antona Kambiča pridobila največ priznanj. Kambič je dobil srebrno plaketo mesta Celje in zlato priznanje ZOZS za sodelovanje.

### POPRAVEK

V prejšnji številki je v »Naši anketi« nastopal tudi Zdenko Fric, pek v črnomaljski pekarni. Tiskarski škrat v grafični pripravi časopisa pa je preimenoval v Zdenka Pirca. Za neljubo napako se opravičujemo Fricu in bralcem.

## Naša anketa

### Nič dobrih obetov

Po sklepu republiške vlade znaša najnižji osebni dohodek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost, od 1. septembra dalje 2.830 dinarjev in je višji od prejšnjega za dobro polovico. Ta znesek zadošča za pokritje 88 odstotkov košarice življenjskih stroškov. Po ocenah pristojnih prejemajo tako določeno plačo pri nas 4 odstotki delavcev, čemur pa je zelo težko verjeti. Tudi sicer naše plače večinoma niso posebno visoke, povprečna slovenska je le za 40 odstotkov večja od zajamčene. Nekaj bolje se godi le posameznim podjetjem in podjetnikom pa ponekod vodilni smetani, ki si je s tajnimi plačami zagotovila »primerne« osebne dohodke, ne glede na revščino plačilnih kuvert svojih delavcev. Večina pa bi skoraj morala obvladati čarovniške sposobnosti, če hoče preživeti od meseca do meseca. Kljub uradnim napovedim — z znamenitim premiorovim nasmeškom — o komaj kaki inflaciji občutimo in se napovedujejo nove in nove podražitve in še drugačni udarci po žepih ljudi ob seveda zamrznjenih plačah, posebno pri tistih, ki si morajo ustvarjati dohodek kar lepo na trgu. Napovedujejo se stečaji, brezposelnost, težave vseh vrst. Kako preživeti? Vsekakor bo težko. In — kar je najhujše — očitno niti ni nikjer pravega vedenja, kaj storiti, da bi se zadeve začele spreminjati na bolje.



FRANC AVSEC, upokojenec z Malega Slatnika, Novo mesto.

»Mi upokojenici, ki ne potrebujemo več veliko, še nekako kakoramo iz meseca v mesec, težje pa je mladim družinam. Tistim, ki zaslužijo le 3.000 dinarjev ali še manj, ostane kaj malo, ko plačajo vrtec, stanovanje, elektriko in druge stalne stroške. Vlada v Beogradu dela prav, ko vztraja pri tem tečaju marke, premla pa kontrolira rast cen in življenjskih stroškov. Inflacija je veliko večja, kot jo izkazujejo.«

»Delam v Tovarni pohištva in imam 2.700 din plače. Meni niti ni tako težko, saj sem navajena na slabo življenje, drugače pa je z mladimi. Moj sin je inženir, a ima tako nizko plačo, da mu moram še jaz včasih pomagati. Doma imamo njivo, vrt, nekaj kokoši, ko pa plačamo oranje in druge stroške, se sprašujemo, ali se nam sploh splača. Vidite, zdaj sem prišla v mesto, gledam izložbe in ugotavljam, da si ne morem nič kupiti. Tako živimo.«



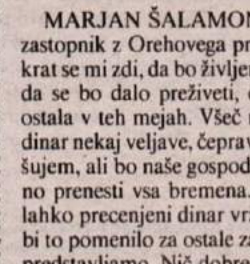
SAŠO MURTIČ, namestnik komandirja PM Metlika.

»Čeprav moja plača ni slaba, živimo iz rok v usta. Smo štiričlanska družina, v službi pa sem samo jaz, ker žena ne dobi zaposlitve. Živimo kar se le da skromno, saj je življenje samo zelo drago in pol plače gre za stanovanje, elektriko in ostale nujne stroške, da o dragi hrani sploh ne govorim. Gledati moramo na vsak dinar, pa še sem vsak mesec v minusu.«

»Mož dela v Nemčiji in tam kupi veliko življenjskih potrebščin, tudi hrano, in jih prinese domov. Tudi doma pridelamo kar precej hrane. Ne živimo razkošno, ni pa nam treba trepetati, kako bomo prišli iz meseca v mesec, pa tudi dopust na morju si lahko privoščimo, česar marsiktera družina ne zmore več plačati. Ne vem pa, kako bi živeli, če bi bila oba z možem zaposlena v Sloveniji.«



MARJAN ŠTEFANIČ, strugar v Kovinarski Krško: »Gospodarski položaj se slabša in slabša. Plače mirujejo, cene naraščajo, prispevki, davki in participacije pa tudi. Poleg tega je v težavah tudi firma, grozijo nam z odpovedmi. Ne vem, kako bi bilo, ko bi doma ne imeli nekaj zemlje in ko bi ne bili navajeni živeti skromno. Kljub vsemu upam, da bo nova vlada vendar izboljšala razmere in bomo nekega dne le zaživeli bolj spodobno življenje. Vprašanje je seveda, doklej še lahko trajajo te negotovosti. Da je največje biti v negotovosti, vemo prav delavci Kovinarske.«



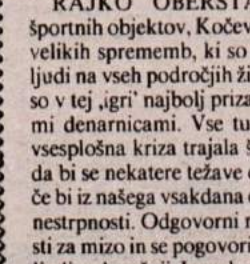
MARJAN ŠALAMON, zavarovalniški zastopnik z Orehovega pri Sevnici.

»Zaenkrat se mi zdi, da bo življenje še kar znosno, da se bo dalo preživeti, če bo inflacija ostala v teh mejah. Vseč mi je, da ima naš dinar nekaj veljave, čeprav se tudi sam sprašujem, ali bo naše gospodarstvo še sposobno prenesti vsa bremena. Zlasti izvoznike lahko precej dinar vrže na kolena. Kaj bi to pomenilo za ostale zaposlene, si lahko predstavljamo. Nič dobrega!«



RAJKO ZALETEL, delavec v Novolesovem obratu TPE v Račjem selu, Trebnje.

»Sem med najstarejšimi delavci tega obrata in nisem ravno optimist glede njegove prihodnosti. Številne reorganizacije so prej škodile kot koristile in zdaj se resno sprašujemo, kako bo z našo socialno varnostjo. Ako nas trebanjski politiki ne bi prepričali, da je bolje za nas, če se izločimo iz SCT in se združimo z Novolesom, bi se gotovo manj bali, kaj bo z nami jutri.«



RAJKO OBERSTAR, vzdrževalec športnih objektov, Kočevje.

»Živimo v času velikih sprememb, ki so negotovost za vse ljudi na vseh področjih življenja. Seveda pa so v tej igri najbolj prizadeti ljudje s tankimi denarnicami. Vse tudi kaže, da bo ta vsesplošna kriza trajala še lep čas. Menim, da bi se nekatere težave dalo lažje prenesti, če bi iz našega vsakdana odstranili politične nestrpnosti. Odgovorni morajo biti moralni sestri za mizo in se pogovoriti o nadaljnji usodi ljudi v današnji Jugoslaviji.«



MARIJA ŠTUPICA, prodajalka v Tobaku, Ribnica.

»Živimo v času velikih negotovosti in pričakovanj. Za politiko se ne zanimam, kot mati, žena, gospodinja, delavka imam dovolj drugih obveznosti. Mislim, da se kljub vsemu pri nas še vedno dobro živi in da je treba vse sile usmeriti v delo. Jaz na primer vstajam vsako jutro pred peto uro, saj pred službo še vse postorim v hlevu. Samo delo, ustvajalno, nas lahko izvleče iz očitne krize in nas približa toliko željeni Evropi.«

## Kočevci so vajeni slabo živeti

To je slaba tolažba, se da razbrati iz besed župana dr. M. Petroviča na sobotnem Slovenskem taboru v Mozlju — Kdo so dolžniki Kočevcev?

KOČEVJE — Prvega poveljnega Slovenskega tabora na Kočevskem, ki sta ga 15. septembra v Mozlju organizirala KSD »Ciril Dekval« Moezel in Demos Kočevje, so se udeležili pomembni občinski in republiški politični veljaki. Stranke kočevskega Demosa so zastopali Jože Hobič, Franc Bartolme in Mirjana Furlan, občino dr. Mihael Petrovič, republiko pa dr. Spomenka Hribar, doc. Tone Peršak in prof. Mihaela Logar. Tabora se je sicer udeležilo malo ljudi, vsebina in organizacija pa sta bili na dovolj kvalitetni ravni.

Najbolj je odmeval govor predsednika občine Kočevje, doktorja M. Petroviča, ki je jasno in glasno oral žalostno stanje na Kočevskem, opozoril na vzroke zaostalosti in pokazal na krivice. Brez dlake na jeziku je predstavnikom republiške skupščine med drugim dejal: »Najprej so na Kočevskem ropali, požigali, ubijali in odvajali ljudi v sužnost Turki. Opustošenje dežele je bila tako velika, da je bila na nekaterih območjih potrebna naselitev novih ljudi. Do no-

vega pustošenja je na Kočevskem prihajalo v letih 1941 — 1945. To, kar ni uspelo med vojno uničiti okupatorju, so v nekaterih predelih dokončali drugi. Številna naselja na Kočevskem so bila zaradi izselitve dobesedno zbrisana z obličja zemlje. Ponavljalo se je to, kar se je dogajalo v turških časih. Po vojni so se ljudje ponovno naseljevali iz vseh koncev sveta. Vendar je bivanje v Kočevju le kratka epizoda mnogih Slovencev. Pravi čudež je, da v tej deželi še vedno govorimo slovensko.

Kakšna je današnja stvarnost na Kočevskem? 90 odst. občine pokriva gozd, 85 odst. vse zemlje je splošno ljudsko premoženje, ceste so makadamske, od 600 km makadamskih cest, kolikor jih imamo v Sloveniji, jih je 20 odst. na Kočevskem, telefonijo si plačujemo, bolj kot kjerkoli v Sloveniji, sami. V naši občini imamo zaselke brez vode pa tudi ene vas brez elektrike. Gospodarstvo naše občine je že vrsto let v agoniji. Vsi v Sloveniji zahtevajo pomoč od države. Mi pa trdimo, da v Sloveniji ni občine s takšno usodo, kot jo je doživela kočevska občina. In to po krivdi države

Slovenije. Zato se lahko upravičeno vprašamo prosto po župančiču: Veš, republika, svoj dolg — za les, za premož, za beg ljudi, za umazano ime? Čeprav nas življenje še vedno tepe, smo še vedno tu, še vedno upamo, še vedno vztrajamo. Zato nas še kako zanima, kakšen odnos ima nova slovenska vlada do nas. Kočevska je bila očitno zanimiva toliko časa, dokler je bilo moč na račun razkrivanja strahot, ki so se tu dogajale po vojni, kovati politični kapital. Vladi je ostala slava, nam pa problemi in madež. Zdaj nas nihče več ne pozna. Odpravljajo nas s praznimi obljubami in brez nas in mimo nas krojijo usodo delov te občine. Očitno bomo ležali tako, kakor si bomo sami postlali. Kdor nam v stiski ne pomaga, ne more računati na našo pomoč, ko bo sam v stiski.

Bil bi srečen in hvaležen, če bi naši visoki gostje z argumenti ovrgli moje črne napovedi in ocene in nam javno dali besedo, da nas nova vlada ni pozabila. Da nam torej povejo, kdaj, koliko in kako nam bo pomagala. Če ne bomo storili mi in republika Slovenija, kar moramo storiti, potem se bo najbrž uresničilo to, kar je zapisano v knjigi, ki so jo Kočevjarji izdali v Avstriji: Na začetku je bil gozd, na koncu je ostal gozd.«

IVE STANIČ

### VSE VEČJI INTERES ZA NAKUP LOKALOV

BREŽICE — Velik razmah zasebnih dejavnosti nosi s sabo tudi povečano zanimanje za nakup lokalov v mestu. Trenutno imajo na občini okrog 70 vlog. Vsaj za nekatere bodo našli rešitev v treh stvbah, ki jih nameravamo v mestu kmalu obnoviti in v njih urediti nove lokale. Senčna plat povečanega zanimanja pa se pokaže, če poglobljamo strukturo novih lokalov. V večini gre namreč za storitvene dejavnosti, predvsem trgovino in gostinstvo, v proizvodno dejavnost pa zaenkrat še nihče noče, saj ne prinaša hitrega zaslužka.

## Ljubljansko pismo

### Največ možnosti ima A. Markovič?

### Začetek konca ali konec začetka jugo drame

Večina Jugoslovancev je še vedno za skupno državo, ki pa naj nikoli več ne bo »ječa narodov.« Za skupno življenje imamo vrsto razlogov in motivov. Poglejmo tokrat, kakšno so materialne možnosti za ustvarjalno sožitje jugoslovanskih narodov pod skupno streho.

V letošnjem letu naj bi bilo za razvoj jugoslovanskega gospodarstva zagotovljenih nekaj nad 10 milijard dolarjev, kar bi omogočilo, da bi v osnovna sredstva gospodarstva vložili nekaj manj kot 5 milijard, odplačali 2,3 milijarde dolarjev dolga tujini, ter namenili 2,2 milijarde dolarjev v stanovanjsko komunalno gospodarstvo in okoli 1,5 milijarde dolarjev v negospodarske objekte. Do leta 1995 naj bi družbeni proizvod rasel po stopnji 3,5 do 4 odstotka, v naslednjih treh pa počasneje — po 1 do 2 odstotka letno. Vse to obeta, da bi se Jugoslovani v naslednjih letih lahko izkopal iz krize, če bomo znali gospodariti. Pa bomo?

Kot vse kaže, bo veliko odvisno od Anteja Markoviča. Predsednik Markovič ni naiven. O tem nihče več ne dvomi. Ima oblast in verjetno je ne dviletantsko izgubil, tako t so jo izgubili nekateri dosedanja ubliški veljaki. Ostaja pa odprto

VINKO BLATNIK

**76** Pravi naslov za denarne zadeve

**ljubljska banka**

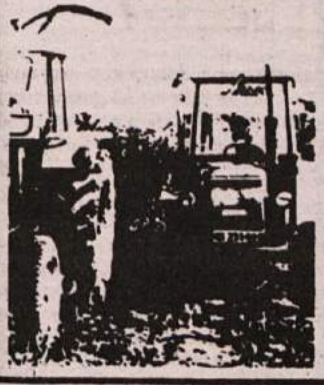
Dolenjska banka d.d. Novo mesto

**OBVESTILO VARČEVANCEM**

Po podatkih strokovnih služb Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. Novo mesto vodi Dolenjska banka skupaj več kot 40.000 hranilnih vlog, na katerih že dalj časa ni bilo sprememb, stanje teh vlog pa je minimalno.

Omenjene vloge močno povečujejo stroške računalniške obdelave in po nepotrebnem obremenjujejo računalniške zmogljivosti.

Velji, da bi zagotovili bolj kvalitetno in racionalno računalniško obdelavo podatkov, pozivamo vse varčevalce, ki imajo več hranilnih knjižic, s katerimi ne poslujejo več, da jih prinesejo v najbližjo enoto Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. Novo mesto, kjer jim bodo ostanek z obrestmi izplačali, hranilno knjižico pa uničili.



# Vročje glave se že ohlajajo

Podražitev živine ne bo zadostovala — Organiziranost kmetov še po starem

**KRŠKO** — Zadnja podražitev mladega pitane goveda ne bo zadovoljila kmetov, ker tudi ta višja cena ne pokriva stroškov. Po drugi strani pa je podražitev prizadela poprečnega Slovenca, ki prejema vedno manjšo plačo. Med kladivom in nakovalom so se znašle tudi kmetijske organizacije, ki odkupujejo živino in hkrati prodajajo meso.

«Za kmetijstvo niso bili nikoli posebno ugodni časi, sedanjost pa sploh težki, vendar moram kljub temu reči, da v celoti izpolnjujemo naše obveznosti,» je dejal Ivan Kozole, direktor krškega M-Agrokombinata. «Izpolnjevanje obveznosti do družbe in poslovnih partnerjev pomeni, da nimamo težav zaradi vlaganj v proizvodnjo. Tam se vložek obrne v letu dni komaj enkrat ali enkrat in pol. Zato je več kot razumljivo, da nam največ težav povzroča živinoreja. Pro-

blemi so v živinoreji že nekakšna stalnica. Podražitev kile žive teže mladega pitane goveda od 18 na 21 din bo že pomenila olajšanje, ne bo pa razrešila problemov. Po modelni kalkulaciji Kmetijskega inštituta tudi nova cena ne pokriva stroškov prireje. Povsem drugo

pomembna je povezanost na višji ravni, se je pokazalo ravno sedaj. Živinoreja bi se zaradi nelikvidnosti lahko znašla v težavah, reševati pa jo pomagajo druge panoge. Nasploh pa še ni znana republiška zakonodaja o zadržkih, kjer se jim očitno tudi ne mudi kaj dosti.

J. SIMČIČ

## RAJE PRODAJAJO NA PROSTEM TRGU

**ČRNOMELJ** — Glede na naravne pogoje je živinoreja v črnomaljski občini osnovna kmetijska panoga, vendar se proizvodnja zmanjšuje. Vse manj je krav, kar bo imelo zagotovo dolgoročne posledice. Vse manj je tudi prašičjega mesa, črnomaljska klavnica pa kupuje prašiče na Hrvaškem. Organizirana tržna proizvodnja v črnomaljski občini že več let upada, kljub temu da so bila vložena velika družbena sredstva, bodisi krediti, regresni, sredstva za melioracije, komasacije, nepovratni denar in intervencijska sredstva. Res pa je tudi, da organizirana tržna proizvodnja ni edini in povsem merodajni pokazatelj tega, koliko kmetije pridelajo. Kmetije namreč veliko svojih pridelkov prodajo na prostem trgu, kjer praviloma več iztržijo, kot če bi jih prodali kmetijski zdruzi.



Ivan Kozole

vprašanje je, kako bodo na to reagirali potrošniki. V trgovini menijo, da s še manjšo porabo.

Obiranje sadja je tik pred zdajci in v Krškem ne pričakujejo bogve kako velike letine. V dolinskih družbenih nasadih sta toča in pezeba pridelke oklestili na polovico. Na zasebnih površinah v višjih predelih bo pridelok večji. V celoti pa bo kakovost precej dobra, če že ne odlična. Zdjaj se v M-Agrokombinatu odločajo med dvema načinoma plačila kooperantom. Po eni varianti naj bi vse sadje odpremlili v hladilnico in ga plačali po prodaji. Po drugi pa naj bi se za prvorazredna jabolka dogovorili za fiksno ceno 1 DEM. Sedaj bo odkupna cena za ozimnico okoli 6 din, prodajna za potrošnika pa dinar več. Sadje za industrijsko predelavo naj bi plačali po 0,70 do 0,80 din.

Hkrati s tekočimi deli se v M-Agrokombinatu ukvarjajo tudi z bodočo organiziranostjo. Nekateri kmetje bi radi svojo zadrugo in samostojno pot. Direktor Kozole pa je mnenja, da se vroče glave vse bolj ohlajajo. Kako

## Zakaj tako zgodnja trgatve?

**Pred vojno je v času trgatve tatove odganjal oborožen čuvaj**

**SEMIČ** — V Semiču so nekateri že začeli s trgatvijo in s tem sprožili splošno trgatve. Če potrga mejaš, je drugi mejaš prisiljen, da potrga tudi on, sicer bodo to delo opravili drugi, saj je nešte- to ljudi, ki imajo radi grozdje, je pa denarja premalo.

Vprašanje je, ali je ta socialna na mestu. Pred vojno je bil v času trgatve v vsaki vinski gorici nastavljen čuvaj s puško, ki je vzbujal strah tatovom, streljal kokiši, ki jih je zasačil v vinogradu, in ljudje so bili vsaj malo zaščiteni. Sedaj čuvajske službe ni več, ker so po teoriji smatrali, da v socializmu ne bo več tatov, jih je pa še več, kakor jih je bilo v prejšnji gnili družbi.

Odgovorni bi morali malo pokukati čez mejo, videti kako imajo te stvari tam vpeljane in pridelovalci bi zopet dobili zaupanje v lastnino.

F. DERGANČ  
Semič

## Ivan Curhalek gre na državno tekmo v oranju

**V spretnostni vožnji mu ni bil nihče kos**

**BREŽICE** — Minulo soboto je bilo v Braslovcah republiško tekmovanje traktoristov. Posavje so zastopali fantje in dekleta, ki so se najbolje odrezali na regijskem tekmovanju v Sevnici. Nastopili so mladi zadržniki, ženske in člani, medtem ko v kategoriji oranja s trobrznimi plugi niso imeli svojega tekmovalca.

V Braslovcah so nastopile ekipe iz devetih slovenskih regij in se pomerile v oranju ter v spretnostni vožnji. Kot ekipa so se najbolj odrezali Pomurci, medtem ko so Posavci, ker v eni kategoriji niso imeli tekmovalca, pristali na predzadnjem mestu. Kljub vsemu so se domov vrnili zadovoljni, saj je njihov tekmovalac Ivan Curhalek iz Mosteca, sicer že star znanec tekmovalca, pridelava lepe rezultate. Skupno se je uvrstil na drugo mesto, v spretnostni vožnji pa mu nihče ni bil kos. Ivan Curhalek, ki je prvo mesto odnesel že tudi lani, se bo udeležil zveznega tekmovanja.



**REDKEV VELIKANKA** — Zemlja ob bregovih Save je rodovitna, po mnenju sadjarjev pa je mikroklima v Posavju skoraj idealna za sadjarstvo. Toda posavski kmetijski ne pridelujejo zgolj odličnega sadja. Dobro obrodi tudi žito in še nekatere poljščine. Na Logu pa so pri Knezovih pridelali tudi tole izjemno težko črno redkev, saj je tehtala kar 3,10 kg. No, ker je bila nekaj časa na ogled tudi kupcem prodajalne sevniskega M-Kombinata na Logu, je redkev na posnetku malce shujšala, se pravi — osušila, a je tehtnica še zmeraj potegnila čez poltretji kilogram.

# EN HRIBČEK BOM KUPIL...



Ureja: mag. Julij Nemanic

## Kdaj smemo trgati

Že nekajkrat sem obljubil odgovornemu uredniku Dolenjskega lista in tudi uredniku rubrike »En hribček bom kupil...«, da bom občasno dodal svoj prispevek ter s tem popostril vsebino tega kotička, poudaril njegov pomen in morda tudi vsaj za trenutek razbremenil skorajda edinega pisca tedenskih sestavkov v vinogradniško-vinarski rubriki. Obljuba dela dolg, zato ne bo odveč, če v času trgatve opozorim na nekatere skromne (pre-skromne!) določbe zakona o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina (Uradni list SRS št. 16/74), ki se nanašajo na trgatve, lahko naj- lepsi, a tudi bridki čas opravil v naših trjih (vinogradih).

Ko je vinogradnik v letošnji mli zimi in zgodnji pomladi začel opravila v trtu, je verjetno že razmišljal o trgatvi, s pravilno rezjo pa prav gotovo načrtoval pridelke. Količina tega je v veliki meri odvisna od rezi in nadaljnje tehnologije obdelave, kakovost vina pa predvsem od optimalnega roka trgatve ter pravilne- ga kletarjenja. Namen tega sestavka je opozoriti le na čas trgatve.

Letošnja zgodnja pomlad in to- plo poletje sta povzročila zgodnje dozorevanje grozdja, kar kaže na kakovosten letnik, ne toliko po količini, kot po kakovosti. Vendar nas zgodnje dozorevanje grozdja ne bi smelo zavesti, da bi začeli prezgodaj polniti posodo. Pаметen vinograd- nik tega ne počne. Zato ta sestavek ni v toliki meri namenjen njemu, pač pa tistemu, ki s trgatvijo pre- zgodaj prekine tehnologijo pridelave grozdja. To je nepopravljiva na- paka. S tem je predčasno prekinjen dotok mineralnih snovi iz tal prek koreninskega sistema in asimilatov v grozdne jagode. V času prezgod- nje trgatve je tudi listje še zeleno in je še vedno sposobno tvoriti veliko sladkorja, ki se po omejenem za- konu ne sme dodajati moštu razen v izjemnih primerih z dovoljenjem občinskega organa, pristojnega za kmetijstvo.

Ob trgatvi se najbolj bojimo sla- bega vremena, zato nemalokrat z njo prehitavamo, češ da bo grozdje gnilo. Tega se nam letos ni treba ba- ti, saj se siva grozdna gniloba (Bo- trytis) le malokje pojavila. Zato mora vinogradnik trgati čim pozne- je. Ta rok je odvisen od tehnološke zrelosti grozdja, ki je sicer močno odvisna od trte, načina pridelova- nja, obremenitve trsov, gnojenja, vzgojne oblike, od zelenih del na trti in od drugih agrotehničnih opravil.

Kleti, ki prevzemajo in predelu- jejo grozdje, že avtomatično reguli- rajo čas trgatve posameznih sort grozdja. Drugače pa je pri tistih pri- delovalcih, ki to počno sami, čeprav zanje veljajo enaki pogoji. Zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina je že precej zastarel in v mar- sičem ga je stroka že prehitela, ven- dar v svojem 5. členu točno določa, da trgatve grozdja ni dovoljena pred dnem, ki ga določijo za kmetij- stvo pristojni občinski upravni or- gan na predlog strokovne organiza- cije proizvajalcev grozdja z območja določene občine. To določilo mora- jo upoštevati vsi pridelovalci grozd- ja ne le zaradi sebe, temveč tudi iz spoštovanja in obveznosti do po- trošnika, ki hoče za svoj denar užiti- vati dobro živilo — vino. Po etičnih načelih sta mu ga vinogradnik in vsa vinogradniška stroka dolžna tudi nuditi. Ker pa to stroka želi in mora upoštevati, stopa ob njej kot sopotnik tudi kmetijska inšpekcija, ki izvaja nadzor nad spoštovanjem določb navedenega zakona in dru- gih predpisov s tega področja.

To dolžnost in pristojnost imajo občinski upravni organi pristojni za kmetijsko inšpekcijo, in republiški kmetijski inšpektorat. Ti vsa leta spremljajo izvajanje tudi tistega de- la zakonodaje, ki se nanaša na čas trgatve. Zato naj ne bo nihče prese- nečen, če ga bo v dneh prezgodnje trgatve (ali tudi po njej!) obiskal občinski ali celo republiški kmetij- ski inšpektor ter ukrepal v mejah svojih pristojnosti. Menim, da bo to za tistega, ki zakonodaje ne spoštu- je, večja moralna kot materialna (kazen!) obremenitev.

Vprašajte gostilničarja, če ima dobro vino!

mag. JOŽE ŠAVOR

## Kakovostno delo ne velja brez dobre prodaje

**V proizvodnji vrhunski, a prodaja šepa**

**BREŽICE** — Brežiško gospodarstvo se je v preteklosti močno naslonilo na kmetijstvo in morda je ravno zato tam, kjer je. A kakršna- koli je že bila kmetijska politika, je nekaj napredka vendarle opaziti. Vsako leto vznikne kaka nova, so- dočno opremljena kmetija in vedno več je takih, ki se intenzivno ukvar- jajo samo z eno ali drugo kmetijsko panogo.

Pred vsemi prednjači živinoreja, pridelava mleka in mesa, a prav ta- ko veliko so dosegli sadjarji in vino- gradniki. Brežiška in nasploh posav- ska jabolka in hruške ter po drugi strani vina iz bizejskosremiš- kega okoliša dosegajo lepe ocene v kakovosti. V Posavje prihajajo tudi tuji strokovnjaki, si ogledujejo na- sade in kmete prepričujejo, kako je njihova kakovost na evropski ravni. In vendar v kmetijstvu šepa. Zakaj? Zato, ker ne moremo in tudi ne znamo prodajati tako, kot bi želeli.

Kaj nam pomagajo vrhunski proiz- vajalci, med katere se uvrščajo bre- žiški sadjarji, če ne znamo tako ka- kovostnih pridelkov tudi prodati praviim kupcem in za pravo ceno! Na žalost je tako, da samo vloženo delo nima nobene prave vrednosti, dokler ga ne oplemeniti dobra prodaja.

Prva spoznanja o tem so bila že izrečena in tudi prve ideje o zadru- žni prodaji, o domači predelavi in še o čem so že zagledale luč. Pa tudi to še ni dovolj. Potrebno bo morje časa in še več strokovnosti, ki bosta sku- paj ustvarila ime dobrim pridelkom. Ti namreč na trgu niso dobri sami po sebi, temveč je potrebno kupce šele prepričati, da so res dobri.

Programov kmetijske proizvod- nje v občini ne manjka in lahko bi rekli, da so zgrajeni na strokovni podlagi. Brez strokovnosti in kaka- vosti danes pač ni mogoče več obsta- ti. Res pa je tudi, da skoraj noben izmed programov, izjema sta menda proizvodnja cvetja in predvidena lokalna mlekarna, nima dorečene- ga tržišča. Kam in kako se bo pro- dajalo, ostaja za brežiške proizva- jalce še naprej španska vas, njihovo delo pa je zaradi tega neprimerno nagrajeno.

B. DUŠIČ



Rezka Smole

## Prodaja že trideset let

**Rezka Smole na tržnici vsak ponedeljek in petek**

**NOVO MESTO** — Rezka Smole z Brega ob Temenici že tri desetletja vsak ponedeljek in petek prihaja na novo- meško tržnico. Gospodinje jo poznajo po izvrstni skutni, zato ji te ni težko »pre- topiti« v denar.

«Včasih je bilo na tržnici vse drugače. Bile smo same kmetice. Vsaka je imela svoj prostor, za cene smo se dogovorile zjutraj. Sedaj je drugače. Prekupčevalci z juga privlečejo na trg najrazličnejše blago in tržnica je vse kaj drugega. Me branjeve se trudimo še po starem. Z muko pridelamo in vse znesemo na trg tistim, ki si tega v mestu ne morejo sa- mo pridelati. Zato, da preživimo, gre velikokrat od hiše na trg tudi zadnji ki- logram fižola ali še česa drugega. Brez denarja se ne da,» pripoveduje Rezka.

Zadnje čase je bilo kar veliko besed o novomeškem »Ponte rossu«, ki je osnovno dejavnost na tržnici postavil kar na strani trti. Rezka pa še kar prihaja. »Pridem v ponedeljek in obljubim za petek. Tako teče že trideset let. Ne- koč se bo končalo, takrat Rezke ne bo več.«

J. PAVLIN



**Komisija za cenitev in odprodajo**

razpisuje licitacijo, na kateri želi odprodati

stavbno pohištvo in strešno konstrukcijo štirih bungalovov v Šmarjeških Toplicah.

Demontaža je v režiji kupca. Licitacija bo v petek, 21. 9. 1990, ob 14.30 v Šmarjeških Toplicah (pri bungalovih).

## VODNIK V KUPČIJI

Jutranje jesenske meglice, droben dež in šolarji na cestah so znamenja, ki napovedujejo jesen. Jeseni pa se vsi po vrsti odpravimo na lov na ozimnico. Medtem ko so ponekod že pripravili celotno ponudbo, druge še čakajo na pridelke. Ampak tako kakor vsako leto, bo bržkone tudi letos vse v redu. Kar pa zadeva meso, lahko povemo, kar že tako in tako veste sami: dražje je. In spet je tako kot ponavadi. Kmetije so spet nezadovoljni, mnogi med nami pa si ne morejo kupiti niti pol kile mesa za skromno ju- hico. Ampak to je že demagogija, zato pojdemo raje h konkretnostim.

**M-AGROKOMBINAT KRŠKO**  
Zdjaj so tudi že v Krškem dvignili cene živine, tako da je zdaj kila mla- dega pitane goveda v ekstra klasi

## OGRADIL 5 HEKTAROV

**BOJANCI** — V Bojancih, belo-kranski vasi, ki leži na veliki jasi, obda- ni z gozdovi, imajo kmetje veliko težav, da obranijo svoje njive in pridelke na njih pred divjadjo. Kljub temu da so nekateri ogradili njive z električnimi pa- stirji ali plinskimi topovi, so zlasti divje svinje prišle na njive in uničevale pride- lek. Nekoliko lažje se ljudje ubranijo je- lenjadi in srnjadi. Eden od kmetov pa je našel rešitev, ki je bila sicer precej dra- ga, a bo tudi učinkovita: kar 5 ha zemlje, ki jo ima v enem kosu, je ogradil z žič- nato mrežasto ograjo.

## Sejmišča

**BREŽICE** — Na tedenski prašičji sejmi so rejci pripeljali 179 do 3 mesece starih prašičev in 98 nad 3 mesece starih. Prvih so prodali 84, drugih pa 35. Ce- na mlajšim prašičem je bila 35. din za kilogram žive teže, med- tem ko se je cena starejšim pra- šičem gibala med 27 do 28 din.

## Kmetijski nasveti

### Gnojevka omejuje čredo

Slovenija ne bo več gradila velikih prašičjih farm. Pristava pri Krškem je bila zadnja. Osem velikih farm je kljub izjemnim proizvodnim uspehom žal tudi — več ali manj —osem velikih slovenskih naravovarstvenih proble- mov. Širjenje je ustavila gnojevka in z njo povezana nerešena tehnološka naloga, ki se verjetno sploh ne da rešiti.

Velika farma preprosto ne more brez velikih količin vode in velikega redčenja živalskih odpadkov. Prevoz pridobljenega malovrednega organ- skega gnojila — gnojevke se na večje razdalje ne izplača, brez tega pa na- ravna reciklaža ni mogoča. Zgostitev gnojevke bi zahtevala toliko energije, da se rentabilnostni račun spet ne bi izšel. Izpust gnojevke v vodotoke ni rešitev, vprašljive so tudi velike lagune, ki si jih uvedli kot začasen izhod.

Ker je gnojevka očitno poglavitni omejitveni dejavnik pri reji prašičev, bo za rejce zanimivo vedeti, kakšne norme veljajo v sosednji Avstriji in Nemčiji, kjer nimajo problemov s prevelikimi obrati in koncentracijami. Da je biološki krog sklenjen, gnojevka mora končati kot gnojilo v zemlji. Ker je po gnojilni vrednosti dokaj skromna, se je ne izplača voziti daleč, s to omejitvijo pa je določena velikost prašičjega hleva. V Nemčiji so izračunali, da je na kmečkih posestvih rentabilno razvažati gnojevko s 6 m<sup>3</sup> velikimi cisternami največ do 10 km daleč. Težje cisterne preveč uničijo tla. Če ve- mo, da daje v enem letu ena krava približno 18 m<sup>3</sup> gnojevke in da je to maksimalna količina, s katero se sme pognojiti hektar pšenice, lahko izra- čunamo največjo dopustno velikost prašičjega hleva. Od tod tudi omejitve,

• **PRAVA VODA ZA NAPAJANJE** — Kakšna naj bo najboljša voda za napajanje živine, to vprašanje mnogi rejci še podcenjujejo. In vendar je za uspeh reje zelo pomembno. Napajalna voda mora biti čista, brezbarvna, bistra, brez vsakega vonja, brez patogenih bakterij, ne pretirna ne pretopla in zlasti ne prehladna. Za napajanje je uporabna voda, ki ni hladnejša od 8°C in ne toplejša od 20°C, najprimernejša pa je topla od 10 do 15°C. Pre- mrzla voda najbolj škoduje konjem in prašičem, zlasti je nevarna pregretim jezdnim konjem. Če ima žival težave in zanje sumimo vodo, jo lahko da- mo bakteriološko pregledati najbližjemu zavodu za zdravstveno varstvo in higieno. Vzorec za laboratorijsko preiskavo naj vsebuje 150 do 200 ml vode.

ki dopuščajo le nekaj sto prašičev v enem hlevu, nikakor pa ne več tisoč ali celo deset tisoč, kot se dogaja na naših velikih farmah.

Koliko gnojevke bi lahko uporabili kot gnojilo, je odvisno tudi od pol- jščin, ki jih sejejo na posamezni kmetiji. Koruza gnojevko najbolj prenaša in je pred vegetacijo mogoče uporabiti do 5 m<sup>3</sup> na hektar koruznega po- ševka. Druge kulture so v tem pogledu polovico slabše in to je pri načrtova- nju prašičjega hleva nujno treba upoštevati.

Inž. M. LEGAN

# Delajo vse, da bi preživel

**Kljub dobrim programom in 70-odstotnemu izvozu na »trdne« trge ima Iskra Hipot velike poslovne težave — »Tatinski« tečaj dinarja**

**ŠENTJERNEJ** — Tukajšnja Iskra Hipot je kar lep primer, kako so v normalnem svetu veljavne gospodarske zakonitosti pri nas še kar naprej postavljene skoraj povsem na glavo. Čeprav ima to dolensko podjetje tržno zanimivo proizvodne programe, ki jih z lahkoto prodaja, in sicer kar okrog 70-odstotno na zahtevne tuje trge, so letošnje prvo polletje zaključilo z 10 milijoni dinarjev izgube; ves čas pa so zaradi pomanjkanja denarja tudi na robu stečajnega postopka. Delajo pa vse, da bi preživel do tistega časa, ko bo večina stvari vendar urejena in bo delovala tako, kot mora.

V prvi polovici leta nam je uspelo povečati proizvodnjo po posameznih programih, tudi do 30 odstotkov. Naročil imamo po vseh programih tudi za naprej, dovolj, do posameznih kupcev pa imamo celo zaostanke. Toda razmere, ki vladajo na našem trgu, so pripeljale do tega, da ne moremo pokrivati stroškov. Omenil bi le nerealen tečaj dinarja, ki nas kot neto izvoznike hudo tepe, pa tudi vse govornice o razbremenjenju in nekaterih zunanjih trgih. Trudimo se, da bi čim bolj racionalizirali proizvodne stroške, da bi zmanjšali porabo materiala, izmeta itd. ter povečali produktivnost. Delamo sanacijske programe, ki dokaj ostro posegajo v vse poslovne tokove v podjetju, zaposlene iz režije premeščamo v proizvodnjo, dokler ne uspešno slednje v večji meri avtomatizirati. Predvsem pa iščemo zunanje partnerje, ki bi bili pripravljeni sovlagati v naše programe. Z enim so razgovori za dokajšen vložek v programi potenciometrov že zaključeni, preko njega naj bi tudi prodali precejšen del te proizvodnje na zahodnoevropsko tržišče. Uspešno potekajo tudi dogovori o sovlaganju v program hibridnih vezij z dvema partnerjema, enim tujim in enim domačim. Pravi direktor Hipota Franč Baznik.

Pridobitev partnerjev, ki bodo pripravljene sovlagati v programe, je pomembna zaradi njihovega težkega finančnega položaja. Ob polletju so imeli okrog 30 odstotkov lastnih sredstev, kar je sicer na ravni slovenskega povprečja, a je slabo. Prodaja na domačem trgu jim ne vrže nobenega dinarja, saj v vsesplošno težavnem položaju lahko le zamenjujejo blago za blago, »sveži« denar, ki ga zaslužijo edino z izvozom, pa ne zadošča.

Kratkoročno zadolževanje je (pre)drago, posebno, če je treba denar iskati na svem trgu, ker ga banka ne more ali noče dati. Zdjaj, ko so se okrepili z 21 milijoni dinarjev iz republike, računajo, da bo tudi banka do njih bolj razumevala. Finančne težave jim sicer delajo tudi stalne preglednice z izplačilom osebnih dohodkov, ki so za povrh nizki. Kolektivne pogodbe zdaj sploh niso sposobni uresničiti. Če jim bo vse za-

stavnje zadeve uspelo izpeljati, bodo lahko popravili tudi osebne dohodke. »Računam, da nam bo z vsemi ukrepi uspelo v zadnjih treh letošnjih mesecih poslovati na pozitivni niči, tako da bo start v prihodnjem letu lahko normalen,« pravi Baznik.

Do konca letošnjega leta se bo šentjernejsko podjetje Iskra Hipot tudi reorganiziralo. Odločili so se za oblikovanje več delniških družb, in sicer po posameznih programih. Tako bodo lažje našli sovlagateljske partnerje, ki jih vedno bolj zanimajo posamezni programi, ne pa podjetje kot celota. Realno ocenitev premoženja, ki je osnova lastninjenja, pa so zaupali znani konzultantski firmi. Akcija internih obveznic, ki jih zahteva republika kot pogoj za svojo pomoč, je tudi kar dobro uspela. Takoj se je odzvala večina delavcev, čeprav gotovo vsak težko pogreša vsak mesec desetino plače, ki je v povprečju le nekaj nad 2.000 din.

Z. L.-D.

## Nov korak za zdravila

**Oddelek predkliničnih raziskav novomeške Krke je letos dobil prvi del sodobnih novih prostorov**

**NOVO MESTO** — Le s kvalitetnimi raziskavami se da priti do informacij, ki so potrebne za razvoj in izdelavo lastnega zdravila in za njegovo registracijo doma in v tujini, kjer so predpisi še mnogo strožji. Pogoj za uspeh je stalni razvoj na tem področju. Novomeška Krka, ki poleg oskrbe precejšnje dela domačega trga z zdravili-le-ta tudi veli-



Mag. Edward Palka

ko izvaja, se tega dobro zaveda. Njen oddelek za predklinične raziskave tako dobiva nove prostore, ki omogočajo še mnogo boljše delo, nove pristope in raziskave, ki doslej niso bile mogoče. V spomladni dokončani stavbi, veliki blizu 800 m<sup>2</sup>, ki je le prvi del bodočega kompleksa Krkinih predkliničnih raziskav, že delajo delavci toksiologije.

Mag. Edward Palka, vodja Krkinih predkliničnih raziskav, z zadovoljstvom in ponosom razkaže nove prostore. Od 14 farmacevtskih tovarn v Jugoslaviji praktično le tri proizvajajo lastna zdravila, takšnih laboratorijev, kot jih ima Krka zdaj, pa nima nihče in določene poskuse lahko opravljajo le v Novem mestu. To je le prva faza, v drugi bo oddelek predkliničnih raziskav dobil še nove farmakokinetične in farmakodinamične laboratorije ter objekti za male laboratorijske živali in pse, katerih kvaliteta je bistveni faktor pri predkliničnih

raziskavah. S tem bodo zares zagotovljeni ustrezni pogoji za vedno bolj zahtevne predklinične raziskave, ta nujni sestavni del proizvodnje zdravil. Z dobrih tovrstnih kadri, ki so poleg dobrih laboratorijev potrebni za kvalitetne predklinične raziskave, Krka tudi nima posebnih težav. Na predklinični dela 40 delavcev, od tega jih ima 14 fakultetno izobrazbo, pol magisterij. Gre za visoko specializirane kadre z veliko izkušnjami, in sicer veterinarje, biologe, farmacevte, kemike.

»Za vsakim našim izdelkom stoji veliko raziskav, zahteve po njih pa še stalno naraščajo. Cilj naših predkliničnih raziskav je ugotoviti učinkovitost in varnost zdravila. Danes v raziskavah uporabljamo sodobne dosežke in znanja, predvsem pa skušamo čimveč vedeti o nastanku bolezni, kako v posamezni fazi delujejo encimi. Tu so raziskave procesov absorpcije, distribucije in kumulacije zdravila v telesu, študije, koliko presnovljeno se zdravilo izloča, raziskave morebitnih vplivov na plod, dednost, raziskave vpliva na posamezne organe itd. Ugotavljamo možne stranske učinke, negativne in morebitne pozitivne. V fazi predkliničnih raziskav se jih da ugotoviti 60 do 70 odstotkov. Raziskujemo glavne terapevtske učinke in morebitne druge. Ne raziskujemo pa le substanc, iz katerih delamo zdravila, ampak tudi končna zdravila, saj različni postopki lahko dajo različne rezultate. Za vsako zdravilo opravimo v povprečju po 20 raznih študij, za nekatera pa tudi 40. Ko zdravilo registriramo doma, delo še ni končano, za registracijo po svetu moramo zadostiti raznim zahtevnim predpisom. V naše raziskave stalno uvajamo nove metode, ki jih tudi sami razvijamo, pa nove, sodobne aparature. Vsa dokumentacija pa je tudi že računalniško podprta,« pravi mag. Palka.

Njihovo delo je interdisciplinarno, zlasti na področju toksiologije. Po potrebi oblikujejo teame. Pomembno je njihovo dobro sodelovanje z vsemi oddelki v tovarni, pa tudi s farmacevtskimi inštituti doma in zunaj. Slabe četrstoletna stara Krkina predklinična je skratka na najboljši poti, da bo s praktično idealnimi pogoji dosegla zares vrhunsko kvaliteto svojih raziskav. To bo zdaj, ko je pri nas v pripravi nova patentna zakonodaja, ki ne bo ščitila več le končne izdelka, ampak tudi substanco, postopek, še posebno pomembno.

Z. L.-D.



**OHRANJANJE OBIČAJEV IN IZROČILA** — Turistično društvo Straža je v nedeljo popoldne pripravilo Straško jesen, da bi starejšim obudila spomine, mlade pa opozorila na vse bogastvo običajev, kmečkih opravil, tradicije. V povorki so se najprej predstavile narodne noše, ki so mladih obrabih pod avbami in klobuki sodeč tu še ne bodo kmalu pozabljene. (Foto: Z. L.-D.)

## Prikaz običajev in opravil

**V nedeljo popoldne je bila že tradicionalna prireditev Straška jesen — Sprevod narodnih noš in furmanskih voz — Na svoj račun prišli tudi gurmani**

**STRAŽA** — Kljub nizko visočemu sivemu nebu in hladnemu vremenu je Straža preteklo nedeljsko popoldne privabila na plano kar precejšnje število ljudi. Zelo prizadevno domače turistično društvo je spet pripravilo že tradicionalno prireditev Straška jesen.

Straška jesen se je pričela s sprevedom narodnih noš in voz, na katerih so domačini prikazali stare običaje in kmečka opravila od ličkanja koruze, obiranja fižola, trgatve, mletja sadja in pridobivanja mošta, žganjekuhe, pa do sekanja drv, molže krav, »pajljanja« zrnja itd. Vozovi so bili za veselo razpoloženje opremljeni tudi z domačimi harmonikarji. V narodnih nošah in pod avbami so bile tako stare ženice kot majhne punčke, kar seveda radosti, saj je v Straži očitno poskrbljeno za ohranjanje tega izročila, v kar sta v tem kraju vključeni dve celotni družini. Pozornost so zbudile v narodne noše oblečene lutke.

Zabavnih iger je bilo letos manj kot lani. Pravzaprav so obiskovalci videli le sestavljanje voza, v čemer so zmagali domači fantje. Vsi so tudi navdušeno zaploskali domačinoma, ki sta poparadirala med obiskovalci na svojih težkih, »delovnih« konjih. Turistično društvo, združba velikih zanesenjakov, ki jim ni žal časa za pripravo prireditev, ki naj bi bile v veselje in zabavo ljudem, je na prireditvi poskrbelo tudi za bogato kulinarčno ponudbo, na čelu s pravim domačim kruhom in potico, pečenima v krušni peči. Poleg harmonikarjev je nastopila tudi domača godba, v veseličnem delu prireditev pa je imel ob njih veliko besed tudi trio Siška.

Straško jesen je obiskal tudi dr. Marjan Rožič, predsednik Turistične zveze Slovenije, ki je v svojem nagovoru — enako tudi častni govornik Andrej Kirm, podpredsednik novomeške vlade — pohvalil delo delavne člane straškega turističnega društva. Dr. Rožič je poudaril, da Slovenija niso samo planine in morje, ampak postajajo vse bolj pomembni za turizem manjši kraji, vasi, kmetije, cerkve, gradovi, zgodovina. Seveda je zelo pomembno, da za turizem in z njim živijo celi kraji, gospodinjice, obrtniki, kmetje. Potem si gre obetati uspeh.

Straška jesen je bila že osma letošnja prireditev Turističnega društva Straža. Sodelovali pa so tudi na enajstih turističnih prireditvah po raznih slovenskih krajih. Vabil jim namreč nikoli ne zmanjka. Posebej omenjajo sodelovanje in na furmanskem prazniku v Postojni in na prireditvi Srečanje v moji deželi v Dolenjskih Toplicah

## Proti šušmarstvu

**Obrotno združenje Novo mesto zahteva ostrejšo ukrepanje in nove predpise**

**NOVO MESTO** — Novomeško obrtno združenje je napovedalo vojno šušmarstvu. Na medobčinske inšpekcijske službe je pred kratkim naslovlilo pismo, v katerem opozarja na problem nedovoljene opraviljanja obrtne dejavnosti, ki jemlje delo obrtnikom, ki si služijo kruh le s tem delom. Ugotavljajo, da je največ šušmarjenja med avtomehaniki, avtoličarji in avtokleparji, v gradbeništvu med zidarji, pleškarji, mizarji, polagalci ploščic in opravljanjem storitev z gradbeno mehanizacijo, v frizerstvu pa v ključavničarstvu ter napeljavi električnih in vodovodnih instalacij ter centralne ku jave.

Obrtniki trdijo, da je inšpekcija doslej na terenu premalo naredila, da bi šušmarje odkrila, jih ustrezno kaznovala (po zakonu so zdaj kazni sicer nizke) in jim preprečila nadaljnje delo. Okrcali so tudi posamezne organizacije, ki da so krive za širjenje šušmarstva, na primer zavarovalnica, ki izplača odškodnino za poškodovano vozilo v gotovini, ali pa stanovanjska zadruga, ki omogoča nakup materialov brez prometnega davka, vgrajujejo pa ga potem šušmarji. Šušmarstvo, pravijo, se pojavlja tudi pri obrtnikih, ki opravljajo delo na domu, saj ni možna kontrola, koliko zaslužijo in kaj delajo.

V novomeškem obrtnem združenju vedo, da se šušmarstvo nikoli ne bo dalo povsem odpraviti, zahtevajo pa, da ga z novimi ustreznimi predpisi in postopki tako omejijo, da ne bo več odzvalom dela rednim obrtnikom. Enake zahteve postavljajo inšpekcijskim službam tudi v črnomaljski, metliški in trebanjski občini.

## AFORIZMI

- Kaj ko bi se namesto čudežnega zdravljenja vernikov raje lotili čudežne terapije gospodarstva?
- Dejstvo, da je bilo naše ozemlje nekoč pod avstro-ogrsko oblastjo, še ne opravičuje nazorov iz časov Marije Terezije.
- Največji vzrok za potop gospodarske ladje je teža predpotopnih nazorov.
- Notranja politika je kot klopotec: mnogo ropota ob obračanju po vetru.
- Širjenje politične kuhinje pomeni oženje delavskega krožnika.
- Še večji križ bo z gospodarstvom, ako se bodo odgovorni preveč ukvarjali s cerkvenimi križi.
- Nič čudnega, da imamo zaostalo tehnologijo, ko pa kolesje časa sučejo tehnološko nepismeni.

MARJAN BRADAC

## Sprehod po Metliki

**NEKAJ PREBIVALCEV ŠESTOVE ULICE** je debelo gledalo, ko so jim otroci ponujali srečke Tonija Gasperiča. V ovojnicah, vrednih 50 dinarjev, so bili manjši predmeti, pobrani iz kakšne lanskoletne šolske torbe. Izkazalo se je, da so si igro izmislili otroci sami, da bi prišli do denarja, ki so ga potem trošili za sladkarije v bližnji samopostrežni trgovini. To ni prvi primer takšnega »zaslužkarstva«. Ljudje iz blokov poznajo »finto« pobiranja denarja za Rdeči križ. Cvenk pa je šel drugam in ne tistim, ki so pomoči zares potrebni. Tudi to »potegavščino« si je izmislil nekdo od otrok.

**ZASEBNA TURISTIČNA AGENCIJA PALMATOURSA** prireja zadnje čase predvsem nakupovalne izlete v Bratislavo. Tistih, ki hodijo nakupovati na Slovaško, ni malo, trdijo pa, da se splača skočiti po športno opremo, po potrebščine za taborjenje, porcelan, kristal in morda še po vloženo zelenjavo in sadje. Če človek pristeje k temu še vse, kar se da cenje kupiti v sosednji Avstriji, ugotovi, da mu zmanjka denarja za kakšen koli nakup v deželi na sončni strani Alp.

**BELOKRANJCI UPRIZARJAJO PRAVA ROMANJA** v gasilski dom Podzemelj, kjer prodaja zasebnik metrsko blago po 150 din kilogram. Kdor zna šivati, bo za malo ceverka obklesel vsa družina od pet do glave, kar pride še kako prav v teh težkih časih. Vrata gasilskega doma so odprta od zore do mraka, če pa slučajno prodajalke ni, jo je najti v hiši Tičeta Strauha.

samostojno podjetje. Za ilustracijo, kakšno je »sodelovanje« z matičnim podjetjem, so v metliški Predilnici povedali, da so jim za julij čez noč, z dopisom, povečali stroške za skupne službe za, reči in piši, 80 odst., s

- Od začetka leta, odkar pravzaprav trajajo ti zapleti, pa se je v Novoteksu marsikaj spremenilo. Tkanina in Konfekcija sta se organizirali kot družbeni podjetji, metliška Predilnica, ki je zaradi zapletov »zaostala«, pa je še vedno stari tozd in kot taka v novem »delniškem« Novoteksu, kjer tozdom ni več, svojevrsten anahronizem.

prejšnjih 517 na 927 tisočakov na mesec.

A. B.

## »Vrabc« za 5.000.000 DEM

**Metliški Komet rešuje »lohn posel« — Težave zaradi precenjenega dinarja in rastočih stroškov — Nanovo ne zaposlujejo**

**METLIKA** Število zaposlenih v metliškem Kometu je zadnja štiri leta enako in se vrti okoli 450, velika večina je žensk z obeh strani Kolpe; slabih 400 jih dela v Metliki, 55 pa jih ima delo v Kometovem obratu v Starem trgu.

Medtem ko je število zaposlenih v Kometu zadnja leta enako, pa se iz leta v leto povečuje njihovo delo za tuje partnerje. Letos bo v povprečju kar 80 odst. Kometovih proizvodnih zmogljivosti delalo za izvoz, trenutno pa za tuje naročnike dela celo 90 odst. njihovih zmogljivosti. Kot že vsa leta, gre tudi letos pri izvozu v glavnem za izvoz uslug, za tako imenovani »lohn posel«. S tem delom bodo letos zaslužili okoli 5 milijonov nemških mark.

Še ne dolgo tega je bilo tako delo pri nas ocenjevano kot manjvredno, »črnsko«, v sedanjih situaciji, ko se domači trg zapira in celo podira, pa je za marsikoga rešilo. Firme, ki so si pri tujih partnerjih s svojim prejšnjim dobrim delom in spoštovanjem rokov ustvarile dobro ime, imajo tudi danes zagotovljeno delo in plačilo. Res, da to ni takšno, kot bi ga morda za enako delo dobili na domačem trgu, a če upoštevamo, da je doma na plačilo treba čakati tudi po tri mesece in več, včasih pa se zanj lahko celo pod nosom obrisejo,

je v teh in takih časih »lohn« vrabec v roki in res vreden več kot domači golob na stehi.

A kljub temu da imajo dovolj dela in da se tuč za naprej ne boje za delo, imajo v Kometu precej težav. Te izvirajo, kot trdijo, predvsem iz tega, da je dinar v primerjavi s »pravimi« konvertibilnimi valutami precenjen in tako izvozniki za svoje delo dobijo precej manj, kot bi sicer. Na domačem trgu pa je tako in tako vse narobe in ni nobene finančne discipline. Poleg tega se stroški poslovanja, na katere ne morejo vplivati, povečujejo. Zadnji tak šok je povzročila podražitev naftnih derivatov. »Stara in nova oblast sta obljubljali razbremenitev gospodarstva, od vsega tega pa ni nič, celo vedno težje nam je,« se pričujejo v Kometu. Kljub temu da imajo dovolj dela in da jim tuji partnerji redno plačujejo, so morali plače dva meseca zapored zmanjšati za po desetino; avgustovsko povprečje je znašalo v Kometu 4.000 dinarjev.

Še vedno pa kljub vsemu dobivajo veliko prošnje za nove zaposlitve, vendar v Kometu nanovo ne zaposlujejo, v sedanjem stanju je veliko vredno že to, da vsaj do konca tega leta sedanjih zaposlenih ne bodo odpuščali.

A. B.

SPREOBURNJENCI — Prenovitelji, ki so ostali zvesti svoji stranki, torej ZKS-Stranki demokratične prenove, predlagajo, naj bi tisti, ki jim je nekdanja Partija plačala šolanje na srednji politični šoli, sedaj pa so se prelevili v demosovce, svoji nekdanji stranki plačali oz. povrnili šolnino. V Črnomlju je menda takšnih srednješolcev kar nekaj, in če bodo prenovitelji s svojim predlogom uspeli, si bo njihova stranka lahko gumno kar pošteno opomogla.

LEPOTA — Kdaj pa kdaj se kdo v Črnomlju spomni tudi na to, da opozori sookrajane, kako malo je potrebno storiti, da bi bilo mesto lepše na pogled in tako tudi privlačnejše za obiskovalce. Toda kaj, ko samo opozorila in navseti ne pomagajo kaj prida. Tako v Črnomlju še vedno ni pravega reda, kar se tiče plakatiranja, in se vsak znajde, kakor ve in zna. Konejšerji ali kante za smeti so marsikje postavljene na najbolj nepravilnih mestih, da o iznakaženih obliki niti ne govorimo. Pa tudi pročelja hiš, s katerih odpada omet, niso mestu v ponos. Toda čeprav je o vsem tem govoril delegat na skupščini že pred skoraj mesecem dni, ni v mestu čutili prav nič večjega reda, kot je bil prej.

PROMET — Črnomelj pa se lahko pohvali tudi z odlično prometno ureditvijo: tovornjaki parkirajo po pločnikih, pešci hodijo po cesti, po mestnih ulicah »prirejajo« dirke z motorji, zlasti proti Lokvam se prevaža vse več ljudi z neregistriranimi avtomobili. Gospodje miličniki pa nič?

### Drobne iz Kočevja

TEMPERATURA — Meritve potrjujejo, da so jutranje temperature v Kočevju med najnižjimi v Sloveniji. Med zanimivimi meritvami je nedvomno tudi ta, da so na Kredarici namerili 4 stopinje Celzija, v mestu ob Rinzji pa 6. Po pričevanju starejših tako nizke temperature za ta čas napovedujejo ostro zimo z veliko padavinami in hudim mrazom.

DVORANA — Že polne tri mesece delavci velenjske Omege delajo na obnovi kočevske športne dvorane. Vrednost del znaša 520.000 dinarjev, plačali pa jih bodo iz proračuna občine in TKŠ.

STRAJK — Delavci v Itasu so že dlje časa nezadovoljni zaradi nizkih plač, rešitev pa vidijo v stavki. Tudi drugje je slabo, pa vendar delavci drugih podjetij ne vidijo razloga za napovedano (in že odpovedano) splošno stavko.

### Slovenija Moja dežela.

### Ribniški zobotrebc

ROMI — Eden od vročih problemov, ki mučijo tudi sedanjo vlado, je vprašanje Romov. Ne ve se točno, koliko jih je, občani pa se pritožujejo, kot da jih je veliko. Romi krađejo, Romi delajo nered, njihovo obnašanje zasluži obsodbo — to so vsakodnevne pritožbe. Največ Romov je ta čas pri veterinarski postaji, manjša laboratorija pa so vsepovsod okoli Ribnice. Predlog je, naj bi Romi nastanili na Ugarju, vendar so tam vojaški objekti. Dokler vojska ne pove svojega, bo ostalo pri idejah.

SPREMENBE — Da je včasih važno pravilno izgovoriti ime naselja ali ulice, so potrdili tudi delegati na eni od sej skupščine. Delegati so se strinjali, da se namesto Opekarniške ulice, kot se je govorilo »na terenu«, dosledno uporablja pravilen naziv Opekarska ulica. Podobno se bodo morali dogovoriti tudi za spremembo imena naselja Lipovčica v Lipovščica.

MUZEJ — Ribniški muzej je pred kratkim dobil novega kustosa. To delo opravlja Ljubljanka Mojca Sifer, diplomirana etnologinja.

### Trebanjske iveri

ALKOTESTI — Zvedeli smo, da so ob letošnjem trebanjskem občinskem prazniku trebanjski policaji nadzre vzorno in dosledno opravljali svoje delo. Veliko dela so imeli zlasti pri otvoritvi novega doma gasilcev v Trebnjem, ki so ga, kot se pač spodobi, gasilci in gostje zalili na veselici z izdatnimi količinami rujne kapljice. Nekemu gasilcu so dali močje postavbe pinati balonček ravno pred obcino, napolniti do doma. Ko bi vrli gasilci vedel, kakšno presenečenje ga čaka, bi gotovo tistih nekaj sto metrov prepešali. Zdjaj je ostal brez vozniškega dovoljenja, niti na traktor ne bo smel sesti, če bo hotel kaj dinar zaslužiti pred kurilno sezono s prevozi premoaga. Kaj šele, da bi sedel za orodni vod trebanjskih gasilcev, saj je vedno pripravljen pomagati. Tako, kot je v dveh nočeh stočil okrog 2000 litrov vina in piva kot kletar, zato ne bi bilo nič čudnega, če bi alkotest reagiral že zaradi zaužitih hlapov. Drugi veseljaki, ki so ostali brez izpita, so manj prizadeti.

KRITIČNO — Najbolj kritična meseca za živeč v reki Mirni sta julij in avgust. Letos sta nepreklicno za nami in zdaj lahko Trebanjci pripravijo celo kak mednarodni simpozij o varstvu voda, saj do prihodnjega poletja lahko mirno spijo — do naslednjega pomora rib. Letošnjega avgusta so se ribe množično poslavljale od tega sveta zaradi pomanjkanja zraka. Menda se temu pojavu preprosto reče — zadržitev.

ODPADKI — Kaj različne odgovore je prejela Komunaala od krajanov iz KS Mokronog, ki so bili vsi iz sebe zaradi obvestila o uvedbi rednega odvoza odpadkov in plačevanja smetarine. Nekdo je zapasal, da staro šaro zbira celo od sosedov in jo skuri, da odganja divjad.

# IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

## Zmanjkalo denarja, kaj zdaj?

V viniški osnovni šoli imajo sicer nove ali obnovljene zidove, za učila in pripomočke pa ni denarja — Za dva razreda hrvaških otrok

VINICA — Tukajšnja osnovna šola je bila še zadnja v petletnem programu naložb v družbenih dejavnostih, ki so jih v črnomaljski občini financirali iz samoprispevka in ki ji je uspelo iz tega samoprispevka dobiti kaj denarja. Ker pa se je konec letošnjega junija ta samoprispevek iztekel, vsaj za sedaj pa ni izgledov, da bi ga ponovno uvedli, v Vinici ne vedo, kako bodo končali s svojo naložbo. Denarja namreč ni, zavedajo pa se, da bodo morali v bodoče v naši republiki marsikaj v šolstvu reševati sistemsko.

Od lanskega januarja, ko so se začela dela, so v Vinici dogradili pet učilnic, tri majhne kabine, zbornico, garderobo za vse učence ter telovadnico. Adaptirali pa so tudi stari del stavbe, v kateri so pridobili kuhinjo in jedilnico, ki ju prej šola ni imela. Tako jim je uspelo, da so lani kot zadnji v črnomaljski občini pričeli z enozmenskimi poukom.

Res, da se danes v Vinici lahko pohvalijo, da so, kar se tiče gradnje, naložbo končali, toda njihova sodobna šola je ostala brez opreme. Kupili so le najnujnejše, torej mize, stole in omare za nove učilnice, in še to na račun gradnje, medtem ko nujno potrebnih novih učil ter pripomočkov za telovadnico, tehnično delavnico in gospodinjstvo učilnico ni. S tem pa jelo otežkočen pouk in šolniki se zavedajo, da tako ne bo moglo iti v nedogled. Tudi zato ne, ker vedno najbolj »gor plačajo« prav učenci. »Sedaj improviziramo pri pouku bodisi s staro opremo, bodisi tako, da učitelji sami prinašajo različne pripomočke od doma,« potoži ravnatelj Jože Režek. »A pomanjkanje prepotrebni učil še ni edina težava, ki nas ta-



Jože Režek

Viniško šolo obiskuje 281 otrok, če pa prštejemo še malo šolo in vrtec, jih je okrog 340. Od tega kar za dva razreda otrok prihaja iz sosednje Hrvaške.

### NE KNIN, AMPAK TRBOVLJE

ČRNOMELJ — V nedavni sobotni prilogi Dela je bila na 1. strani objavljena fotografija, na kateri je množica ljudi. Črnomaljši so med to množico kaj hitro odkrili dva znana obraza črnomaljskih občanov. Ne da bi sploh kje pisalo, kje je fotografija nastala, so zlobni Črnomaljši določili, da gre za Knin, zato na račun nesrečnih Črnomaljšev sedaj prihaja kar precej namigovanja. Tukajšnja Socialistična stranka pa je hotela priti stvari do dna, zato se je zavzela in ugotovila, da je bila fotografija v resnici narejena na proslavi ob 50-letnici ustanovitve Komunistične partije Slovenije, ki je bila leta 1987 v Trbovljah.



TRIKRAT VEČJA REZERVA PITNE VODE ZA TREBANJCE — Komunaala v Trebnjem je brez velikega pompa začela uporabljati novi zbiralnik na Cvbljah za okoli 500 kubikov vode. Prej so imeli le za okrog 3 ure zalog pitne vode, zdaj, ravno okrog trebanjskega občinskega praznika, pa so povečali zaloge vode na okrog 800 kubikov, kar zadostja za vodopreskrbo mesta za vsaj 8 do 10 ur. Direktor Komunalne Pavel Jarc in tehnični vodja Boško Vujanin (na posnetku pred novim objektom, ki je veljal 1,8 milijona din) sta nam povedala, da letos Trebanjci niso občutili nikakršnega pomanjkanja vode, ker so poskrbeli za kakovostno, sprotno vzdrževanje naprav. Novi zbiralnik že premore nekatere sodobne naprave, pripravljen pa je za dopolnitev s procesno opremo, da bo avtomatika pri marsičem nadomestila človeka pri vseh devetih zbiralnikih, ki jih upravljajo in naj bi jih povežali tudi z UKV zvezami. (Foto: P. P.)

### V spomin na kaj naj praznujejo?

TREBNJE — Bodo Trebanjci tudi prihodnje leto praznovali občinski praznik in spomin na ustanovitev Gubčeve brigade ali bodo morebiti izbrali kakšen drug godeček iz preteklosti občine? To vprašanje, kljub temu da doslej še ni bilo uradnih pobud za spremembo, bo verjetno pereče vsaj dole, dokler o tem ne bo povedala svojega zgodovinska veda. Pa še potlej bodo gotovo mnega deljena, kot o vsaki stvari pač.

Po mnenju trebanjskega župana Cirila Pungartnika je bila ustanovitev tako številne oboževane enote, kot je bila Gubčeva brigada, v času, ko je fašistično-nacistična os Rim — Berlin — Tokio v svojem osvajanju sveta dosegla skrajne meje, le dobrih 10 km od meje velikega 3. rajha, izjemno dejanje.

lo to leta 1945 pri nas. V prvem obdobju po vojni, tja do približno leta 1960, so v trebanjski občini doživljali eno najhujših tortur boljševistične oblasti na slovenskih tleh, bodisi da je šlo za razlašanje, zaplenbe, fronte brigade, prisiljevanje v kmetijske obdelovalne zadruge, nevdružne davke, še zlasti pa so ljudem največ ponižanj in gorja prinesle obvezne oddaje.

Le malokje na Slovenskem se je verjetno primerilo, da bi zaradi takih potez oblasti moral velik kmet prositi manjšega za mast za zabelo ali za zrnje za seme. Trebanjci so bili v obilni meri deležni tudi arondacij in vseh ostalih blagov Kardeljeve vizije kmetijstva na vasi. Velika skrb oblasti za kmetijstvo je bila razumljiva, saj je trebanjska občina tedaj ustvarjala kar dve tretjini narodnega dohodka v kmetijstvu.

Toda, ker se je oblast obnašala kot slon v trgovini s porcelanom, se niti ni čuditi, zakaj trebanjskega župana ljudje, se pravi njegovi volivci, sprašujejo, ali na občini kaj razmišljajo o spremembi razloga občinskega praznika. In to navzlic temu, da ustanovitev Gubčeve brigade nima neposredne povezave z dogodki, ki so sledili zmagi partizanov oz. protihitlerjevske koalicije pri nas in v svetu.

P. P.

### BELA KRAJINA IMA VLADO V SENCI

PRELESJE — 1. septembra je bila v Prelesju ob Kolpi ustanovljena nadstrankarska vlada v senci za Belo krajino. Na ustanovni seji vlade — omenimo naj, da nobena od strank pri tem ni imela prstov vmes — so izvolili predsednika in razdelili ministrske stolčke. Želeli so sicer, da bi bila vlada čim bolj racionalna, a to zaradi velikega zanimanja za ministrske stolčke ni bilo mogoče. Sedaj je v vladi kar 20 ministrov, pričakujejo pa, da jih bo še več. Glede na to, da sta vladi na soncu v obeh belokranjskih občinah že zaskrbljeni zaradi nove, konkurenčne vlade, slednja sporoča, da je vsaka bojazen odveč. Ker vremenolovci napovedujejo, da bo še nekaj časa sončno vreme, se je vlada v senci odločila, da bo imela naslednje zasedanje 100 dni po ustanovitvi. Sicer pa je dolgoročni cilj nove vlade konfederalni položaj Bele krajine v Republiki Sloveniji, v skrajnem primeru pa odcepitev in popolna samostojnost deželice ob Kolpi.

M. BEZEK-JAKŠE

## Letos manj cenovnih šokov

Vseeno pa bo cena ogrevanja v Ribnici ekonomska

RIBNICA — Bližajoča se zimska sezona kar vabi k pogovoru o ogrevanju v večjih stanovanjskih soseskah, kot sta Trg Veljka Vlahoviča in Prijateljev trg. To sta največja ribniška porabnika toplotne energije. Inflacija iz prejšnjih let in skoraj vsakodnevno spreminjajoča se cena gorilnega olja so vnesli popolno zmedo v tovrstno komunalno dejavnost. Položaj je letos boljši, kar se cenovnih šokov tiče, tako da bodo porabniki lahko bolj zadovoljni.

Po besedah direktorja ribniške komunale Jožeta Zakrajška je izvršni svet potrdil ceno letošnjega ogrevanja, ki bo ekonomska, in sicer znaša 8,30 din za površinski meter. Porabniki bodo plačali še 2,10 din več na račun kredita, ki so ga dobili za ogrevanje v lanskem sezoni. Kredit je znašal 200 milijonov din in bi ga morali vrniti do konca avgusta, vendar je občina preložiła rok odplačila do konca tega leta. Skupna cena bo torej 10,40 din za površinski meter. Vendar pa bo cena obveljala drugo leto le, če se cene naftnih derivatov ne bodo bistveno spremenile.

To seveda velja le za prostore na Trgu Veljka Vlahoviča in za naselje v Sodražici. Stanovalci na Prijateljevem trgu imajo drugačen režim ogrevanja. Z lastnim načinom zbiranja sredstev so zmanjšali ceno ogrevanja na površinski meter. Če jim bo uspelo registrirati zasebno podjetje BBS, ki naj bi opravljalo vse storitve, ki so zdaj v domeni hišnih svetov, bo njihova cena 7 din za površinski meter.

Če stanovalci prostorov na Prijateljevem trgu ne želijo, da jim prostore ogreva Komunaala, je to njihova stvar, pravi direktor Zakrajšek. »V tem naselju imamo en kotel, za katerega plačujemo gorivo in ostale stroške, ker z njim ogrevamo novi del Ribnice, imenovan Kare. Naše cene so čisto ekonomske, v njih pa so poleg goriva vračunani tudi stroški za kurjača, vodo in amortizacijo. V cisternah imamo 75 tisoč litrov goriva. Ogrevalni sistem je izpravljen, in problemov na začetku ogrevalne sezone, to je 15. oktobra, ne bi smelo biti.«

M. GLAVONJIČ

## Plače realno mnogo nižje

Ugotovitve SDK za družbene dejavnosti — V dveh občinah trije izgubarji — Kakšne so bile plače?

KOČEVJE, RIBNICA — Na področju družbenih dejavnosti posluje v občini Kočevje 14 pravnih oseb, v občini Ribnica pa osem. V prvem polletju letos je v občini Kočevje poslovala z izgubo (24.000 din) le ena pravna oseba (iz panoge družbeno varstvo otrok in mladine ter socialno varstvo), ki pa zaposluje le približno odstotek vseh zaposlenih v teh dejavnostih (skupaj jih je 616).

V ribniški občini je v teh dejavnostih zaposlenih 312. Z izgubo sta poslovali dve pravni osebi (ena v izobraževanju, druga v družbenem varstvu otrok in mladine ter socialnem skrbstvu), ki predstavljata 33,4 odst. zaposlenih. Skupna izguba je znašala 217.000 din.

V obeh občinah so bili povprečni

osebni dohodki v teh dejavnostih pod republiškim povprečjem. V občini Kočevje je znašala povprečna plača 5.346 din (zdravstvo 6.454 din, izobraževanje 5.263, kultura, umetnost, informacije 4.987, družbeno varstvo otrok in mladine ter socialno varstvo 4.472 din) in je zaostajala za republiškim povprečjem za 650 din, v primerjavi s prvim polletjem lani pa je realno nižja za 20,2 odst.

V ribniški občini je bila povprečna plača v prvem polletju letos 5.248 din (zdravstvo varstvo 5.955 din, izobraževanje 5.200 ter varstvo otrok in mladine in socialno varstvo 4.267 din) in je za republiškim povprečjem zaostajala za 748 din, v primerjavi s prvim polletjem lani pa se je realno zmanjšala kar za 27,9 odst.

J. P.

## Trimo je zasidran na Zahodu

70 odst. proizvodnje v izvoz, pretežno v Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Sovjetsko zvezo — Ob devetmesečju že 11,5 milijona dolarjev izkupička

TREBNJE — V sedemdesetih letih smo pričeli izvažati in do leta 1980 smo imeli dober izvoz v Afriko in Rusijo. Potem je prišlo tisto kritično leto 1982, ko smo imeli podpisano pogodbo za Irak za 24 milijonov dolarjev; pogodba je padla, tako da smo se k sreči tedaj še pravočasno umaknili iz Iraka, ker nam ni nič dolgoval,« pravi glavni direktor Trima Stane Velikonja o vključevanju tega največjega (660-članskega) trebanjskega kolektiva v mednarodno delitev dela.

Drugi problem za Trimo pa je nastal, ko je prišlo še do zastoja izvoza v Sovjetsko zvezo, ker je Slovenijales dal posel tovarni Soko iz Mostarja, čeravno so poprej delali za to mednarodno podjetje iz Ljubljane v Rusiji pretežno Trebanjci. »Tedaj je prišlo do krize tudi zato, ker smo bili močno zadolženi zaradi granje. In potem smo začeli spreminjati poslovanje, iskati nova tržišča. Zgodilo se je še nekaj bistvenega: do leta 1982 smo izvažali izključno prek posrednikov, danes jih pa, razen če ni nujno potrebno, ne angažiramo več, ker smo postavili svojo ekipo, ki obvladuje zunanjetrgovinsko poslovanje.« je povedal Velikonja.

Posledice poslovnih stikov z afriškimi deželami občutijo Trebanjci še danes, saj Trimu neuvrščeni prijatelji še zmeraj dolgujejo okrog 6 milijonov dolarjev, čeprav je že več kot polovica zapadlih anuitet. V Trimu ocenjujejo, da bodo izterjali vsaj polovico denarja.

Po letu 1982 je Trimo ponovno prodir v Sovjetsko zvezo, predvsem s kakovostjo in spoštovanjem rokov, tako

da danes Sovjeti delajo Trebanjcem najboljšo reklamo tudi po zahodni Evropi. Mimogrede naj omenimo, da je Trimo naredil za sovjetsko avtomobilsko tovarno najprej objekt s 54.000 m<sup>2</sup> uporabnih površin, zatem halo s 36.000 m<sup>2</sup>, zdaj pa mora zgraditi še za Moskviča poslovno-upravno stavbo.

»Ko smo ugotovili plačilno nesposobnost nerazvitih, smo zastavili večje akcije za prodor na najzahtevnejša zahod-



Stane Velikonja

### Telefoni ali sli?

Mnogi že obupujejo nad črnomaljsko telefonijo

ČRNOMELJ — V Črnomaljski občini mnogi že obupujejo nad telefonijo. Čeprav se lahko pohvalijo, da imajo telefone že skoraj v vsaki vasi, pa jim to ne pomaga kaj prida, saj jih je marsikje skoraj nemogoče uporabljati. Tako je že prvi čudež, če uspe človeku priklicati iz Črnomlja po telefonu Dragutaj, Vinico ali Siari trg. Že po nekaj zavrtelih številkah je zveza namreč prekinjena. Prav nič lažje pa ni ob telefonskem aparatu tiskim, ki se trudijo, da bi dobili zvezo s svetom iz omenjenih krajev. V Vinici, na primer, pravijo, da porabijo tudi po nekaj ur, preden jim uspe priklicati Ljubljano. V tem času bi lahko vse potrebno opravili v našem glavnem mestu že kar osebnio. Morda ne bi bilo napak, če bi v črnomaljski občini glede na tako klavirne telefonske zveze uvedli sle, ki bi prenašali sporočila. Če že ne bi bili hitrejši od telefona, pa bi bilo vsaj zanesljivo, da bo sporočilo zares prišlo tja, kamor je namenjeno. Pri črnomaljski telefoniji pa se nikoli ne ve, kdaj oz. če boš sploh kdaj priklicat tistega, ki ga želiš.

M. B.-J.

### SOCIALISTIČNA STRANKA VABI V POSLANSKO PISARNO

ČRNOMELJ — Črnomaljski poslanski klub Socialistične stranke Slovenije je imel pretekli teden sejo, na kateri je obravnaval osnutek dolgoročnega plana občine Črnomelj ter oblikoval vrsto pripomb k planu. Izvolili so tudi vodstvo poslanskega kluba, predsednik pa je postal Jože Mihelčič iz Semiča. Socialistična stranka pa vabi bivalnevalce črnomaljske občine tudi v poslansko pisarno stranke v Kolodvorski 34, kjer lahko sporočijo svoje pripombe ali pobude oz. vse, kar jih tišči.

### IZ KS OSILNICA

»OSVOBODITI« CERKEV — Cerkev v Ribjeku, ki je ena najstarejših cerkva v občini, je tako rekoč obkoljena z električnim omrežjem in avtobusom, ki tam parkira. Krajevna skupnost je že dosegla soglasje z Elektrom o prestavitvi omrežja, dejali pa so, da so pri avtobusnem podjetju Stojna v Kočevju naleteli na gluha ušesa. Ko smo pri Sojni povprašali, kako je s tem, nam je sofer tega avtobusa Stane Klepec povedal, da parkira avtobus na svoji lastni parceli (saj je doma iz Ribjeka), da je pripravljen parkirati drugod, če mu KS priskrbi parkirni prostor, ki pa mora biti tudi blizu elektrike, in še, da je KS Osilnica tak pismen odgovor prejela že pred meseci.

GRADIJO BALINIŠČE — Člani KSĐ Tone Ožbolt dokončujejo balinišče pri Podvrhu (Fruskovala ograja), kjer urejajo športno središče in je že igrišče za mali nogomet, brunarica, vodovod in še kaj. To balinišče pa bo tretje na območju KS, saj sta še v Bosiljvi Loki in Grintovcu.

ŠE NOTRANJA DELA — Športnoturistično-rekreativni center v Starih malnih je pokrit, dokončana so ventilacijska in kleparska dela. Zdjaj postavljajo strelovod in urejajo okolico ter vgrajujejo okna in vrata, nakar bodo začeli z ostalimi notranjimi deli.

• V Trimu presegajo izvozne načrte. Ob tričetrtletju bodo iztržili z izvozom že 11,5 milijona dolarjev (uvoza bo za okrog 2,8 milijona dolarjev). Izvažajo tudi izdelke iz novih proizvodnih programov; trenutno je v ZRN in Avstriji veliko povpraševanje za Trimovimi bivalnimi kontejnerji, ki jih zdaj naredijo v povprečju 7 na dan, v zadnjem četrtletju letos pa računajo, da bodo povečali proizvodnjo bivalnikov na deset na dan. Vse delajo za znanega kupca, ničesar na zalogo.

osem hal. Na drugem mestu je avstrijski trg, na tretjem pa je Italija. V večini primerov gre za izgradnjo proizvodnih hal, kombiniranih z upravnimi prostori. Smo pa lani, denimo, naredili tudi trgovino na Švedskem. Tako beležimo zdaj že okrog 70 odst. izvoza, ob koncu polletja je bilo to nekaj čez 7 milijonov dolarjev,« je pojasnil direktor Stane Velikonja.

P. PERC

Si bodo sami odžagali vejo?

Delegati bodo spet odločali o znižanju prispevnih stopenj — Izvršni svet predlaga: prispevki 8,63 ali 7,26-odstotni

BREŽICE — Občinska skupščina bo tudi na tokratnem zasedanju razpravljala o prispevnih stopnjah za družbene in materialne dejavnosti. Strokovni delavci so, tako kot je bilo sklenjeno ob zadnjem spreminjanju stopenj, analizirali stanje v družbenih dejavnostih. Pri vsaki izmed njih so oblikovali stopnjo, ki bi do konca leta še omogočala izvajanje zastavljenih programov. Tam, kjer se je pokazalo povečanje prilivov, so stopnjo zmanjšali.

Skupna prispevna stopnja bo v tem letu doživela že tretjo spremembo. Medtem ko je bila še na začetku leta 10,81 odst., se je v juniju in juliju znižala za več kot polovico. Takrat je znašala 4,51 odst., kar je pomenilo, da je ob tem znižanju ostala samo nujna višina prispevkov za vzgojnoizobraževalno dejavnost. Vsi prispevki za ostale dejavnosti so bili ukinjeni. Od avgusta naprej velja globalna prispevna stopnja v višini 9,09 odst., kar pomeni 16-odstotno znižanje stopenj z začetka letošnjega leta.

Če se bodo poslanci odločili za večje znižanje prispevnih stopenj, v družbenih dejavnostih ne bo mogoče izpeljati nekaterih zastavljenih ciljev. Med njimi je nabava rentgenskega aparata za Splošno bolnico Brežice, financiranje razvojnega oddelka za otroke, ki so moteni v telesnem in duševnem razvoju, ter financiranje varstvene družine v Dobovi. Kulturna dejavnost se bo morala odpovedati nekaterim nalogam iz spomeniškega varstva, obnovi električne napeljave na odru brežiškega prosvetnega doma, izpolnitvi pogojev za matičnost občinske knjižnice in financiranju jubilejev godb na pihala iz Loč in Kapel.

V skupščini lahko pričakujemo ostro (verjetno tudi dolgo) razpravo, kajti odločilo se bo o povsem konkretnih vsebinah. Revna občina počasi postaja samo še bolj siromašna, gospodarstvo

pa na ta račun kaj malo bogatejše. Občinske prispevne stopnje za družbene dejavnosti ne bo več mogoče veliko krčiti, saj jih obvezujejo republiške zagotovljeni programi. Nekoliko lažje je pri materialnih dejavnostih, zato ni čudno, da sedanja predloga kar prepolavljata stopnjo z začetka leta.

B. DUŠIČ

Delegati se bodo odločali med dvema možnostma znižanja stopenj, vsaj kar se tiče družbenih dejavnosti. Prva predvideva v zadnjih treh mesecih letošnjega leta globalno prispevno stopnjo v višini 8,63 odst. in pomeni za petino nižje prispevke kot na začetku leta. Drugače povedano: 5-odst. znižanje sedaj veljavne stopnje.

Druga možnost bolj rigorozno posega v prispevne stopnje in jih znižuje glede na izhodišče kar za tretjino, se pravi, da bi se sedaj veljavna stopnja zmanjšala za 10 odst. Tako bi prispevna stopnja za družbene dejavnosti od oktobra dalje znašala 7,26 odst. Razlika med eno in drugo možnostjo doseže v številkah skoraj 5 milijonov din, kaj pa po vsebini?

Če se bodo poslanci odločili za večje znižanje prispevnih stopenj, v družbenih dejavnostih ne bo mogoče izpeljati nekaterih zastavljenih ciljev. Med njimi je nabava rentgenskega aparata za Splošno bolnico Brežice, financiranje razvojnega oddelka za otroke, ki so moteni v telesnem in duševnem razvoju, ter financiranje varstvene družine v Dobovi. Kulturna dejavnost se bo morala odpovedati nekaterim nalogam iz spomeniškega varstva, obnovi električne napeljave na odru brežiškega prosvetnega doma, izpolnitvi pogojev za matičnost občinske knjižnice in financiranju jubilejev godb na pihala iz Loč in Kapel.

V skupščini lahko pričakujemo ostro (verjetno tudi dolgo) razpravo, kajti odločilo se bo o povsem konkretnih vsebinah. Revna občina počasi postaja samo še bolj siromašna, gospodarstvo



OTVORITEV — Častno nalogo, da je prerezal trak in s tem odprl cesto, so naložili najstarejšemu članu gradbenega odbora Jožetu Slovencu. Sam je okusil, kaj pomeni, če ima človek zelo težak dostop do domačije, zato je že v preteklosti skrbel, da so cesto vzdrževali, zdaj pa je še posebno zagreto pridobil ljudi za akcijo. Ko je prerezal trak, se je povorka avtomobilov na čelu s traktorji in prikolnicami, na katerih so sedeli muzikanti in folklorna skupina, zapeljala do konca asfalta. (Foto: B. D.)

Do Špičaka vodi asfalt

Krajani so vložili denar

DEČNO SELO — Konec preteklega tedna so v Dečnem selu pri Artičah slovesno odprli novoasfaltirano krajevno cesto, ki vodi do zaselka Špičak in povezuje štiri krajevne skupnosti: Artiče, Globoko, Sromlje in Pišce. Ob njej živi okrog sto ljudi, nekaj takih, ki imajo tu stalno prebivališče, in še več takih, ki imajo na tem koncu gozdne ali vinogradniške površine.

Delati so pričeli že marca, saj jih je čakalo veliko zemeljskih del. Z bagerjem so odstranjevali zemljo kar 300 delovnih ur, še skoraj trikrat toliko pa so jih opravili s traktorskimi prikolnicami, ko so odvažali zemljo. Krajani so za cesto prispevali svoje lastno delo, delo s svojimi stroji in seveda tudi precej sredstev. Posamezniki so prispevali od 2 do 35 tisočakov, tisti, ki stalno živijo ob cesti, pa od 22 do 35 tisoč.

Kot so povedali na petkovi otvoritvi, jim je uspelo ohraniti dobrososedske odnose in vzpostaviti sodelovanje med ljudmi, ki tu stalno živijo, in »vikendšašci«. Cesto so želeli urediti tako, da bo dobro prevozna, da bodo možna srečanja in da urejen odtok vode, zato so se posvetovali s strokovnjaki. Čeprav so pogodbo s cestnim podjetjem sklenili že spomladi in so zato asfalt tudi plačali po takratnih cenah, jim je sedaj zmanjkalo sredstev. Ker gre za hribovit teren, morajo urediti še asfaltirane odtoke, ponekod tudi utrditi bankine in po potrebi namestiti prometne znake. B. D.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 7. do 14. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Mirjana Šufaj iz Otrševca — Katarino, Branka Pavlič iz Kraljevca na Sotli — Mateja, Anica Cetin iz Mosteca — Lucija, Lidija Kodrič iz Gor. Skopice — Benjamina, Cirila Ograjšek iz Cerkelj — Simona, Milena Lisec iz Ledine — Urško, Lidija Gomilšek iz Sp. Starega Grada — Aljaža, Polonca Kovačič iz Malega Vrha — Matija, Marija Krevelj iz Velikega Dola — David, Liljana Markotič iz Laduča — Teo, Snježana Malekovič iz Brdovca — Daria, Marina Zobarč iz Samobora — Denisa, Magdalena, Omerzel iz Razeza — Lajro, Đurda Čučič iz Podvrha — Božico. Čestitamo!

JAVNE RAZPRAVE O PLANU OBČINE

SEVNICA — V soboto se je v javno obravnavo v krajevni skupnosti Primož začel niz javnih razprav o osnutkih prostorskih ureditvenih pogojev za celotno območje občine Sevnica, o spremembah in dopolnitvah dolgoročnega plana občine ter o spremembah in dopolnitvah srednjeročnega družbenega plana občine. O teh listinah so zatem v nedeljo spregovorili še na Buedi, v ponedeljek v Sentjanžu, v torek v Boštanju, v sredo na Studencu, drevi ob 19. uri bo razprava v Sevnici, ob isti uri jutri na Blanci, v soboto ob 20. uri v Tržišču, v nedeljo, 23. septembra, ob 8. uri bo javna razprava v Zabukovju, v ponedeljek ob 18. uri v Loki, zadnja — 11. javna obravnava o omenjenih aktih pa bo v torek, 25. septembra, ob 19. uri v Krmlju za območje te krajevne skupnosti. Komite za družbeni razvoj in gospodarsko-upravne zadeve zagotavlja vso potrebno strokovno pomoč pri obravnavi vsebine teh dokumentov.

Sevniška vlada bo pomagala gospodarstvenikom oz. podjetnikom — Sklad

SEVNICA — Kljub temu da je sevniška občina po višini narodnega dohodka na prebivalca na spodnjem delu lestvice slovenskih občin, se v tej občini še ne soočajo s pretresi, kakršne prinašajo bodisi gospodarska kriza ali pa zaostalost kot dediščina preteklosti marsikje po Sloveniji. Prvi sevniškem občinskem izvršnem svetu menijo, da takšne razmere v občini kažejo na to, da vodstva podjetij gospodarstvo preudarno in previdno. Hkrati pa vlada priznava, da k relativni stabilnosti pripomore tudi zaostajanje plač v sevniški občini v primerjavi z republiškim povprečjem. Navkljub temu ugotovitvam pa seveda zagata gospodarjenja, zlasti zaradi plačilne (ne)možnosti, ne dopuščajo nikakršnega samozadovoljstva, temveč nasprotno — vlada meni, da je treba premissljeno oblikovati ofenzivno razvojno politiko. Zaveda se, da, denimo, tudi drugi podjetništva v primerjavi z drugimi okolji, predvsem z večjimi središči, še ni zadosten.

V političnem življenju občine sevniška vlada ugotavlja tri zaokrožene bloke, ki predstavljajo primerno zagotovilo za dejansko delovanje demokracije. V isti sapi pa ugotavlja, da je dokaj stvarna nevarnost, da se interes posameznih volilnih baz izgubi v podobnih strankarskih bojih kot na republiškem nivoju. Prav zato vlada, ko razgrinja programske usmeritve do konca svojega mandata, izraža upanje, da bosta vendar vedno zmagovali strpnost in moč argumentov, podprti s stroko, in ne s političnimi floskulami.

Ob dejstvu, da sta v sevniški občini še zmeraj stober gospodarstva tekstilna in lesnopredelovalna industrija, ki se iz razvitega sveta že lep čas seli v okolja, kjer je cenena delovna sila, Sevničani ne premorejo čarobne paličice, da bi kar čez noč preusmerili tak ustroj gospodarstva v tržno zanimivejšega, takšnega, ki prinaša večji dobiček. Bo pa sevniška vlada sodelovala z gospodarstveniki oz. podjetniki pri pripravi in uresničitvi razvojnih programov, s katerimi naj bi dobili tudi kak dinar iz republiške malhe, bodisi da gre za agencijo za prestrukturiranje gospodarstva, razvojni sklad, cestni, vodarski in ekološki dinar ali pa za sredstva za celovitejši razvoj nerazvitih.

Sevniška vlada bo vsak način skušala

ZA VSAK SLUČAJ — V nedeljo bo g. Lojze Peterle govoril brežiškimi gasilcem. Oni že ve, da je dobro imeti gasilce na svoji strani. Za vsak primer, če bi bilo v državi kdaj treba gasiti. Namreč socialne nemire NEPREMAGLJIVI — Taki bodo menda člani športne ekipe občanarjev, ki bodo po nekaterih informacijah že na naslednje leto samostojno nastopali na delavskih športnih igrah. Čudno. Pa ne morebiti zato, ker bodo sodelovali na športnih igrah, saj med njimi športnikov ne manjka! Nenavadno je predvsem to, da bodo tekmovali na igrah, ki so delavske. Koliko je med občinarji delavcev, se bomo namreč pokazalo šele v naslednjih letih vsekakor pa ne na delavskih športnih igrah.

NOGOMETAŠI — Starega reka, da imajo nogometiški več v nogah kakor v glavi, verjetno ne slišite prvič. Nič sicer ni dokazano na tem področju, ni pa še računano, da ne bo. Morda bodo prvi Brežičani razkrili resnico znanosti. Njihovi nogometiški so se namreč spustili v politiko in med oblast, pa bo zato mogoče kaj kmalu ugotoviti, kje imajo kaj.

LOČENO — Nič več ne bo po Brežicah strahovalo načelo »kadija te tuži, kadija ti sudi«, kajti nova oblast se strogo država, da mora biti sodstvo ločeno od oblasti. Zaradi tega tudi pridno obnavlja jo, popravljajo in pospravljajo po občinskih stavbi, medtem ko se v sodniško hišo ne mešajo. Čeravno gre za močno zgradbo se bo kaj kmalu porušila. Zanjmi mi je ena izmed tamkajšnjih delavk strogo odsvetovala vstop v stranišče. Pravijo, da ni bi prišla ven, a raje nisem poskusila, saj se tudi sama nočem vtikati v sodniške zadeve. Ko se bo stavba sesula, nam bo že po tegnoli, da stoji sredi mesta in da mestu tudi pripada.

DOMAČE TRNJE

- Ni čudno, da so zaloge peska vs manjše, ko pa si pristaži različni strank mečejo v oči toliko peska.
• Pritožbe delavcev so sprejete. I spravljene v predal!
• Naši delovni uspehi so kot ma nekenke — zelo tanki so.
• Lukerj ni več. Žal ne tistih na ce stah, ampak tistih na pasovih delav cev.

DUŠAN STARČEVIČ

Krške novice

NOVA GENERACIJA — Obstajajo zanesljiva znamenja, da so se časi temeljito spremenili. Nova oblast ni odkrila samy kravat in prijaznih nasmevkov, marve tudi ljudi z uhanj. In tak človek z uhanj je član krške občinske vlade. Za časa vladavine I. D. ali Z. S. ali S. G. ali S. K. C. E. si ni bilo mogoče misliti, da bi po občini hodili nekakšni uhanjarji. Seveda bi bilo lepo, ko se ne bi sprememba poznala samo po uhanjih, marveč tudi v glavah in miselnosti.

ŽLEBOVI — Nova oblast že dela in delo je vsem očitno. Na streho občinski stavbe je postavila nove žlebove, tako da se bodo meteorske vode stekale na zemljo po utečenih poteh. Dobro bi bilo, ko bi nova oblast uredila tudi streho, kajti kritina je menda že tako slaba, da padajo opke na tla. Pa če že padajo na tla, ne bi smele še komu na glavo. Res je sicer, da se glave sedaj izredno poceni, zato pa zdravstvene storitve zelo drage.

PIVNICA — Minilo je še eno dolgo vroče poletje, nova krška pivnica pa vedno sameva prazna. Ko smo izvedeli, že našla kupca, ki je denar odšel kar v roke. Zdjaj pa je temu kupcu zmanjkalo »špaga«, da bi pivnico še opremil. Upam, da opremljanje pivnice ne bo spet trajalo do naslednjega poletja. V Krškem je namreč nekaj vročevrčnih pivcev piva, ki bi znali še kakšno zadevo zakuhati.

Sevniški paberki

KLOPI — Delavcem Kopitarne, ki so se odločili za polurno stavko, ker so jim garderobe pobrali klopi, so to vrnili, obodo lahko v miru pomotali ali si prižiglj cigareto. Ko je tajnik društva sevniških nekadijev Janko Blas prebral notico o razburjenju delavcev zaradi odvzetih klopi, je soglašal s tistimi, ki so zase rekli da morajo zaradi prejemne jedilnice jesti kot prašiči, le v tem smislu, da ostajajo podobni sledovi v garderobi, ko se združijo kadilci in »sendvičarji«. Blas je bil ogočen, ker si nekateri drznejo udrihati čepreurejeno jedilnico, ki so jo pohlivali celinspektorji. Ti nekaj sploh niso bili takozadovoljni z obratom družbene prehrane v Kopitarni. Tajnik Blas pa bi bil srečen če bi mu vsaj v tednu boja proti kajenju prizanesli.

OBIRANJE — Več kot 80 nezaposlenih delavcev, ki prejemajo denarno pomoč ali nadomestilo, je prišlo na pogovor v kulturno dvorano GD v Sevnici o možnostih za sezonsko zaposlitev. Zavod za zaposlovanje je namreč tem osebam zagotovil, da jim bo odvel pomoč ali nadomestilo, če ne bodo pripravljivi za priložnostno zaposlitev pri obiranju jabolka s sadovnjakovih sevniškega kombinata. Njegov predstavnik inž. Franc Kotar je moral zaradi takih kriterijev zavoda požrti marsikak pikro in celo žaljivko od tistih nezaposlenih, ki ne prejemajo nikakršne denarne pomoči ali nadomestila in so zato ostali brez priložnostnega zaslužka. Kotar ima kot dolgoletni karateist sicer kar nekaj bre živce in bi se gotovo s svojimi večšami imazmal in izmuznil iz kroga vročokrvnežev, tudi, če ga ne bi besedeno obdelovali in ga nekam pošiljali. Tudi gordijski vozle nesporazumov bi najljubše preskal avtoritativni predstavnik za vodki ki pa so ga, žal, pogrešali ne dovolj poučenih nezaposlenih delavcev.

Pisarna za pobude občanov

Odprta bo vsako sredo po 15. uri v Domu učencev

BREŽICE — Predsedstvo brežiške ZSMS — Liberalne stranke je sklenilo, da bodo njihovi poslanci v skupščini delovali javno ter v interesu svojih volivcev in ostalih prebivalcev občine. Da bi tak cilj uresničili, so pred tremi tedni odprli poslansko pisarno. Vsako sredo med 15. uro in 16.30 tako nekdo od poslancev čaka v pisarni ZSMS-LS v 4. nadstropju Doma učencev. Takrat je možen razgovor s poslancem, postav-

Predsedstvo je v začetku septembra sklenilo, da bodo vse težave, za katere bodo izvedeli, vse pobude in vprašanja posredovali skupščini kot pobude posameznikov, posameznih okolij ali tudi kot pobude ZSMS-LS, če se bodo občani tako odločili. Upajo, da se bodo prebivalci odzvali na poslansko pisarno, kajti seje skupščine so sicer javne, želja mladih pa je, da bi bile tudi čim bolj demokratične. Prepričani so, da bodo takšne lahko samo ob dobrem sodelovanju občanov. Hkrati pozivajo vse prebivalce občine Brežice, da se s svojimi težavami, pobudami in vprašanji obrnejo tudi neposredno na skupščino. B. D.



Drago Ivanšek

ljanje vprašanj in dejanje pobud. Svoje težave lahko občani posredujejo tudi kar po telefonu, in sicer na telefonsko številko 62-369.

»Skupščino želimo približati ljudem, da bi se tudi oni lahko vključili v ta najvišji občinski organ. Če imajo težave, se lahko oglasijo pri nas, mi pa bomo postavili vprašanja in zahteve v skupščini ter se tudi zavzeli za rešitve. Do skupščine naj bi prišlo čimveč pobud občanov, da ne bi samo posamezniki krojili njenega dela. To naj bi bil rešen parlament, v katerem se odloča o interesih, ne samo tistih, ki v njem sedijo, ampak vseh občanov.« je pojasnil Drago Ivanšek, sekretar brežiške ZSMS-LS.

Kdo »ukinja« stranke v Krškem?

Si bo novi krški občinski parlament pridobil vlogo, kakršno imajo parlamenti v demokraciji? To je vprašanje, ki si ga precej žolčno zastavljajo v krških strankah, združenih pod zastavo Demosa. In medtem ko si zastavljajo to vprašanje, se pripravljajo na zasedanje skupščine, ki bo šele 4. oktobra.

Za stranke je zasedanje občinske skupščine napovedano dokaj pozno. Problem pa ni toliko v časovni odmaknjenosti zasedanja kot v kopičenju problemov, s katerimi bi se moral spopasti parlament. Teh odprtih vprašanj je vse več in z njimi se ukvarja kar župan sam, ki najraje vidi, če se stranke ne vtikajo v njegovo delo. V strankah imajo pripombe tudi zavoljo delovanja sekretariata skupščine in ostalih delovnih teles. Ti se ukvarjajo z vprašanji, ki so bila vedno domena izvršnega sveta, medtem ko se ne lojijo pisanja aktov in poslovnikov za delovanje v novih razmerah. V strankah pa županova zlasti zamierjo, ker se želi pogovarjati z enim samim predstavnikom stranke. Zaradi takega odnosa predsednika krške občinske skupščine je tudi porpadel eden izmed sestankov o JE Krško, ki so ga predstavnik strank predstavniki strank predstavniki strank že zavrgli zamisel o izrednem zasedanju občinske skupščine. Zato pa se bodo lembolj bojevali proti »ukinjaniu« strank na zasedanju občinske skupščine, ki bo vroča kot le kaj. J. SIMČIČ

Denar, zbran za zaklonska, bo šel za razvoj

Podpora delegatski pobudi na svetu za SLO

SEVNICA — Na predzadnji seji sevniške občinske skupščine je bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje o možnosti uporabe sredstev, ki so bila v preteklih letih zbrana za gradnjo zaklonskih, za druge namene oziroma konkretno za razvojne namene. Načelnik oddelka za ljudsko obrambo Branko Derstvenšek odgovarja, da je trenutno na žiro računih še na razpolago 33.298 din, zbranih v preteklih letih za gradnjo zaklonskih. Pri sevniškem gostinskem podjetju pa je bilo novembra 1988 po pogodbi vezanih še 81.921 din.

S spremembo zakona o splošni ljudski obrambi je bila odpravljena obveznost izgradnje zaklonskih. Zakon pa določa, da je treba zaklonska vzdrževati v brezhibnem stanju ter da se naj ta sredstva uporabljajo za opremljanje in vzdrževanje javnih zaklonskih v skladu z načrtom. Ker pa o razdelitvi in uporabi tega denarja odloča občinski svet za SLO in družbeno ramaožaito, se je sevniški svet odločil, da je potrebno vsa sredstva od Gostinskega podjetja Sevnica dobiti nazaj ter da vsa sredstva, zbrana za gradnjo zaklonskih, porabijo za razvojne namene v sevniški občini. P. P.

Kovinarska spet občinski problem

Pretekli četrtek je bil 63. dan blokade žiro računa — Kmalu odločitev

KRŠKO — Seja krškega izvršnega sveta se je 13. septembra spet začela s temo, ki se v Krškem vleče že 10 let. Ni težko uganiti, da je slo spet za Kovinarsko. Ta tovarna, ki je nekoč slovela kot paradni konj krške industrije, namreč po na dolgo in široko razbobnanih sanacijskih ukrepih Trafelove ekipe ni splezala na zeleno vejo.

Pred dnevi ali tedni je iz nje dobesedno zbežal še zadnji član Trafelove ekipe Murat Dedič, ki je opravljal posle direktorja v zadnjem času. Iz Maribora pa ga je s sabo pripeljal prav Trafela. Ampak pustimo zgodovino in se posvetimo sedanjosti! Zdjaj so od Kovinarske dvignili roke tako banka kot zavarovalnica, nazadnje pa še krški izvršni svet. Ta ni dal jamstva za milijon dinarjev in s tem je morda prižgal zeleno luč za stečajni postopek. Razpravo in potem končno odločitev je v tako smer speljal podpredsednik Čuber, ki je na seji izvršnega sveta dejal, da je družba že dovolj dala Kovinarski. Toda tam se nočejo prav nič naučiti, je med drugim dejal Čuber in v isti sapi trdil, da je škoda vsega teoretičnega in izkušvenega znanja, ki se je nabralo tam. Ta poseg v razpravo je bil odločilen, da je izvršni svet glasoval proti jamstvom, čeprav se je Čuber vzdržal.

Vršilka dolžnosti direktorja, dosedanja šefinja gospodarsko-računskega sektorja Mira Fabjančič, ki je že 28 let zaposlena v firmi, ima te dni polne roke dela. Med zasedanjem kriznega štaba si je vzela čas za kratek pogovor z novinarji. Povedala je, da je izguba od polletju v Kovinarski znašala 5 milijonov dinarjev. Potem se izguba ni več povečevala, zato pa so se začele težave z likvidnostjo. Iz blokade žiro računa so se izvlekli 27. junija, in to na 58. dan. 13.

KRŠKO — V torek smo izvedeli, da za krško Kovinarsko le še ni vse izgubljeno. Sestanek s Posavsko banko sicer še ni odgovoril na vprašanje, kako bo z reševanjem, ampak pripravljeno so čakati na rešitve iz ZPS. Interna banka ZPS, ki združuje vse slovenske kovinarje, je namreč zašla v težave, pričakovana pomoč iz tujine pa še ni prišla. Čeprav je SDK obvestila gospodarsko sodišče o blokadi žiro računa, sodišče ni nič še ukrenulo. Očitno obstaja strah pred glazom stečajev.

septembra je trajala naslednja blokada ŽR že 63. dan. O tem so bili, denimo, obveščeni v LB-Posavski banki, pred-

sednik krškega izvršnega sveta pa tega ni vedel. Mira Fabjančič je zagotavljala, da se lahko Kovinarska sama izvleče iz blokade, če bo prišel denar iz tujine, kjer je Kovinarska opravljala neka dela. Sodeč po njenih izjavah, je izvor vseh likvidnostnih težav v interni banki ZPS, ki pa tudi čaka največji denar iz tujine. V ponedeljek, ko poročamo o tem, še vedno čakamo na poročila iz LB-Posavske banke, kjer so vsi vodilni čakali na odločitev o pomoči. Če pomoči ne bo, potem bo gospodarsko sodišče iz Novega mesta razpisalo stečajni postopek.

J. SIMČIČ



Mira Fabjančič

Telefonija duši podjetništvo

Sevniška vlada bo pomagala gospodarstvenikom oz. podjetnikom — Sklad

SEVNICA — Kljub temu da je sevniška občina po višini narodnega dohodka na prebivalca na spodnjem delu lestvice slovenskih občin, se v tej občini še ne soočajo s pretresi, kakršne prinašajo bodisi gospodarska kriza ali pa zaostalost kot dediščina preteklosti marsikje po Sloveniji. Prvi sevniškem občinskem izvršnem svetu menijo, da takšne razmere v občini kažejo na to, da vodstva podjetij gospodarstvo preudarno in previdno. Hkrati pa vlada priznava, da k relativni stabilnosti pripomore tudi zaostajanje plač v sevniški občini v primerjavi z republiškim povprečjem. Navkljub temu ugotovitvam pa seveda zagata gospodarjenja, zlasti zaradi plačilne (ne)možnosti, ne dopuščajo nikakršnega samozadovoljstva, temveč nasprotno — vlada meni, da je treba premissljeno oblikovati ofenzivno razvojno politiko. Zaveda se, da, denimo, tudi drugi podjetništva v primerjavi z drugimi okolji, predvsem z večjimi središči, še ni zadosten.

V političnem življenju občine sevniška vlada ugotavlja tri zaokrožene bloke, ki predstavljajo primerno zagotovilo za dejansko delovanje demokracije. V isti sapi pa ugotavlja, da je dokaj stvarna nevarnost, da se interes posameznih volilnih baz izgubi v podobnih strankarskih bojih kot na republiškem nivoju. Prav zato vlada, ko razgrinja programske usmeritve do konca svojega mandata, izraža upanje, da bosta vendar vedno zmagovali strpnost in moč argumentov, podprti s stroko, in ne s političnimi floskulami.

Ob dejstvu, da sta v sevniški občini še zmeraj stober gospodarstva tekstilna in lesnopredelovalna industrija, ki se iz razvitega sveta že lep čas seli v okolja, kjer je cenena delovna sila, Sevničani ne premorejo čarobne paličice, da bi kar čez noč preusmerili tak ustroj gospodarstva v tržno zanimivejšega, takšnega, ki prinaša večji dobiček. Bo pa sevniška vlada sodelovala z gospodarstveniki oz. podjetniki pri pripravi in uresničitvi razvojnih programov, s katerimi naj bi dobili tudi kak dinar iz republiške malhe, bodisi da gre za agencijo za prestrukturiranje gospodarstva, razvojni sklad, cestni, vodarski in ekološki dinar ali pa za sredstva za celovitejši razvoj nerazvitih.

Sevniška vlada bo vsak način skušala

korenito izboljšati nezadostno razvito telefonsko omrežje, zlasti bodo morali postarji opraviti svoje delo v Mirnski dolini, seveda pa računajo tudi na prispevek krajanov. Krajevno telefonsko omrežje bodo povečali tudi v Sevnici, tukajšnjo avtomatsko centralo pa povečali vsaj za 400 priključkov, saj tudi to zaostajanje razvoja telefonije zavira razmah podjetništva. Bodo pa Sevnica-

Poglavni cilji sevniške občine naj bi bili dvig narodnega dohodka na prebivalca, nadalje dvig kakovosti življenja, zagotovitev ekološko varnega in človeku primerne okolja ter čim večja zaposlenost prebivalstva. Oblikovali bodo razvojni sklad, zagotavljali primerne lokacije obratno-podjetniških con in uveljavili tako davčno-politično, ki bo spodbujala predvsem ustanavljanje podjetij, ki bodo ustvarjala nova delovna mesta.

ni skušali prek republiške skupščine doseči takšne zakonske rešitve, ki bodo zagotavljale enako višino lastne udeležbe za telefonske priključke v celotni Sloveniji. P. P.

## O Novem mestu v davnini

Arheologija razgrnila preteklost dolenjske metropole, toda tisoč let zgodovine je še v mraku — Tone Knez predstavil arheološko podobo Novega mesta

NOVO MESTO — Ob praznovanju 100-letnice arheoloških raziskovanj v Novem mestu je imel arheolog Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja, v petek, 14. septembra, v novomeškem Domu kulture slavnostno predavanje, s katerim je slovenskim arheologom in drugim obiskovalcem predstavil arheološko podobo Novega mesta. Ta se je začela oblikovati že s prvimi izkopavanjem pred sto leti v Novem mestu, in sicer keltsko-rimskih grobov na Kolodvorski cesti. Od takrat pa do danes je bilo na mestnem območju 40 terenskih arheoloških raziskovanj, ki so dala številne in dragocene najdbe ter osvetlila obdobja iz najstarejše zgodovine Novega mesta.

Odkrivanja grobov in nasebinskih ostankov iz arheoloških obdobij oziroma na vseh znanih najdiščih v mestu so pokazala, da je bil prostor, na katerem se razprostira Novo mesto, od bronaste dobe naprej stalno naseljen. Naselivena zgodovina Novega mesta se je začela v času kulture žarnih grobišč (8. stoletje pred našim stletjem) z naselbino na Marofu in sočasnim nekropoloma na Mesinih njivah in na Kapiteljski njivi.

Arheološka podoba Novega mesta se je v sto letih močno spremenila, bistveno že po odkritju halštatskega prsnega oklepa in trinožnega koltiča v Kandiji pred 50 leti. Današnja arheološka podoba je začela nastajati po vojni, ko se je z ustanovitvijo Dolenjskega muzeja pred 40 leti oziroma kakih deset let kasneje začelo v Novem mestu načrtno in kvalificirano raziskovanje. S pomočjo številnih izkopavanj se je bolj ali manj razgrnila tudi preteklost na novomeških tleh do 4. stoletja našega stletja, od takrat pa do ustanovitve Novega mesta ali za skoraj tisoč let pa še ni arheoloških dokazov o življenju na novomeškem polotoku. Tone Knez je poudaril, da bo treba opraviti še obilo terenskih raziskav za popolnejšo podobo novomeške davnine.

Terenska raziskovanja in arheološka izkopavanja v Novem mestu so sprva vodili dunajski in ljubljanski muzealci, zadnja desetletja pa to delo opravljajo novomeški arheologi ob sodelovanju študentov arheologije z ljubljanske in zagrebške univerze. V vsem tem času je bilo pridobljenih več tisoč predmetov, ki jih hranijo muzeji na Dunaju, v Ljubljani in Novem mestu, največ seveda Dolenjski muzej, katerega arheološki fond slovi tako pri nas kot tudi na tujem. Novomeške najdbe so bile do zdaj že štirnajstkrat razstavljene doma in dvakrat v tujini. O njih je napisanih deset samostojnih arheoloških publikacij, osemdeset strokovnih člankov in znanstvenih razprav ter več kot 200 poljudnih člankov v dnevnem časopisu in revijalnem tisku.

Velik del omenjene dejavnosti je strokovno opravil Tone Knez sam, pa naj gre za terenske raziskave oziroma izkopavanja, muzejsko obdelavo predmetov, urejanje zbirke, prezentacija izkopavanj, publiciranje in podobno. Marsikaj, kar je povezano z novomeško arheologijo in arheološkim oddelkom Dolenjskega muzeja, je njegova osebna zasluga. Ob koncu predavanja v Domu kulture je povedal, da z letošnjim letom končuje terensko delo, se zahvalil za pomoč in razumevanje, ki ga je bil deležen, ob tem pa navrgel še nekaj pikrih in zasoljenih na račun tistih, ki so z nenaklonjenostjo do arheologije in njenega kulturnega poslanstva njemu in drugim grenili ure in dneve. Želel pa je, da bi se uresničilo, za kar si je osebno vseskozi prizadeval, kar je v Novem mestu: da bi novomeška arheologija dobila ustrežnejši prostor, kot ga ima zdaj in kakršnega glede na pomen in sloves v svetu gotovo ne zasluži.

Ko so se mu v imenu Slovenskega arheološkega društva zahvalili za vse, kar je storil za dolenjsko in slovensko arheologijo ter še posebej za Novo mesto, ki je bila izrečena naslednja misel: Knez je Novo mesto postavil v svetovno zgodovinsko misel. In takšne misli se ne izrekajo brez razloga.

I. ZORAN

## »Metropol« kulturno oživlja

Snujejo program dogajanj, ki bo znatno popestril kulturno življenje Novega mesta — Vse v modri dvorani

NOVO MESTO — Hotel Metropol je bil že v preteklosti odprt za najrazličnejša dogajanja z različnih področij, predvsem s kulturnega. V njem so, denimo, potekale likovne delavnice in druge oblike izobraževanja ljubiteljskih slikarjev, razstave, srečanja z uglednimi osebnostmi, glasbeni večeri, vse do svobodne katedre v zadnjem obdobju. V tem smislu odprti ostaja tudi zdaj, ko je pod tovarno zdravil Krka, še več, v kulturno ponudbo za Novomeščane se želi vključiti s programom, ki bi ga oblikovali in ostvarjal z zunanjimi sodelavci, in sploh bi rad bil v prihodnje eno od zarišev kulture v najširšem pomenu. Predvsem pa v Metropolu želijo, da bi se sezona takšne dejavnosti čimprej začela in se potem nadaljevala vse leto, in to ne glede na letni čas.

Iniciativni odbor za kulturno oživitev Metropol, v katerem so ljudje, ki so s svojimi izkušnjami že pomagali oblikovati novomeško kulturno življenje, se je sestal minuli četrtek in ob enem, ko je vzel na znanje, kaj bi v tej Krkini gostinjsko turistični hiši pravzaprav radi, tudi že skiciral glavne programske usmeritve.

Člani odbora so menili, da bi kazalo v modro konferenčno dvorano, kjer naj bi dogajanja potekala tudi v prihodnje,

vabiti ugledne osebnosti z različnih zanimivih področij dela in ustvarjanja, na srečanjih pa odpirati vprašanja, ki vse najbolj zanimajo, pa tudi taka, ki žulijo. Tako bi pobliže spoznali osebnosti, njihovo delo in področje, v pogovoru z njimi pa bi se lahko izluščili tudi napotki za reševanje najbolj perečih zadev. Z vabljenjem v Metropol bi segli prek meja Novega mesta in Dolenjske vse do osebnosti, ki so bile še do nedavnega v slovenskem oblastnem in političnem zenitu.

Takšen program bi se prepletal s predstavljanimi knjig in avtorjev, z literarnimi večeri, glasbenimi nastopi, s predavanji, razpravami, multimedijскими prikazi in drugim. Po mnenju iniciativnega odbora kaže vključiti vse, kar je lahko pomemben kamenček za kulturni mozaik v Novem mestu. Seveda v Metropolu ob tem želijo, da bi se v okviru tega »obzornika« dogajale res prave, pomembne in za čimveč ljudi zanimive reči. Da bi se temu cilju vsaj približali, če ga že ne bi mogli doseči, pa bodo naproseni tudi obiskovalci, da pomagajo z mnenji in predlogi, in to že na začetku, na prvih prireditvah.

I. Z.

## ZBOROVSKI KONCERT V STIČNI

STIČNA — V stiškem samostanu bo sta v nedeljo, 30. septembra, ob 11. uri na skupnem koncertu nastopila mešana pevski zbor železničarskega KUD-a Tone Rožanc iz Ljubljane in prijateljski železničarski pevski zbor iz St. Pöltna, glavnega mesta Spodnje Avstrije. Obiskovalci si bodo po koncertu lahko ogledali stiški samostan.

## SPOMINSKA PLOŠČA PISATELJU FINŽGARJU

LJUBLJANA — Te dni so na Mirju v Ljubljani na hiši, v kateri je živel pisatelj Fran Seleški Finžgar, odkrili spominsko ploščo. Na slovesnosti je govornik pesnik Tone Pavček.

## RAZSTAVA V MINIARTU

ČRNOMELJ — Tukajšnja galerija Miniart začela novo razstavno sezono, prvi razstavljačec to jesen bo Jože Matkovič, grafik iz Dragutaša. Razstavo njegovih del bodo odprli jutri, v petek, 21. septembra, ob 20. uri in bo na ogled vse do 6. oktobra.

## VEČER WOLFOVIH SAMOSPEVOV

LJUBLJANA — Ob 130-letnici rojstva skladatelja Huga Wolfa, ki je bil slovenskega rodu (rojen v Slovenj Gradcu), so pripravili včeraj v Cankarjevem domu koncert samospevov tega glasbenika. Nastopila sta slovenska mezosopranistka Marjana Lipovšek in švicarski pianist Gerard Wynn. To je bil hkrati otvoritveni koncert nove sezone v Cankarjevem domu.

## LETOŠNJA VILENICA LITOVSKEMU PESNIKU

LIPICA — Mednarodno literarno nagrado Vilenica 90 je dobil litovski pesnik Thomas Venclova, ki od leta 1977 živi v ZDA kot univerzitetni profesor, prevajalec in publicist. Nagrado Kristal Vilenice za najboljši prispevek, prebran na letošnjem srečanju, je dobil mladi slovenski pesnik Alex Debeljak. Povejmo še, da se je srečanja, ki je trajalo tri dni, udeležilo 150 književnikov iz 25 držav.

# Dolenjska — arheološka zakladnica

Stoletnica arheoloških raziskovanj v Novem mestu ne samo dolenjsko in slovensko, ampak tudi evropsko pomemben jubilej — Dvoje publikacij, ki razgrinjata arheološko bogstvo Novega mesta in Dolenjske — Več storiti za varovanje dediščine

NOVO MESTO — Dolenjska je arheološko izjemno bogata dežela tako po številu kot tudi po kakovosti oziroma vrednosti arheoloških najdišč. To dokazujejo številne najdbe, shranjene v drugih regionalnih in drugih muzejih, celo v tujini, med katerimi pa ni malo takih, ki pomenijo prave dragocenosti. Veliko jih je v Dolenjskem muzeju, ki postaja eno najvidnejših strokovnih središč slovenske arheologije in ga zato tudi tuji strokovnjaki večkrat obiščejo. Ta muzej ima posebno srečo, da je že samo Novo mesto z bližnjico okolice velika arheološka zakladnica. Čeprav so se prva izkopavanja na mestnem območju začela že pred sto leti in so še posebej intenzivna v zadnjih desetletjih, pa tla tu med raziskovanji še kar naprej razkrivajo nova čudesa. Tako tudi v muzej nenehno dotekajo in se kopičijo novi dokazi o življenju, delu, običajih, skratka o kulturah in usodah raznih ljudstev v davni preteklosti.

Stoletnica arheoloških raziskovanj v Novem mestu so se odločili posebej obeležiti in proslaviti. Prav v dnevi, ko je minilo sto let, odkar je novomeški kanonik Jožef Hočevar objavil Deželni muzej v Ljubljani, da so pri gradnji Kolodvorske ceste v Novem mestu odkrili starinske grobove, rimske in keltske, in to je bilo natanko 13. septembra, so v Dolenjskem muzeju predstavili dve publikaciji o arheološki dejavnosti v tem delu Slovenije.

Prva, ki jo je napisal Tone Knez, izdal pa Dolenjski muzej, predstavlja pod naslovom Sto let arheoloških raziskovanj v Novem mestu 1890 — 1990 delo, izkapanine in dognanja arheologov pri njihovih arheoloških raziskovanjih na tleh Novega mesta od začetkov do danes. Besedilo knjige, ki je bogato ilustrirano z barvnimi in črno-belimi fotografijami arheoloških predmetov ter drugim slikovnim gradivom, je v celoti prevedeno v nemščino.

## Konec meseca bodo odločili

Obnova odra bi zastala in tudi knjižnica ne bi izpolnila pogojev za matičnost — Bo res tako?

BREŽICE — Delegati bodo na prvem jesenskem zasedanju skupščine obravnavali variantna predloga o znižanju prispevnih stopenj. Lahko bi se ogreli za tistega, ki stopnje bolj rigorozno znižuje. Ravno to povzroča mnogo sivih las delavcem v družbenih dejavnostih, saj se jim tako nekatere že planirane aktivnosti vedno bolj odmikajo. Na Zavodu za kulturo se bojijo, da ne bodo mogli končati obnove prosvetnega doma in da se bo njihova knjižnica morala celo odreči matičnosti.

Lansko leto so občani, obrtniki in podjetja v akciji za obnovo domačega prosvetnega doma zbrali okrog 300 tisočakov. V dvorani so danes kulturne prireditve, ki oživljajo Brežice, a njihovo pestrost še vedno omejuje zastarela orodna tehnika in elektroinstalacije, ki imata za sabo že tri desetletja. Ob zagotavljanju bivše vlade, da bo poskrbela za kritje, so na Zavodu uspeli dobiti ugodne kredite za nabavo opreme. Brez dodatnih 122.000 din iz proračuna del ne bodo mogli končati.

Brežiška knjižnica si že pet let prizadeva, da bi izpolnila pogoje za matičnost. Primanjkuje ji najmanj en delavec, nima še zadostnega temeljnega knjižničnega gradiva in že dve leti ima premalo prostora za postavitev knjižne zaloge. Do konca leta mora njihova knjižna zaloga preseči 50 tisoč enot, kar jim bo ob pomoči podjetij in občanov, ki darujejo svoje knjige, verjetno uspelo. Štiri delavke imajo danes tako veliko izposojilo, ki bi po normativih pripadala sedmim delavkam. Zaradi preobremenjenosti so v zaostanku s katalogi, a upajo, da bo sedaj, ko uvajajo računalniško izposojilo, lažje. Najtrši oreh za knjižnico bodo seveda dodatni prostori. Edina rešitev, ki se ponuja v krajšem času, je širitve knjižnice v prostore Doma učencev.

Kako se bo izteklo prizadevanje za matičnost, bo vsekakor bolj jasno po odločitvi v skupščini. Vedeti pa je treba, da izguba matičnosti ne pomeni samo spremembe imena, posebne naloge, ki jih sedaj opravlja občinska matična knjižnica v Brežicah, bo prevzela neka

## Sedem predstav

Razpisan novomeški gledališki abonma za novo sezono

NOVO MESTO — Dom Kulture ostaja zvest gledališkemu občinstvu tudi v novi sezoni, program gledališkega abonmaja, ki ga je pravkar razpisal, pa obsega sedem gledaliških del. Drama SNG Ljubljana bo tako gostovala na novomeškem odru dvakrat, in sicer z delom Dušana Jovanovića Zid, jezero in Wajdovo dramatisacijo Zločina in kazni dostojevskega, SLG Celje se bo predstavilo z Ortonovim Pleom in s Cankarjevimi Hlapeci ter Novogoričani z Machiavellijevim Mandragolo. Dve predstavi bo Dom kulture izbral kasneje iz jesenskega gledališkega repertoarja. Vpisovanje novih in starih abonmentov bo potekalo od petka, 21. septembra, do vključno ponedeljka, 1. oktobra. Od ponedeljka, 24., do srede, 26. septembra, bo vpisovanje od 9. do 16. ure, druge dneve pa do 14. ure. Cena abonmaja za vseh sedem predvidenih gledaliških predstav je 600 din, znesek pa je moč vplačati dvakrat: prvi obrok ob vpisu, drugega pa do konca januarja 1991. Za dijake in študente bo letošnji abonma 450 din. Predstave bodo prvičoma tako, kot so bile do zdaj: ob ponedeljskih za red A, ob torkih za red B.

Druga publikacija je posebna številka revije Arheo z naslovom Arheološka najdišča Dolenjske. V njej je v besedi in sliki poljudno strokovno predstavljenih 42 najpomembnejših arheoloških najdišč na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju, od tega tudi eno iz Žumberka. Ob predstavitvi je urednik Danilo Breščak, arheolog iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu, poudaril, da je namen te publikacije v poljudni in pregledni obliki predstaviti vsa pomembna najdišča na omenjenem območju skupaj s tistimi, na katerih temelji halštatska kultura v Sloveniji, pa tudi tista, ki so jih raziskali in strokovno obdelali novomeški in drugi

● Po mnenju Bojana Božiča, ravnatelja Dolenjskega muzeja, je 100-letnica arheoloških raziskovanj v Novem mestu ob enem s 40-letnico ustanovitve Dolenjskega muzeja, ki jo tudi slavijo te dni, lahko velika priložnost, da se kaj več naredi za našo kulturno dediščino, predvsem za varovanje, in bistveno spremeni odnos do nje. Za marsikaj, kar je narobe in nas skupaj z Dolenjsko potiska na obrobje, smo tudi sami krivi, in to je treba spremeniti.

dolenjski arheologi. Pri pisanju je sodelovalo kar 21 slovenskih arheologov.

Ko je beseda tekla o visokem arheološkem jubileju v Novem mestu, ki ni pomemben samo za Dolenjsko in Slovenijo, ampak tudi za celoten evropski kulturnocivilizacijski prostor, se je sama od sebe sprožila misel o varovanju naše kulturne dediščine, še posebej arheološke. Tako arheologi Tone Knez, Danilo Breščak in Borut Kriz kot inž. arh. Jovo Grobovšek, direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu, so menili, da je ta dediščina še vedno izpostavljena samovolji in nasilnemu ravnanju, in to predvsem zato, ker spomeniškarstveni zakon ni usklajen s pravnimi normami našega sistema. Govor pa je bil tudi o prezentaciji najdišč, o njihovem urejanju in odpiranju za turistično ogledovanje. Na Dolenjskem se je nekaj na tem področju že naredilo, da pa bi naredili kaj več, skoroda ni možnosti. Arheologija je, denimo, zelo občutljiva za postopke, ko so končana dela na terenu, in v Sloveniji je kar nekaj primerov, ko so z neustrezno prezentacijo v prostoru naredili več škode kot koristi. Se pa v Novem mestu pripravljajo, tako je bilo slišati, na nove izzive časa, da bodo lahko s strokovnimi rešitvami sodelovali pri vključevanju kulturne dediščine v turistično ponudbo.

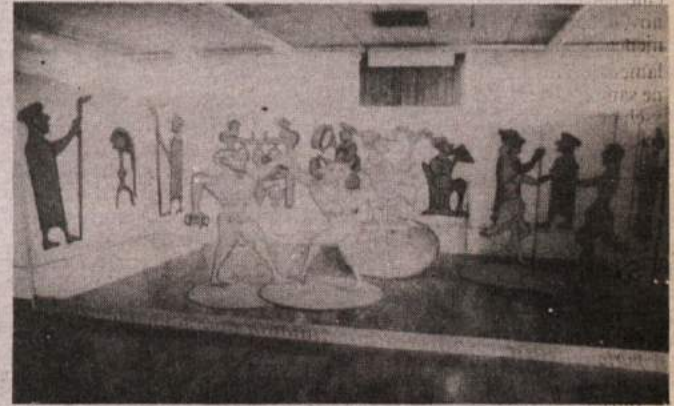
I. ZORAN

## Prizori s situl

V Dolenjski galeriji na ogled »povečave« življenja pred poltretjim tisočletjem

NOVO MESTO — Ob 100-letnici arheoloških raziskovanj v Novem mestu so v petek, 14. septembra, v Dolenjski galeriji odprli zanimivo arheološko razstavo pod naslovom Praznik situl. Na njej niso razstavljene situle, kot bi morebiti pričakovali, temveč povečave prizorov, s katerimi so poslikane nekatere najlepše in najdragocenejše situle, izkopane pri nas. Tako je obiskovalcem z nizom do naravne velikosti povečanih in na lesenot prenesenih podob ljudi, živali in predmetov, upodobljenih na situlah, nazorno in smiselno predstavljeno življenje z navadami ljudmi, davnih staroselcev, pred kakimi 2.500 leti na naših tleh. Kot na odru so videti prizori iz takratnega življenja, središče dogajanja pa je dvor vojaškega aristokrata, denimo halštatskega kneza, z vsem možnim razkošjem.

Pobudo za takšno razstavo je dal dr. Mitja Guštin, pripravili pa so jo študentje Oddelka za arheologijo Univerze v Ljubljani pod njegovim vodstvom, še posebej Tatjana in Srečko Greif, ki sta tudi prenesla podobe s situl na stene in v prostor Dolenjske galerije. »Kar je tu videti, ni nič potvorjenega, ampak je vse avtentično, tako, kot so staroselski umetniki sami »zapisali« na situle o svojem času,« je med drugim poudaril dr. Mitja Guštin, ko je na otvoritvi govoril o vsebini oz. sporočilu te nenavadne razstave. Arheološki predmeti, razstavljeni pod steklom sredi dvorane, izvirajo približno iz istega časa, o katerem pričajo naslikani prizori, in so v bi-



PRIZORI S SITUL — Takole so videti povečane poslikave s situl na razstavi v Dolenjski galeriji. Pred obiskovalci se kot na gledališkem odru odvijajo prizori iz življenja na naših tleh pred 2.500 leti. Na posnetku: del razstave, ki z liki ponazarja življenje na dvoru pomembnega aristokrata. (Foto: I. Zoran)

stvu le dopolnilo likovnemu delu.

Razstava Praznik situl bo odprta vse do prvih dni novembra, da bi si jo lahko ogledalo kar največ obiskovalcev. Gotovo bi bilo prav, da bi

# kultura in izobraževanje

## Prediplomski kitarški koncert

V Dolenjski galeriji ga je imela Novomeščanka Klara Tomljanovič — Se v tujino

NOVO MESTO — Čedalje več mladih Dolenjcev se potem, ko končajo nižjo glasbeno šolo, odloči za nadaljnje glasbeno izobraževanje na srednji, nato pa še na višji oziroma visoki stopnji. Kar precej se jih po končanem študiju vrne v domače okolje, kjer delujejo predvsem kot glasbeni pedagogi in oblikovalci glasbenega življenja. Bo tako storila tudi Klara Tomljanovič, nekdanja učenka glasbene šole Marjana Kozine, ki pravkar dokončuje študij na Akademiji za glasbo v Ljubljani?

Klara je imela v torek, 11. septembra, v Dolenjski galeriji večerni kitarški koncert. Na njem je izvajala za kitaro prirejene skladbe Johanna Sebastiania Bacha ter dela Fernanda Sora, Alonsa Mudare in Williama Woltona. Kakih 80 poslušalcev, kar je za veliko galerijsko dvorano več kot spodoben obisk, je pozorno sledilo igri glasbenice in skozi njeno izvajanje tudi različnim slogom in glasbenim »govoricam« skladateljev. Res pa je, da je okolje, v katerem so izzvenevali kitarški zvoki, delovalo nekoliko hladno, saj takrat v dvorani ni bilo ne slik ne kake druge razstave.

To je bil Klarin prediplomski koncert in z njim se je mlada izvajalka tudi začasno poslovila od svojega novomeškega občinstva. Po diplomski v Ljubljani bo namreč nadaljevala študij v tujini.

I. Z.

## O POSTMODERNI KULTURI

NOVO MESTO — V študijski knjižnici Mirana Jarca bo jutri, v petek 21. septembra, ob 19. uri predaval dr. Janez Strehovec iz Ljubljane o postmoderni kulturi in novih tendencah medij ske umetnosti. To bo prvo od predavanj v jesenskem ciklu.

I. Z.



NENAVADNA RAZSTAVA — Razstavo povečanih prizorov s situl, prvo take vrste pri nas, je zasnoval, minuli petek v Dolenjski galeriji odprl in obrazložil dr. Mitja Guštin, predsednik Slovenskega arheološkega društva (na posnetku prvi z leve, v ospredju). Obiskovalci so z zanimanjem prisluhli njegovi razlagi. (Foto: I. Zoran)

# Zakaj nov datum za praznik občine?

So nedavna zgodovinska dejstva manj vredna od onih izpred 625 let?

Predsedstvo skupščine občine Novo mesto je 9. avgusta obravnavalo pobudo ZSMS-Liberalne stranke za spremembo datuma in vsebine občinskega praznika ter želi v širši razpravi dobiti o tem mnenja in sugestije.

Po mojem mnenju je predsedstvo skupščine spoznalo težo pomembnosti take pobude, zato je pohvalno, da se je z vso odgovornostjo obrnilo na demokratični način zbiranja mnenj in sugestij od širšega kroga občanov. S tem prispevom želim povedati svoje občutke in poglede, predvsem na pobudo za spremembo datuma občinskega praznika z vidika preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

Zlasti starejšim občanom so še ostale v spominu obsežne razprave, na različnih ravneh (zbori volilcev, sestanki v DPO, informacije v DL itd.), ki so bile podlaga za delegate občinske skupščine, ko so se odločili o sprejetju 29. oktobra za svoj občinski praznik. Vsa leta od ustanovitve občinskega praznika dalje smo ponosno praznovali svoj praznik in ob njem ugotavljali dosežene uspehe ali neuspehe na posameznih področjih v občini ter mu dajali tudi svoje kulturno in športno obeležje z raznimi predstavami in prireditvami. Ob tem prazniku smo se spomnili, s posebnimi prireditvami, tudi starejših občanov in invalidov po krajnjih skupnostih in v domu starejših občanov, obiskovali bolne občane in podobno. Vse to se je vsidralo v naše vsakdanje življenje, ki smo se mu z razvojem tudi vsebinsko prilagajali, zato je težko razumeti pobudnike, ki težijo k spremembi tistega, kar so ljudje že sprejeli za svoje in to svoje spoštovali, saj v preteklosti ni bilo slišati nasprotovanja zgodovinski zasnovi tega praznika. Tudi nobene ovire ni in ne bi smelo biti, da se ne bi mogla spreminjati oziroma dopolnjevati vsebina našega občinskega praznika. Ta gotovo ne more biti statično predpisana, temveč je prilagojena vsakoletni programski zasno-

vi, ki naj bi bila odvisna od vsestranskega razvoja občine in pripravljenosti za aktivno sodelovanje in dobro počutje vseh.

Prepričan sem, in verjetno tudi mnogi drugi, da se pobudniki za spremembo datuma 29. oktobra premalo zavedajo, kako veliko človeško dejanje je bilo samo to, da so se fantje in moške z celotnega območja občine poleti 1941 zbrali v novomeški četni in organizirano, z drugimi enotami NOV, že 29. oktobra isto leto šli v napad na nemško postojanko na Bučki, torej v času, ko sta bila Hitlerjev nacizem in Musolinijev fašizem na višku osvajalne poti po evropskih državah. Tedaj ni bilo še nobenih vidnih znamenj, da bodo osvajalci premagani. Borci NOV so se šli bojevati z močno oboroženim okupatorjem, ki si je nasilno prilastil in že razkosal našo slovensko domovino, da bi ga izgnali in osvobodili slovenski narod in s tem tudi občane naše občine. Torej so tvegali svoja življenja za ohranitev in osvoboditev svoje domovine. Podporo tem in drugim borcem NOV je dajala velika večina občanov po organizirani poti OF in veliko teh domoljubnih in poštenih ljudi je bilo zaradi tega sodelovanja

preganjanih, preseljenih, interniranih, zaprtih, pobitih in podobno.

In danes, po 50 letih, ko tisti, ki smo preživeli čase vojnih strahot, še živimo, si človek ne more ustvariti drugače predstave kot to, da se želi s spremembo datuma izničiti ta zgodovinska dejstva in jih prikazati kot manj vredna v primerjavi s tistimi pred 625 leti, ko je vojvoda Rudolf IV., tedaj v mirnem času, le podelil naselbini tega kraja mestne pravice, in to naj bi bila podlaga za nov občinski praznik. Ali ni taka pobuda podcenjevalna, nečloveška do vseh tistih, ki so se kakorkoli borili za svojo domačo slovensko zemljo, ki ji tudi danes po izvedeni pluralistično svobodnih in demokratičnih volitvah pojememo tolikšno slavo in se še naprej borimo za njeno samostojno suverenost, kar pa po vsebini ni nič drugega kot nadaljevanje začetnega izbojevanega osvobodilnega boja slovenskega naroda. Zato bi spreminjanje ali ukinitvanje zgodovinskih dejstev, pred živimi poznavalci razmer po mojem mnenju povzročilo razpoko in nezadovoljstvo med občani in to ne bi peljalo k spravi pomiritvi in sožitju državljanov.

Prav bi bilo, da bi se ob takih občutljivih stvareh spomnili siceršnjih običajev, ki jih ljudje že od nekdaj gojijo in spoštoje. Verjetno v civilizirani družbi ni človeka ali sorodnika, ki bi spreminjal nagrobnike in znamenja na njih vsaj toliko časa, dokler so živi tisti, ki so bili deležni pozornosti svojih prednikov. Pri nas pa, na žalost, pozabljamo na te človeške vrednote, ko eno govorimo, drugo delamo.

RUDI HRVATIN

## KEGLJALI IN ŠAHIRALI SO

8. septembra je Društvo upokojencev Semic priredilo prijateljsko športno srečanje ekip v kegljanju in šahu. Pomerile so se med seboj ekipe iz Črnomlja, Gradca in Semic. Športno vzdušje je bilo na višku. Po končanem tekmovalstvu smo imeli zakusko v klubskem prostoru DU Semic. Dobre volje je bilo na pretek, kakor tudi športnih načrtovanj. Poslovili smo se veseli in zadovoljni z željo, da se kmalu zopet srečamo in med seboj pomerimo. Vabimo še ostale športne ekipe društev upokojencev Bele krajine, da se nam pridružijo na športnih srečanjih in tako popestrijo svoj vsakdan.

J. M.

## LETOVANJE NA MORJU

Pri novinarskem krožku smo pisali o čistem okolju. Moj spis je mentorica izbrala za nagradni natečaj, ki ga je razpisala občinska organizacija Rdečega križa Trebnje. Zanj sem prejela prvo nagrado. Bila sem zelo presenečena. Hvaležna sem Rdečemu križu, da mi je omogočil letovanje na Debelnem ritcu. Na morju je bilo zelo lepo: dopoldne in popoldne smo se kopali, zvečer pa smo imeli zabavo. Spoznala sem veliko novih prijateljev. Tudi letos hodim k novinarskemu krožku in upam, da bo moje delo uspešno.

MATEJA GORENC

## IZJAVA ZA JAVNOST

Zeleni Slovenije smo z velikim ogorčenjem sprejeli novico, da korozivna deželna oblast in deželni glavar Haider do pričetka šolskega leta niso poskrbeli za dvojezični pouk otrok, katerih starši se združujejo v Iniciativno združenje za javno in dvojezično šolo v Celovcu. Sramotno je dejstvo, da sta dve materi izbrali gladovno stavko kot skrajno sredstvo v humanih prizadevanjih za premagovanje jezikovnih ločnic med narodi.

Tragično in sarkastično je dejstvo, da je bila zoper stvalkoviči mater vložena tožba zaradi »motenja posesti«. Protestiramo proti neevropski potezi in izražamo človeško solidarnost prizadetim staršem in otrokom, z mislijo, da se veličina in človečnost večinskega naroda najbolj jasno odraža v njegovem odnosu do manjšin. Prizadevali si bomo, da slovenska vlada ustrezno posreduje v skladu s svojimi obveznostmi do slovenske manjšine v Avstriji.

Za Zelene Slovenije:  
mag. BOJAN BRUMEN  
PETER JAMNIKAR  
dr. DUŠAN PLUT



Boštanjski obrtnik Maks Redenshek (na levi) ni imel pripomb na Romunovo delovnost.

## Za kruhom iz Romunije

Brata Vitega sta si na boštanskem vodovodu zaslužila za študij in priboljške družine — Dobra delavca

V Čaušeskujevi tiraniji brata Vitega, doma le kakšnih 15 kilometrov od sovjetske meje v Romuniji, verjetno ne bi mogla s potnim listom odpotovati iskat boljšega kosa kruha. Kako sta sploh našla Boštanj? Zgovornejši pravljavski Cornelii je povedal, da sta se pač že mnogo ur vozila z vlakom. Pred Semicno sta pogledovala skozi okno, videla mnogo hiš, ob tem zaključila, da mora biti tu tudi kaj dela in izstopila. V Boštanju sta videla odprte vodovodne jarko pri obnovi cevododa in dobila delo.

V vodstvu krajevne skupnosti so se seveda pozanimali, kako opraviti vse v skladu z zakonom. Ravno v začetku avgusta jim je najbolj manjkalo pridnih rok. Neki srednješolci so namreč lopatno in kramp obesili na klin, češ da za tako majhne denarje ne bodo delali. Romuna sta z veseljem pristala na še manj, hkrati pa dobila prenočišče in hrano.

Brata Cornelii in Ioan sta poprijela, kjerkoli je bilo treba, očitno pa sta bila najbolj zadovoljna, če so jim pokazali traso za izkop. Zgovornejši je tudi pojasnil, v čem je mik tega zaslužka za njiju. Za naše pojme zmerno plačilo je sogovornik pojasnil z veliko tečajno razliko med nemško marko oziroma dolarjem in romunskim lejem. »Za zaslužek od začetka avgusta do polovice septembra bi morala doma trdo delati dve leti in pol,« je bil odgovor. Cornelii se je ob tem videl že v liceju kot bodoči kmetijski tehnik, denar bo mnogo pomenil štirilanski družini Vitegovih, kjer je zaposlen le oče.

V rastoči draginji tudi nam ni lahko. Kako je šele obubožala Romunija. Ima pa pridne ljudi, ki bi radi dvignili tudi svoje delo. O političnih vprašanjih nobeden od njiju sicer ni želel govoriti, češ, da njihova tajna služba še nima polomljenih vseh prstov.

ALFRED ŽELEZNIK

## PRIJETEN IZLET UPOKOJENCEV

Krški upokojenci smo znova preživeli nekaj veselih dni v Poreču. Ves čas potovanja in bivanja ob morju so nas spremljali v dobro voljo trije harmonikaši. Ogledali smo si tudi Vrsar, Pulj in Rovinj, zelo dober vodič pa nam je povedal marsikaj zanimivega. Srečali smo se tudi s stariim znancem Francijem, ki je naš zabavni sobotni večer posnel na videokamero, pozneje pa smo si posnetek ogledali na televiziji. Hvala Franciju za trud, prav tako pa v imenu vseh upokojencev hvala vsem, ki so nam omogočili izlet, tako gospema Marici in Zofki, soferjema in osebju v Poreču. In na svidenje prihodnje leto!

GABI

## ŠE BREZ ŠOLNINE

LJUBLJANA — Šolnine v Sloveniji zaenkrat še ne bo, čeprav se je o uvedbi takšnega prispevka pri nas veliko govorilo že med šolskimi početnicami. Dr. Peter Vencelj, minister za šolstvo Republike Slovenije, meni, da bi s šolnino, če bi jo uvedli zdaj, naredili več škode kot koristi. Je pa dr. Vencelj povedal, da bo republiška skupščina sprejela do konca leta 1990 zakon, po katerem bodo šole, ki jih ustanovi država (ustanovili pa jih bodo lahko tudi drugi), neprofitne organizacije oziroma zavodi. Učitelji in ravnatelji bodo poslej javni uslužbenci, ki se bodo ukvarjali izključno z vzgojo in izobraževanjem, kar je temeljno poslanstvo šole. Ravnatelji torej ne bodo več nekašni računovodje, kar so morali biti do zdaj, ampak samo pedagoški vodje šol. Spremenila se bo tudi kadrovska politika, ki bo na osnovnošolski ravni v pristojnosti občin, na srednješolski ravni pa v pristojnosti ministrstva za šolstvo.

## Slovenija

# Kdo pospravlja pridelke?

Kmetje zagotovo niso tisti, ki bi kradli z združnih polj, trdijo v šentjernejski SKZ

Rad bi odgovoril na pisanje v Kmečkem glasu z naslovom »Kdo šari po združnih zemlji« in v Delu v rubriki »Pa še to« pod naslovom Ministra prehitvevalo po levi. V šentjernejski podružnici SKZ se z vsebino omenjenih prispevkov ne strinjamo in menimo, da sta provokacija.

Sporna zemljišča na šentjernejskem polju, ki so omenjena v omenjenih prispevkih, niso nastala z nacionaliziranjem zemlje, temveč zaradi melioracij in komasacij, slednje pa nima prav nič opraviti z denacionalizacijo. Želeli pa bi tudi, da se ministra Osterc in Pirnat osebno prepričata, če kmetje resnično pospravljajo pridelke z združnih polj oz. z nacionalizirane zemlje.

Naj omenim le, da pri nas pred prehodom agrarnih skupnosti, ki so se imenovala vaške skupnosti, v zadruge (to je bilo leta 1959) na omenjenih zemljiščih ni bilo Romov. Do danes pa se je naselilo že okrog sto romskih družin, vse to je podpirala oblast. Vsaka družina šteje v povprečju šest članov, skoraj vsaka druga ima konja pa števil-

ne pse ali celo kar živalske vrtove v malem. Za vse te ljudi in živali je potrebno kar precej hrane. Zato jim ne preostane drugega, kot da kradejo po gozdovih, travnikih, poljih in sadovnjakih. Res pa je, da nekaj pridelka poberejo tudi »civilizirani« občani, ki pač ne premorejo vrtička ali so preleni, da bi si ga obdelali.

Še najbolj žalostno pa je, da miličniki marsikdaj sploh ne ukrepajo, ker se bo jijo Romov, če pa z desuoredje, ostane predvsem pri zapisnikih ali pa je morda mogoče prebrati še v lokalnem časopisu, kjer novinar brije norce iz prizadetega, zato kmetje v večini primerov tatvin sploh ne prijavljajo več.

Toliko »dobrega« nam je torej prinesla zadruga, ki ji kmetje ne zaupamo preveč. Zato se kmetje na šentjernejskem polju tudi želijo odcepiti od matične zadruge, s katero jih je doslej vezala le hranilno-kreditna služba.

JOŽE RANGUS  
predsednik podružnice SKZ  
Šentjernej

# Ko bo zakon, ne bo kaj vračati?

Teга se boji razlaščenca, saj firme prodajajo nacionalizirano imetje

V predvolilni kompaniji je bila denacionalizacija eden glavnih projektov strank. In številni prizadeti razlaščenca v resnost predvolilnih obljub trdijo verjamejo. Na žalost pa Združenje lastnikov razlaščenega premoženja (ZLRP) ugotavlja, da zakon o moratoriju na prodajo nepremičnin ni dosegel svojega namena, saj se nanaša le na lastnino družbenopolitičnih skupnosti, ne pa tudi na družbenopravne osebe. Tako torej moratorij obsega samo 1 do 20 odst. razlaščenega premoženja v družbeni lasti, ostalo pa je iz tega izvzeto in prepuščen prostemu prometu. Zakon pa se nikoli ne dela za izjemo od pravila, ampak mora pokrivati splošno socialno situacijo!

Glede na to, da se predvideva denacionalizacija, pa številna podjetja z zadnjem času pospešeno prodajajo svoje nepremičnine ali pa jih dajejo v dolgoročne najame. Tako se izigrava pravni interes razlaščenega lastnika, ki bodo torej ob sprejemu zakona o denacionalizaciji spet ostali praznih rok.

Naj navedemo samo primer podjetja ABC Pomurka, Loka Škofja Loka, ki prodaja več poslovnih lokalov (trgovin). ZLRP je prejelo informacijo, da je večina teh lokalov nacionaliziranih, kakor tudi, da so nekateri bili že prodani na javni dražbi, ki je bila razpisana za 10. 9. 1990!

Na ZLRP se s podobnimi primeri dnevno obračajo številni razlaščenca oz. njihovi pravni zastopniki. Združenje ugotavlja, da se tako že pri prvih korakih izvajanja denacionalizacije predvideni zakon izigrava, zato se obrača na pristojne občinske in republiške upravne organe, da to preprečijo. Republiška skupščina naj v najkrajšem času sprejme dopolnilno zakon o moratoriju, kjer naj bo določeno, da se ta nanaša tudi na nepremičnine družbenopravnih oseb.

Združenje bo uporabilo vsa možna pravna sredstva, da se takšno izigravanje prepreči in že izvršene prodaje razveljavijo, hkrati pa svari potencialne kupce na negotovost sklenjene pogodbe pred nakupom.

Predsedstvo ZLRP

## Demagogija v Dolenjskem listu?

Vprašaj je uredniški!

V nedeljo me je prijatelj na Trški gori vprašal, če sem prebral nenavadno sprevečanje spomina na dogajanja zadnjih 45 let. Nepodpisani avtor pravi: »Ob tem pa pozabljamo, da so kmetje le bili deležni marsikaterega dinarja, tudi zastojstva, ki so ga lahko porabili za razvoj kmetij. Zdaj imajo sodobne kmetije, ki jim bodo ostale. Delavcu pa so vedno jemali presežno vrednost in jo vlagali v razvoj tovarn. Zdaj so tovarne na psu, z njimi pa tudi delavci ...«

Ko sem to prebral, me je presnilo: demagogija ne pozna meja. Očitno je avtor zastupljen s socialistično kardejlologijo: še vedno ne more preboleti ločevanja ljudi na hudobne kulake in ubogi in izkoriščani proletarijat; izpraznjena kmetijska področja pod Gorjanci, v Suhi krajini in še kje imenuje vlaganje zastojstevskih sredstev v razvoj; kot politiko krščanske slovenske vlade imenuje vse sadove enopartijske diktature v gospodarstvu.

Že zaradi teh neumnosti je potreben ugovor. Ne strinjam se s takim zavajanjem bralcev, saj služi zaradi neresničnosti samo podžiganju politikanstva in strasti, ki nikoli niso rodila dobrih rezultatov. Upam, da bodo strokovnjaki s kmetijskega področja postregli z ustreznimi podatki, ki bodo razjasnili velikodušno vlaganje v kmetijstvo v preteklih desetletjih. Opozoril bi samo na škodljivost razrednega razločevanja, ki ga je partija toliko desetletja uporabljala za iskanje notranjega sovražnika. Na tej osnovi smo bili dejansko postavljeni v civilizacijskem smislu nekaj stoletij nazaj ali pa v najboljšem primeru v Indijo med kaste. V demokratični družbi takšna delitev ljudi gotovo ne zdrži kritične presoje, saj je sprta z osnovnimi pridelavitvami kulturnega sveta. Kdor je zagovornik te delitve, ne razume, kaj so človeške pravice, zapisane v mednarodnih konvencijah, da ne rečem, da ne razume, kaj je enakopravnost.

Pa osvežite spomina o tem, kako velikodušna je bila partijska politika do kmetijstva, navajam kratak citat iz Kocbekovega Dnevnika: »Ves večer se je razgovor vršil v tem sramotnem obsegu, ki so ga imeli za naravnega in skoraj častnega, ne samo ideološko, politično in gospodarsko pametnega. Avbelj je neprestano govoril, da je treba kmetu odvzeti ves odvišni denar, ki ga je tezariral in se z njim izkoristiti v uspešni deflaciji, hkrati pa kmetu spravi na kolena, da bo začel intenzivno gospodariti, poceniti prodajati in stopati v zadruge.«

MARJAN DVORNIK

PRIPIS — Vprašaj k naslovu smo dodali v uredništvu, kajti hudi očitek o demagoškosti Dolenjskega lista, in to zgrajen zgolj na enem iztrganem citatu, ni nič drugega kot, blago rečeno, demagoško početje. Res je torej, demagogija ne pozna meja, zastupljenost s tako ali drugačno ideologijo pa človeka lahko oslepi v tolikšni meri, da spregleda najbolj očito. In slednje je kratični podpis Vodnika v kupčiji (DL, št. 36 od 6. septembra letos), v katerem je g. Dvornik našel tolikanj »demagoške« misli.

Uredništvo DL

## Bedna zasvojenost

Kadilce pomilujem, kadilke pa obtožujem

Včeraj sem na pošti zvedel, da se danes (14. 9.) začne teden boja proti kajenju. Z velikim veseljem sem kupil dvajset zadevnih znamk, čeprav ne bom vseh porabil.

Ze pri teh besedah bodo naši kadilci in kadilke zavijali nosove. Še bolj pa bodo poparjeni (o, ko bi le res bili!), ko jim bom jasno povedal, da vsakega kadilca pomilujem; kadilke, zlasti matere, pa z obžalovanjem obtožujem. No, točneje bi rekel, da obsojam kajenje bolj kakor pa kadilce, saj se mi smilijo.

Res, pomilujem človeka, ki ni zmožen odpovedati se cigareti, ker s to zasvojenostjo — ki je suženjstvo! — dokazuje, da nima hrbtenice, ampak je bolj mehkužnega značaja. Ko je začel kaditi, se je dal premagati ali od slabega zgleda drugih ali od mode, ali pa od svoje lastne ničemernosti. Sedaj pa, ko je zasvojen, nima več tiste močne volje, da bi se odvadil.

Kadilke pa moram celo obtožiti, da zastupljajo in pohabljajo svoje otroke že pod srcem in potem vse detinstvo. Kakšne matere ste to? Bog se vas usmili in vaših otrok! Njemu boste morale nekoč dati težak odgovor, če ne boste morda morale odplačevati ta greh že na tem svetu s kakšno težko boleznijo, svojo ali otrok.

Sicer pa ne mislim govoriti o kajenju pod medicinskim vidikom, ampak bolj s psihološke in etične strani. Pod tem vidikom se mi zdi kajenje pomanjkljiva uravnoveščenost značaja, neka kronična nepotešenost, da ne rečem mehkužnost značaja. Kadilci se mi zdijo podobni dojenčkom, ki — če so razvajeni — ne morejo zdržati niti trenutka brez dudke; še zaspati ne morejo brez nje. In vendar je danes poznanih več dobrih in učinkovitih metod za odvajanje kajenju. Samo volja je potrebna.

Verjetno je tudi tukaj, kakor drugod na moralnem področju, najvažnejša preventiva. Zato bi rad z vso resnostjo prosil starše in vzgojitelje, naj vendar za dobro mladit in našega naroda vse storijo, da z vztrajnim prepričevanjem in tudi z energičnim preprečevanjem omeji kajenje mladostnikov v šolah. Seveda, najvažnejši je njihov zgled! Slovencev nas je premalo, da bi se na tak neumen način zastupljali in uničevali. Še več, naš narod bo reševala samo kvaliteten vsakega Slovenca. Kaj so pa kadilci?

Prosimo vas oprostite moji sveti jezi! Ko pa se boste kajenja odvadili, vam bom z obema rokama čestital.

IVAN ZUPAN  
Boštanj





Zadnji dan smo se odpravili na višino 3500 metrov. Pogled na letalo AN-2 in kačo padalcev, ki letijo iz njega.

# Med nebom, zemljo in žebli

**S**vetovno padalsko prvenstvo je dogodek, zanimiv tudi za medije. Na letališču v Lescah smo tako poleg tekmovalcev in njihovih spremljevalcev ter organizatorjev bili ves čas prisotni tudi dopisniki različnih časopisov, radia, televizije. In ta zapis je nastal kot pogled na dogajanje med in ob tem prvenstvu s tega zornega kota.

Ne omenjal predhodnih tiskovnih konferenc, ampak bom začel s četrtkom, dnevom pred uradnim začetkom prvenstva.

## DEKLE NA VRATIH

Iskal sem motiv za naslovno stran tednika Evropa. Od naših tekmovalk mi je nekako naj-



Darko Svetina, član naše reprezentance, tik po skoku iz letala.

bolj padla v oči Irena Avbelj, letošnja absolutna državna prvakinja, jugoslovanska rekorderka v skokih na cilj (11-krat zaporedoma je zadela ničlo), zelo dobra tudi v likovnih skokih. Njeni svetli dolgi lasje so kar klicali po fotoaparatu. Dogovorila se. Razpustila si bo lase in se na dobrih 500 metrih popolnoma nagnila iz letala. »Če bi slučajno padla ven, mora biti pod menoj dovolj višine, da bom še lahko odprla padalo.« Moški člani reprezentance pa se mi veselo smejijo in komentirajo: »Samo še sleči bi jo moral, pa bi fotografija uspela.« Če sem iskren, je to tudi meni prišlo na misel, vendar si ji tega nekako ne upam predlagati.

Kasneje v avionu si razpusti lase in se nagne ven. Slikam. Mogoče bo uspelo.

Naslednje dni (petek, sobota, nedeljo) sem doma in informacije dobivam po telefonu. Izvem, da je Irena rahlo prehlajena. Sem jaz kriv za to? Kar nekako si ne upam na letališče.

Ponedeljek, delo teče naprej. Na letališču se sprehajam med šotori. Vsaka reprezentanca ima namreč svoj veliki zeleni vojaški šotor, v katerem imajo spravljeno opremo in padala. Srečujem lanskoletne znance. Cheryl Stearns iz Amerike, ki ima že 7700 skokov in je profesionalna pilotka Boeinga 737, skače že 18 let. Lani je bila na predsvetovnem prvenstvu v Lescah druga in takrat je rekla: »20. SPP bo zares tekma, to je le predtekmovanje.« Ko jo pobaram o letošnjih pripravah, nekoliko nezadovoljno zmajuje z glavo.

Pot me vodi naprej mimo šotorov. Padalci na sredi med njimi zlagajo svoja padala, nekateri

žonglirajo s keglji, igrajo ročni nogomet, ki so ga s seboj prinesli Svicarji, drugi se zabavajo z »frisbijem«.

## ZAVOJI IN SALTJE

Pozno popoldne vem za finaliste v likovnih skokih (figurah). Med njimi je tudi Avbeljeva. Hvala bogu, torej je le nisem preveč prehladil.

Jaz pa vrtam naprej. Ustavim se poleg francoskega šotorja in pobaram za besedo Franciska Bernachota, kandidata za zlato medaljo v likovnih skokih. Leži na platnu poleg šotorja in posluša »walkman«. Razloži mi, kako bo videti finalni, to je četrti skok. Desni zavoj, levi zavoj, salto nazaj, levi zavoj, salto nazaj. Vse to v prostem padu pri hitrosti okoli 200 kilometrov na uro. »Že sedaj se koncentriram za jutrišnji skok. Zaprem oči in vrtim te figure.« mi pove (kasneje ta komplet odvrti v času 6,07 sekunde in zmaga).

Dnevi tečejo in že je tu finale ekipnih skokov na cilj. Vse do zadnjega skoka so se naši dobro držali in si delili 4. mesto. In potem osma serija. Najprej je Intihar zgrešil ciljno ploščico za 2 cm, takoj za njim pa še Bogdan Jug za 3 cm. Naši upi so odplavali po vodi. Bogdan in Dušan čepita poleg ciljnega kroga. Bogdan se drži za glavo in skoraj joka. Naslednji naši vsi skočijo v ničlo. Vendar to ne pomaga. Medalja je šla po vodi.

V skokih na cilj v posamezni konkurenci se še vedno dobro držijo Miri, Pogačar in 23-letna Mira Grčić, ki skupaj z Rusinjo Lepezino vodi v ženski mladinski konkurenci. Deveti skok obe 0, deseti isto, enajsti obe 4 cm.



Irena Avbelj usmerja letalo nad cilj. Kot vodja ekipe je tudi odgovorna za pravočasen skok iz letala.

Prikradem se k našemu šotoru in opazujem Miro. S sluškami na ušesih poslušam glasbo in bere knjigo. Potem vstane in s peto vadi zadevanje palačinke — ciljne plošče. Ne motim je.

## SOLZE V PRVAKOVIH OČEH

V tem trenutku so se pojavili v zraku moški — 10. serija. Mirt zadene svojo deseto ničlo, Francoz Lauer pa zgreši cilj le za 5 cm in pade na 22. mesto. Vse do tedaj je bil Mičo miren, niti z najmanjšo kretnjo ni pokazal živčnosti, še pred skokom sem se lahko normalno pogovarjal z njim. V trenutku, ko ga je videl, da jo svetovni prvak, so se mu vtile solze. Njegovi sosedi, navijači iz Strahinja in Naklega, so si ga oprtali na ramena in z njim odvrli pred tribune. Kmalu se v njegovih rokah pojavi tudi šampanjec.

Zamašek se mu odtrga in s proslavljanjem ni nič.

Kasneje v šotoru, skrit pred množico, prižge cigareto (edini, ki kadi v reprezentanci) in objame svojo ženo Mojco.

V tem skoči tudi Mira. Lepezina je zadela 10-centimetrovsko ploščico, Mira pa jo je zgrešila za 8 cm. Solze v njenih očeh je pregnal Srečo Medven, vodja tekmovanja. »Mira, saj vendar imaš srebro!«

## KAČA PADALCEV

Tekmovanje je končano, sledi le še miting. Priprave na padalski del programa, to je zvezdo 36 padalcev in zvezdo dvajsetih vodi J. B. Worth, vodja ameriške reprezentance. Nebo je deloma oblačno in padalci se podajo v štiri letala. Po svoji tečni naravi se »prigrebem« do padala in tudi do dovoljenja za polet v letalu AN-2, J. B. pa se drži za glavo ob tečnem fotoreporterju.

Dobre pol ure porabimo za vzpon na 3500 metrov. Desno od nas lete še tri letala. Naenkrat postanejo padalci živčni. Hitro, hitro! Dva se obesita na zunanjo stran vrat in čakata. Naenkrat zasveti zelena luč in zapiska. V trenutku ni nikogar več v letalu. Skočim k oknu ter slikam kačo padalcev, ki leti iz drugega letala. Ko padejo vsi dol, se nagnem skozi vrata in s pogledom iščem padalce pod seboj. Nikjer ni nikogar.

Kasneje vem, da se jih je 30 ujelo v prostem padu. In med njimi tudi dva naša: Dare Svetina in Roman Pogačar.

## ŽEBLJARJI

Takoj zatem se je v dve letali podala naslednja ekipa. Vendar so nebo zakrili oblaki in so lahko skočili le z višine 1000 metrov.

To je bil zadnji skok padalcev na tem prvenstvu, saj je bilo v nedeljo oblačno in miting je ostal okrnjen za padalski del./LF Padalci so



Branko Mirt, skok v 10. seriji. Nič centimetrov, skok, s katerim je postal svetovni prvak.

se odpravili domov in kmalu se bodo začeli pripravljati na naslednja prvenstva. Naši pa se bodo med drugim napotili tudi v klubsko delavnico izdelovat žeblje. Svoje skoke morajo namreč plačevati z delom. Tudi svetovni prvak! Besedilo in slike: TOMAŽ BUKOVEC



Mira Grčić in Branko Mirt sta kasneje v krogu reprezentance odprla stekleni šampanjca. Miri odpiranje ni šlo od rok, Branko pa je poškrpil vse naokoli.



Naša ženska in moška reprezentanca v letalu. Levo Miha Grčić, levo zadaj Dušan Intihar, desno Roman Pogačar, v sredini Irena Avbelj, ki si ureja lase po uspešnem slikanju.



Pogled na ciljni krog s tribune, ki jo je organizator postavil za gledalce.

# Zakaj zmaguje Tanjug

Kdo je močnejši, jugoslovanski zunanji minister Budimir Lončar s svojim predstavnikom Ivom Vajglom ali Tanjug, jugoslovska tiskovna agencija? Po dejstvih sodeč, v tej tekmi z velikim naskokom zmaguje Tanjug. Poglejmo tipičen primer.

Po aferi z jugoslovanskim izgomom delegacije Mednarodne helsinške federacije za človekove pravice (IHF) je bilo 6. septembra na tiskovni konferenci v Zveznem sekretariatu za zunanje zadeve postavljeno tudi vprašanje o tem dogodku. Po Tanjugu naj bi bil Ivo Vajgl, predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministra, poudaril, da je v tako kočljivem položaju, kakršen je na Kosovu, pomembno zlasti ugotavljanje dejstev. To še zlasti velja za trditve nekaterih članov helsinške delegacije, ki da so jih pripravili in izgnali iz Jugoslavije, in za sporočilo srbskega izvršnega sveta, ki trditve zavrača kot laž. Po Vajglu besedah ne on ne zunanje ministrstvo nista pristojna za ugotavljanje teh dejstev, niti za morebitne probleme, ki jih imajo tudi novinarji pri poročanju s Kosovu.

Kdor je prebral omenjeno izjavo (in takih je bilo veliko), je sicer za sekundo ali dve nehal dihati, potem pa se je življenje nadaljevalo, saj to ne bi bila edina nesmiselna predznota, skuhana v znameniti Lončarjevi neuvrščeni zunanje-politični kuhinji. Še posebej, ker je bilo po tiskovni konferenci teden dni vse tiho, nakar se je 14. septembra spet oglasil Ivo Vajgl in povedal nekaj drugega, kot je javnosti sporočil Tanjug. Predvsem po Vajglu v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve menijo, da je treba sklep o izgonu članov delegacije helsinške federacije preklicati, prizadetim pa se opravičiti. V stikih, ki naj bi jih navezali s helsinško federacijo, naj bi pojasnili vse okoliščine incidenta, ki je bil, kot je povedal Vajgl, povsem odveč. Dogovoriti bi se morali tudi za nadaljnje sodelovanje, ne gre posebej poudarjati tudi dejstva, da smo podpisniki helsinške listine, kar pomeni prevzem obveznosti, ki iz nje izhajajo in ki ne bi smele biti vprašljive v nobenem primeru. Ker gre pri ugotavljanju spoštovanja človekovih pravic v primeru manjšin za izjemno občutljivo problematiko, zunanje ministrstvo meni, da se je treba pri ugotavljanju primerov kršitev držati načela transparentnosti — torej svobodnega pristopa

do problema in neoviranega pogovora s prizadetimi. Zvezni sekretariat vztraja pri stališču, da je treba članom delegacije vrniti odvzete listine in zdravila. Ob tem je bilo zanimivo, da Vajgl ni vedel, kako je v drugih državah zakonsko urejen vnos propagandnega gradiva in zdravil, kar kaže, kako temeljito se pripravljala na novinarsko obstrreljevanje. Da pa mu je vendarle še do njihovega mnenja, pa kaže podrobnost s petkove tiskovne konference, ko je glede protesta tujih novinarjev o nemogočih pogojih dela izjavil, da ne drži Tanjugova verzija njegovega odgovora z dne 6. septembra, češ da zvezni sekretariat za to ni pristojen in da ne more raziskovati resničnosti upravičenosti protesta. Skratka, Lončarjev govornik je izrazil obžalovanje, če so bili novinarji ovirani pri svojem delu.

Na kratko smo dali dispozicijo tekme Lončar (rezerva Vajgl) proti Tanjugu. Kaj se pokaže? Zmagovalec je Tanjug. Njegova verzija je namreč obveljala teden dni in jugoslovanskim narodom in narodnostim, ki so jo vzeli na znanje, dokazovala, da jugoslovansko zunanje ministrstvo vodi imbecilno politiko, oziroma noče zaščititi mednarodnih delegacij, ki jih sicer priznavamo. Če je Tanjug lagal, zakaj so Lončarjevi možje tako dolgo čakali z demantijem? Zunanje ministrstvo ima kljub zmedbi v državi menda še toliko moči, da protestira zoper domnevno nekorektno delo državne agencije. Zanimivo je tudi površna analiza Vajglglove demantija Tanjuga. To je precej nespretno plateničenje, ki naj bi popravilo, kar se še popraviti da. Lončar in njegovi menijo, da bi bilo treba sklep o izgonu preklicati, se opravičiti, Albanci so po Vajglu manjšina in ne narodnost ali celo narod, ministrstvo vztraja pri stališču, da bi bilo treba zdravila in papirje vrniti id.

Rečeno je torej, da bi bilo treba. Vsak otrok na vse to vpraša, zakaj ni Zvezni sekretariat za zunanje zadeve vse to del storil. Po tolikih dneh od škandala, ki je tako neznanško škodoval že sicer sesutemu ugledu naše države, po dezinformaciji, ki jo je tistim, ki ga še bero, posredoval Tanjug. Če je seveda (ne glede na Tanjugov prosrbski značaj) sploh šlo za dezinformacijo. Kaj si lahko mislimo o našem zunanjem ministru, če je Tanjug poročal tako, kot je bilo?

MARJAN BAUER

# Stroj za proizvodnjo lepote

Vedno je pomembno, o čem se pogovarjajo ljudje, še pomembneje pa je, o čem govorijo ženske. V Novem mestu se lepši spol pogovarja seveda o samem sebi, oziroma o salonu Twiggy, kamor se zatekajo vse tiste, ki imajo težave z odvečnimi kilogrami, celulitom, povešenimi prsmi, poporodno ohlapno kožo, oslabilimi mišicami in slabo telesno kondicijo. Zadeva, ki opravi z vsemi temi nevesočnostmi, se imenuje myolift, izumili so jo v ZDA, kjer želi 35 odstotkov prebivalstva shujšati za več kot 15 kg, izpopolnili pa v ZR Nemčiji, ki se tudi bojuje z okroglinami. Lastnica salona Twiggy, ki je to novost pripeljala v Novo mesto, je Tina Badovinac, višja fizioterapevtka.

»Metoda, ki jo uporabljamo v našem salonu v hotelu Kandija, se imenuje Cosmomed, telo obdelujemo s popolnoma nebolečimi električnimi impulzi, ki povzročajo draženje vseh mišičnih skupin, ki leže pod ali med elektroodnimi trakovi, ki jih namestimo na telo. Ko je naprava vključena, vpliva na periferni živčni sistem, ki prisili mišice h gibanju. Za to potrebno energijo jemlje mišica iz okoliškega masnega tkiva. Takoj ko je mišica vzdražena, se tolišča z zgorevanjem spreminja v energijo. Preprosto, ali ne? Kot bi težko delali,« razlaga Tina Badovinac.

Pri krčenju mišic porabljena energija se do 75 odstotkov spremeni v toploto. Med tretmanom se znižuje stopnja glikogena, aktivirajo se mišice, izboljšujeta prekrvavitvev in presnova, pospeši se zdrav odtok limfe, myolift odlično zdravi akne, brazgotine, čvrsti prsi itd. Zunanji učinek je vidna napetost kože in tkiva, koža je zaradi zgorevanja boljše prehranjena, pacient, če lahko tako rečemo, se že po enem tretmanu

počuti bolj vitalnega. Najbolj pa seveda presenetli dejansko hujšanje. V prospektu za metodo Cosmomed piše, da je obseg trebuha, bokov ali stegen že po eni kurti manjši od 2 do 5 centimetrov. Tina Badovinac, ki je realna ženska, pove, da je pri njej po desetih terapijah povprečen uspeh za 6 do 12 cm manjši obseg trebuha, bokov, stegna. So pa tudi presenečenja, seveda navzgor.

Cosmomed oziroma myolift sta zanesljivi orodji zoper odvečno težo in oslabilen mišic. Seveda bi lahko tako željeni cilj dosegli tudi po bolj napornih poti, z redno vadbo, s telesnim udejstvom. Za to pa ni vedno časa, prepogetih in prenapornih treningov pa se je treba varovati tudi iz zdravstvenih razlogov, saj zlasti občasnih športnikov požanjejo izkušnje, da »preveč dobrega za telo« tudi škoduje. Krajsa in manj naporna pot do večje telesne zmogljivosti, vitkejša postave in mlajšega videza je torej myolift, ki zaradi številnih možnosti terapije ne manjka v nobenem evropskem masažnem, kozmetičnem ali čilostnem salonu. Tudi v Jugoslaviji so spoznali njegovo moč, ki bi jo lahko na kratko označili kot vitkost in čilost brez nadležnega treninga, brez telesnega napora in brez neprijetnega znojenja. Po tretmanu je treba spiti samo nekaj litrov vode, da nadomestimo izgubljeno tekočino.

V salonu Twiggy je myolift polno izkoriščen, v kratkem pa bo Badovinčeva vpeljala tudi dve novosti, kožo na obrazu, vratu in prsih bo z lon-toforezno obdelavo pripravila za pospešeno globinsko delovanje kozmetičnih aparatov. Po domače bi rekli, da bo na omenjenih mestih brez kirurških posegov napela kožo in tkiva ter s tem zmanjšala ali odpravila tudi gube. Druga novost pa je pospeševanje zdravega odtokanja limfe. Kaj to pomeni, vedo tisti, ki imajo tovrstne težave.



Tina Badovinac

Badovinčeva je delo zastavila nadvse resno. Vsaka stranka ima svoj kartonček, na katerem so opisane telesne posebnosti, boleznit itd. Pacient je pred kuro anketiran, včasih je potrebno tudi mnenje zdravnika. Čeprav je myolift popolnoma neškodljiv, in priporočljiv za ljudi s visokim pritiskom, srčne bolnike in nosečnice. Enkratni tretman stane 250 din, plača se vsak dan posebej. Priporočajo 10 zdravljenj, če je la mogoče dva do tri tedensko. Glede na starost in stanje zdravljenje ponovijo po treh do šestih mesecih.

Badovinčeva bo svojo dejavnost razširila. V načrtu ima tako imenovani fitness studio, kjer bo vse od savne, preventivne rekreacije, trim kabineta, medicinskih vaj do solarija. Novo mesto po njenem je kraj, ki že dalj časa potrebuje tak studio.

Morda za konec še nekaj izjav žensk, ki so bile pri Twiggy.

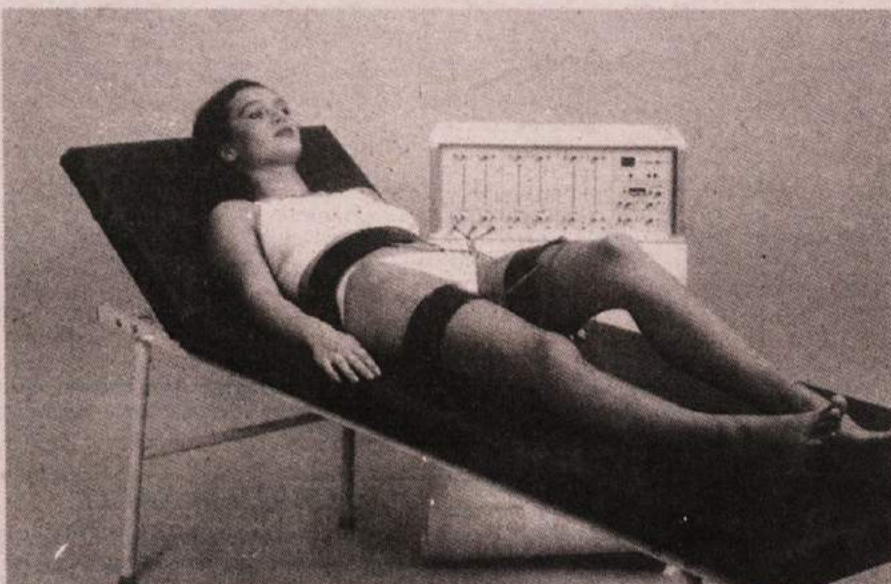
»Po dveh tretmanih mi je mož rekel, da so moje noge videti lepše. Odločila sem se, da bom myoliftu pomagala še z dieto. Po precej letih ponovno čutim, da sem lahko privlačna in to je prijetno spoznanje.«

»Prišla sem, da bi rešila, kar se rešiti da od nekdanje privlačnosti. To je zame nenavadno važno, saj opažam, da sem vsak dan manj prepričana sama vase. Zaradi občutka, da sem stara in da je moj čas minil. Saj veste, kako se ženske zanemarimo. Poroka, otroci, dolgočasno delo v službi. Ko sem se pogledala v ogledalo, sem se kar zasovražila. Vame je gledalo nekaj asexualnega. Zdaj sem si spet všeč.«

»Sem sem prišla po družinskem posvetu, pravzaprav so se brez mene dogovorili, da jim je dovolj debele mame in žene. In zares sem shujšala ter dobila voljo. Ni torej res, da morajo biti vse starejše ženske debele. In vendar sem težko naredila ta korak. Zdelo se mi je, da je nekako greh, če si babica želi biti opazna.«

»Ko sem se pred desetimi leti poročila, sem bila vitka. Po poroki sem se zaprla v hišo, kuhala in seveda tudi jedla. Nimam denarja, da bi ga razmetavala za poskuse. Sem sem prišla, ko sem videla, kaj so naredili z mojo prav tako kot jaz okroglo prijateljico.«

M. B.



# Celje, prestolnica obrtništva

V nedeljo so v Celju zaprli 23. mednarodni obrtni sejem MOS '90, ki je potolkel vse dosedanje rekorde. Na sejmu je sodelovalo 2520 razstavljalcev, med katerimi jih je kar 261 prišlo iz tujine, največ iz Avstrije, Nemčije in Italije, nekateri pa celo iz Amerike in Japonske. Razstavljalci, ki so zasedli kar 36.000 m<sup>2</sup> razstavišnega prostora, so sklenili za 233 milijonov dinarjev poslov. Pomembna je še ena številka: sejem je v tednu dni obiskalo skoraj 50.000 ljudi. »Je tudi to znamenje prehoda v tržno gospodarstvo, svojevrstna potešitev želja, posledica dobre glasje celjskega sejma?« se sprašuje organizatorji. Kakorkoli že, prevladal je poslovni interes, ki mora tudi v bodoče oblikovati celjske sejme.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki je tudi obiskal sejem, je svoje vtise strnil takole: »V kratkem času si človek ne more vsega ogledati, a tisto, kar sem videl, me navdušuje in navdaja z upanjem, da bo ta sektor našega gospodarstva v prihodnje lahko prevzel tako vlogo, kot jo ima v drugih razvitejših gospodarstvih. Tu sem videl veliko ustvarjalne volje, ki se draža v razstavljenih predmetih. Toliko zanimanja za razstavo že dolgo nisem videl in to dokazuje, da se tu dogajajo resne in zdrave za-

obrnitvo neobičajnih razmerah.« Lojze Peterle se je ta dan sestel tudi s predstavniki obrtnikov. Kot je povedal, soglašajo z njihovimi osnovnimi pogledi, predvsem pa s tem, da je potrebno izenačiti pogoje gospodarjenja v zasebnem in družbenem gospodarstvu. Slovenska vlada bo do konca leta pripravila vrsto zakonskih aktov, ki naj postavijo temelje za pravni red tudi na področju obrtništva. Obrtni drobno gospodarstvo namerava vlada tudi denarno podpreti.

»Tudi obrtniki čutimo krizo jugoslovanskega gospodarstva,« pravi Miha Grah, predsednik Zveze obrtnih združenj Slovenije, »zaprletni položaj najbolj občutljivo veliki kooperanti, mislim pa, da je to za nas dobra šola za vstop v Evropo. Za težave v gospodarstvu ne gre kriviti le vlade. Menim, da ji je potrebno dati možnost, da ukrepa tam, kjer je najbolj potrebno. Sodelovanje med vlado in združenjem je na dobri poti, kar potrjujejo tudi redni stiki. Imamo eno Slovenijo in veseli bi bili, če bi kmalu imeli tudi gospodarstvo s tržiščem, ki bi izločilo slabega in dalo možnost dobremu. Obrtniki v teh težkih časih ne zahtevamo nobenih ugodnosti, ampak le enake pogoje in enaka izhodišča. Želimo si takšno zakonodajo, da bomo vedeli, kaj se bo dogajalo v tem in prihodnjem letu. Prestrukturiranje slovenskega gospodarstva in obrtništva ne bo mogoče brez dodatnega kapitala, ki bo

prišel iz obveznic republike ali iz tujine. Name njen bo tistim programom, ki jamčijo, da bodo s svojo akumulacijo in dohodkom sami vračali kredite in ustvarjali nova delovna mesta. Dajmo možnost vsakomur, ki ima voljo, da postane obrtnik, vendar ga ne smemo onesposobiti že na začetku s prevelikimi davki.«

V Celju so povedali, da so v Sloveniji v zadnjem času ustanovili 32.000 obratovalnic, kar pa je za potrebe slovenskega gospodarstva še vedno premalo. Obrtniki si nalagajo številne obveznosti, vendar pogosto naletijo na ovire. Trdijo, da so v primerjavi z ostalim gospodarstvom v neenakopravnem položaju. To se vidi predvsem pri plačevanju prometnega davka, tudi za reprodukcijski material, za večino osnovnih sredstev in drugo. Obrtniki izvozniki niso deležni izvoznih spodbud. Tveganje pri odpiranju novih obratovalnic pa je krivo, da je pri obrtnikih zaposlenih veliko manj delavcev, kot bi jih lahko bilo. Slovenski obrtniki zamerijo bančnikom, ki še vedno podpirajo velike gospodarske sisteme, medtem ko je drobno gospodarstvo deležno le majhne pomoči. Obrtniki prispevajo tudi do 30 odst. vsega bančnega kapitala, nazaj pa se ga vrne le odstotek. Poso-

jila so za obrtnike veliko predraga zaradi visokih obresti. Veliko kritik je bilo izrečenih tudi na račun našega šolstva, ki premalo sledi potrebam obrtni in drobne gospodarstva. Obstaja bojazen, da za posamezne obrtni ne bo več prihodnosti, saj zanje ne bo ustrezno usposobljenih delavcev.

Na posvetu, namenjenem zasebnim trgovcem Slovenije, je bilo slišati, da bodo trgovci po novi zakonodaji res trgovci in ne več obrtniki, z začetkom prihodnjega leta pa bo tudi zanje obvezno poslovanje s trgovskimi knjigami, ki bodo omogočale popoln pregled nad prometom. Zasebni trgovci bodo tudi morali obnoviti znanje s področja poslovnih običajev, ki so osnova sodobnega poslovanja. Kdor ne bo vodil trgovskih knjig, bo kaznovan s 45.000 do 450.000 dinarjev.

Celje bo sejemsko mesto tudi v prihodnjem letu in bo nadaljevalo svojo 110 let staro sejemsko tradicijo. Prihodnje leto bo od 8. do 12. aprila sejem inovativnega podjetništva, od 3. do 12. maja bo pomladanski sejem z mednarodno udeležbo, 24. mednarodni obrtni sejem pa bo od 6. do 15. septembra.

J. PAVLIN

# Bo sodnik pobiral smetarino?

Trebanjci so se z veliko muko otresli največjih bremen nerazvitosti. Kljub temu da je bil izstoj iz kluba nerazvitih pomembno dejanje in dokaz, da se pretežno kmetijska občina lepo razvija tudi po industrijski plati, pa gospodarski dosežki in nagel razvoj krajevnih skupnosti niso nikoli postali medijsko toliko privlačni kakor, denimo, v zadnjem času tudi v slovenski javnosti odmevne afeze: azbest, ščurki in plinske bombe. Zaradi teh so se tedaj močno zamajali stolčki občinskih mož, ki so dokazovali svoj prav, ljudstvo pa je trmasto vztrajalo pri svoji resnici in videnju problema.

Nimamo namena umetno ustvarjati nove afeze, kot so znali predstavnikom sedme sile v preteklosti dostikrat očitati razni oblastniki, da bi prikriji svoje napake, samodrštvo in slepo stopicanje po enosmerni poti. Toda ker je v zadnjem času v delu terebanjske občine, predvsem v krajevni skupnosti Mokronog, med ljudmi nastal pravi revolt, ko je skušala Komu-

nala Trebnje začeti uredničevati julija lani sprejeti občinski odlok o ravnanju z odpadki na območju občine, smo se odločili vzeti pod drobnogled to le na prvi pogled drobno zagato, ki pa dovolj jasno odraža človeško stisko, bojevitost, duhovitost, a žal tudi ekološko neosveščenost.

Komunala Trebnje je julija letos seznanila občinski komite z družbeno planiranjem in gospodarstvom, da so na podlagi že omenjenega odloka nanovo uvedli odvoz odpadkov iz vasi v krajevnih skupnostih Trebnje, Štefan, Velika Loka, Šentlovrenc in Veliki Gaber. Za letošnjo jesen so vnesli v svoje načrte še odvoze iz KS Dolnja Nemška vas in iz KS Mokronog. V vsa gospodinjstva so poslali obvestila o rednem odvozu odpadkov od 1. septembra letos. Hkrati so ljudi pozvali, naj prijavijo površine, ki so osnova za obračun smetarine. Komunala pa je dala tudi možnost nakupa cenejših posod za odpadke. Toda v krajevni skupnosti Mokronog je prišlo po tem obvestilu do ostre množične reakcije, saj so krajanje Hrastovce, Brune vasi in Martinje vasi začeli množično zavračati obvestila. Trdijo, da odpadkov nimajo, če pa že so,

zanje sami poskrbijo. Krajanje še predlagajo naj raje za večje odpadke nabavijo kontejnerje.

Marija Kostrevc z 10 sopedpisanimi vasičan. Brune vasi Komunalni odgovarja, da v preteklosti niso imeli odpadkov, da jih nimajo sedaj, njih jih ne bodo imeli v prihodnosti. »Zakaj naj bi imeli krompirjeve olupke v smeti, če jih je mož uporabiti za kompost? Če ima Komunala preveč delavcev in nimajo kaj delati, naj gredo na polja, ki komaj čakajo pridnih rok. Vsak po meta pred svojim pragom in smeti odlaga tam, kjer je za to najbolj primerno! Sporočamo vam, da podpisani ne pristajamo na vašo zahtevo, kakor tudi ne na občinski odlok, za katerega sumimo, da ni v skladu niti z republiško niti z zvezno ustavo,« so med drugim napisali vasičani Brune vasi.

O ekološki (ne)osveščenosti govori tudi pis nekega kmeta na vpraševnem obvestilu, češ da lahko smeti vrže v bližnjem gozdu ali jih sežge, saj živi v samotni. Drugi, ki se bolj jasno, da starec, plastiko in papir zobra še od drugih vasičanov, da ima to za odganjanje divjih praščičev. »Ekologija je naša skupna naloga. V Komunalni se zavedamo, da je potrebno na terenu več narediti za čisto in zdravo okolje. Prav redni odvoz komunalnih odpadkov lahko prepreči nadaljnje onesnaževanje okolja. Vemo pa, da se krajanje upirajo rednemu odvozu smetazato, ker morajo plačati smetarino,« pravi direktor Komunalne Trebnje Pavel Jarc.

Tehnični vodja Komunalne Boško Vujanin je povedal, da so se že kar navačali ljudje v gnev izlijejo na njihove delavce. Delavce Komunalne boljjo očutki o visokih cenah storitev, saj podatki kažejo, da je ravno smetarina primerjavi z občinskimi Sevnica, Grosuplje, Litija in Novo mesto. Trebanjski občini najnižje Sevniceke cene za odvoz smeti so, denimo, kar dvakrat višje od trebanjskih. Trebanjci prednjačijo pri cenah vode. Komunalci računajo, da bodo pri gospodinjstvih, kjer so ponovno začeli odvažati smeti, nastale velike težave pri izterjavi denarja za opravljene storitve. Bojijo se, da bo moral od precej gospodinjstev smetarino izterjati sodnik za prekrške. In kakšne buike šele sledijo! Do leta 1995 naj bi sanirani nedovoljena odlagališča odpadkov, ki jih je že 30. Računajo, da bodo temu kos morebiti že dveh letih, do leta 1995 pa naj bi se iz 59 zasebkov odvažali odpadke s kontejnerji. Zaenkrat še na eno najbolje urejenih odlagališč komunalnih odpadkov v Sloveniji, kot se zdaj rahlo pohvalijo s smetiščem na Cvibljah, kjer so z belimi plastimi zemlje, kemikalijami in zažiganjem zaustavili invazijo ščurkov proti Trebnjemu.

PAVEL PERC

Na letošnjem sejmu so se dobro odrezali tudi obrtniki iz Dolenjske. Anton Kambič iz Semiča, član obrtnega združenja iz Črnomlja, je prejel zlato plaketo MOS '90 in srebrno plaketo mesta Celja. Najvišje priznanje mu je pripadlo za njegovo napravo za vakuumsko destilacijo. Aparat je ekološka naprava, ki ima izjemne lastnosti. Odpadne emulzije, olja, tehnološke vode in druge snovi, ki niso primerne za izpust, spremeni v trde delce in destilirano vodo, ki je spet uporabna v proizvodnji, ali pa jo brez škode spustimo v naravo. Drugo priznanje je pripadlo Silvu Grdešiču iz Črnomlja, ki je za obdelovalni stroj prejel bronasto plaketo mesta Celja. Stroj je namenjen za trikoordinatno rezkanje, vrtnanje in graviranje, krmiljen pa je s pomočjo računalnika. Bronasto plaketo je prejel Marjan Bevec iz novomeškega obrtnega združenja za zidni kanal, ki se uporablja za električne, telefonske in čunalniške instalacije.



deve. Vem, da sejem iz leta v leto n. čestitam organizatorjem za uspe

# književna obzorja

## IZREKI POEZIJE

Novomeški pesnik Miro Gutman se je s pesmimi prvič predstavil v knjižni obliki pred sedemnajstimi leti skupaj s še dvema avtorjema. Drugič je v



taki obliki nastopil letos, in sicer v družbi z osmimi novomeškimi pesniki. Samo nekaj mesecev zatem pa je ugledal natisnjeno tudi svojo prvo samostojno pesniško zbirko Ki greje življenje. Pesmi je izbral in uredil pesnik Severin Šali, knjigo pa založil in izdal Gutmanov dolgoletni prijatelj Toni Vovko.

Gutman se s to knjigo predstavlja ljubiteljem vezane besede kot samosvoj, predvsem pa zrel pesnik, z izostrenim pogledom na življenje in z lastnimi izkušnjami. Svet doživlja in sprejema tako, kot se mu kaže in kot ga občuti. Tako ga tudi izpoveduje. A preden izreče pesem, veliko premišlja. Zlasti še o tem, kako vse to, kar doživlja in občuti, izraziti z besedo. Kako ubesediti napetost nakopičenega v sebi. Besede išče vse dotlej, dokler se mu ne zdijo prave, šele potem jih zapiše. Čeprav jih ni veliko, samo da so prave. Zato so njegove pesmi kratke, zgoščene, izbrušeno zjedrene. Res, kot izreki. Lapidarna besedila.

Življenje poraja radost, a tudi stisko in bolečino. Ničemu, kar je življenjskega, ni

moč ubežati, tega pa tudi ne vdano sprejeti. Nekje med tema »poloma« se giblje Gutmanova pesem. Kot akt iskanja in samoodrešitve. Včasih se konča kot beg z grožnjo poraza: »moja pot pelje / na onstran razumnega / skozi odrešilni rov / da preživim«, včasih s trpkim spoznanjem: »stopil sem na oblak / in videl / da je nebo / brez dna« in včasih s slutnim optimizmom: »jutro in / črn privid / ki morda najde pot«. Večkrat se mu pesem obrne v paradoks kot edino sprejemljivo poanto, kot edini izhod iz neugodnega položaja. Tudi, ko se po pesmi pretaka ljubezensko čustvo: »ko videl bom jutro / ko videl bom sonce / ko videl bom drevje / bi rad spil kavo s teboj«. Bolj ali manj izrazito.

Miro Gutman je dober pesnik. V slovensko poezijo vnaša pesniški svet, ki je samo njegov. Iz njegove človeške stiske iztisnjen. Po njegovo izrazljiv. So pesmi, ki po svoje grejejo življenje, z zanimivimi spoznanji.

I. ZORAN

## OSEM KRIŽANIH TOLARJEV

Osem križanih tolarjev ni tolovajska ali tihotapska zgodba, kot bi morda kdo pričakoval po naslovu nove knjige, ki je izšla pri Kmečkem glasu. Avtorica Lina Lavrenčič je povest naslovljena po drobni domisljici, ki jo je vpletla v usodo svoje junakinje. Ob rojstvu vsakega otroka ji je dedek dal srebrni tolar. Naslov torej pove, da je bilo vseh njenih otrok osem. To pa tudi pove, da si je pisateljica za junakinjo svoje knjige izbrala slovensko mater iz prejšnjih časov.

Zgodba govori o življenjski poti Francke, slovenskega dekleta, od njenega deključstva do pozne starosti, časovno pa je vpeta v obdobje stare Avstrije

in Jugoslavije. Posebnost povesti je v nekakšnem, recimo mu, ženskem gledanju: središče sveta je dom, osrednja ustanova zakon, smisel otroci, vzdušje izrazito čustveno obarvano. Zunanost srčike življenja se dogajata politika in zgodovina. Vez med obema je Franckin zakonski mož, ki ga zunanji svet trga od družine, ga potiska v pijančevanje, ukvarjanje s politiko, v revščino itd. Zanimiva podrobnost iz povesti to lepo potrjuje. Znanec Franckinega moža ni nihče drug kot pisatelj Ivan Cankar, ki pa je opisan kot tisti, ki od zunaj ogroža družino, ker moža zavaja k pijančevanju in politiziranju. Razumljivo, boemski umetnik ne more užiti simpatij v povesti, kakršna je ta.

Lavrenčičeva je povest napisala, kot pravi sama, po spominih svoje babice, vendar je spominke »črepinje« oblikovala v novo posodo. Marsikdo si bo z zanimanjem ogledal njeno vsebino.

M. MARKELJ

## MISEL STARE INDIJE

Zanimanja za staro indijsko slovstvo in filozofijo je dokaj živo tudi pri nas, kaže pa se, če ne drugače, vsaj posredno v priljubljenosti tečajev joge, meditacije in drugega, kar je v taki ali drugačni, pogosto modni obliki prodrla v evropski kulturni prostor z Vzhoda. Kaj dosti iz staroindijskega slovstva doslej pri nas nismo imeli prevedenega v slovenščino, zato je izid treh knjig v zbirki Misel stare Indije vreden vse pozornosti. Mladinska knjiga je v tej zbirki poslala na knjižni trg tri temeljna dela staroindijskega slovstva: slovito Gospodovo pesem, Besede modrosti in Vprašanja kralja Milinde.

Bhagavadgito oziroma Gospodovo pesem v prevodu znane prevajalke iz sanskrite Vlaste Pacheiner sicer poznamo že izpred let, ko je izšla v Kondorju, vendar pa tokrat prihaja med bralce predelana in dopolnjena izdaja tega temeljnega dela, v katerem mnogi vidijo najlepši del obsežnega epa Mahabharata, gotovo pa je, da je Gita njegov najbolj filozof-



ski del. Prevajalka je prevod pesnitve opremila z obsežnimi opombami in izčrpno spremno besedo o pomenu in mestu Bhagavadgite.

Dhammapado, se pravi Besede modrosti, je preli v slovenščino in prevod opremil z opombami ter s spremno besedo Primož Pečenko. Gre za besedilo, staro skoraj poltorej tisočletje, ki vsebuje vsa glavna načela budizma in je po mnenju poznavalcev te filozofsko-verske misli najbolj primerno čtivo za uvanje v osnove budizma. Dhammapada je eno najbolj priljubljenih del indijske književnosti in je bila prevedena že v številne evropske jezike. Odslej se jim pridružuje tudi slovenščina.

O povezanosti zahodnega kulturnega kroga z vzhodnim po svoje pričuje tretja knjiga iz zbirke Misel stare Indije. Gre za knjigo Vprašanja kralja Milinde (prevod, opombe in spremna beseda so delo Primoža Pečenka), ki opisuje filozofske dialoge med grško-baktrijskim kraljem Menandrom (Milindo) in budističnim modrecem Nagaseno. V slovenščino je od sedmih poglavij prevedenih prvih treh, ki jih poznavalci smatrajo za izvorno verzijo Vprašanj, preostala štiri poglavja pa naj bi bila dodana kasneje. Poznavalci palijske književnosti Vprašanja kralja Milinde označujejo kot knjigo, ki bi jo morali poznati vsi izobraženi ljudje. Torej?

M. MARKELJ

## PLIMOVANJE OBČUTIJ

V Sloveniji srečujemo zadnja leta čedalje več besednih ustvarjalcev, ki sicer niso slovenske gore list, a pišejo v slovenščini. Kar nekaj jih je, ki so

se tudi že uveljavili, predvsem s poezijo, in pomenijo njihove zbirke pomemben prispevek v sodobni slovenski literaturi. Nekateri so segli tudi že po nagradah.

Eden tistih mladih Neslovincov, ki so se odločili jezdit pežaga na slovenski parnas, je tudi Tomi Ramadanović. Pesnika smo do zdaj poznali po ravnalnih objavah, pred kratkim pa mu je Državna založba Slovenije izdala pesniško zbirko, knjižni prvenec Plimovanje.

Gre za nadarjenega avtorja, ki svoje pesnjenje navezuje na zdaj že klasično izročilo našega povojnega modernizma. V duhu le-tega začenja svojo zbirko z metaforično bogato impresijo, ki pa se mu proti koncu knjige odpre in poglobi v liriko meditativno eksistencialnih občutij.



Ramadanovićevo knjigo bo rad prebral vsak ljubitelj poezije, ki zna prisluhniti intimni pesniški tvorici, razpoloženiški pesniški tvorici, razpoloženiški pesniški tvorici, razpoloženiški pesniški tvorici. Kot je denimo, pesem Sveti kraji, v kateri pesnik »opisuje« srečanje s svojimi »koreninami«: »svojo težo / sem odložil / na teh svetih krajih / zdaj molče opazujem / bohotne spomenike / tujim potovanjem / sledi so ostale / globoko vrasle / sledi neznanca / moj korak«.

Ramadanovićevi stihii so globoko občuteni, mestoma kar pretresljivi, in prav nič želje po ugajanju in drznosti v izrazu ni v njih. Bralca nagovarjajo v zelo lepem tekočem jeziku, polnem barvite in nepri-siljene metaforike. Tudi to so razlogi, da je takšno knjigo težko odložiti neprebrano.

I. ZORAN

## NASMEH SREČE

Ni tako malo ljudi, ki jih v vsakdanjem življenju spremljajo stalni občutki krivde, zavrnjenosti, potrtosti, manjvrednosti ali katero drugo od negativnih čustev, pa so zaradi tega vse prej kot zadovoljni in srečni posamezniki. Ali je nekaterim usojeno, da bodo vse življenje gledali skozi siva očala, ali pa je mogoče, da jih odložijo in zaživijo polnejše in zadovoljnejše življenje? Je Dr. Penelopa Russianoff je na osnovi svojih tridesetletnih izkušenj prepričana, da lahko človek tako, kot si je ustvaril slabe čustvene navade, slednje tudi odpravi. Nesrečno počutje ni nikomur ne usojeno in ne vsajeno v gene, svetlejša življenjska poti so v sakomur odprte.

Kogar taka vprašanja zanimajo, bo gotovo z zanimanjem prebral knjigo Kdaj se bo meni nasmehnila sreča, ki je pred kratkim izšla v vse bolj priljubljeni knjižni zbirki Mladinske knjige Za zdravo življenje. Knjigo je napisala že omenjena Russianoff po velikem uspehu svojih predavanj o negativnih čustvenih navadah in o načinih, kako jih premagati. V knjigi razlaga, kaj so negativna čustva in kako nastanejo, nato pa piše o postopkih in načinih, kako se otresti zasvojenosti s stalnim negativnim vedenjem, ki posamezniku zapira pot do sreče. Nasveti, ki jih ponuja, so se



izkazali kot uspešni v njeni praksi na stotinah primerov posameznikov, katerim je pomagala spremeniti slabe čustvene razvade v konstruktivne čustvene odzive, kar je po njenem ključno vprašanje.

Ali knjige lahko pomagajo k srečnejšemu in polnejšemu življenju? Poskusite si odgovoriti z branjem te knjižne novosti.

M. MARKELJ

## Tone Jakše Milan Markelj

# KJE SO TISTE STEZIGE?

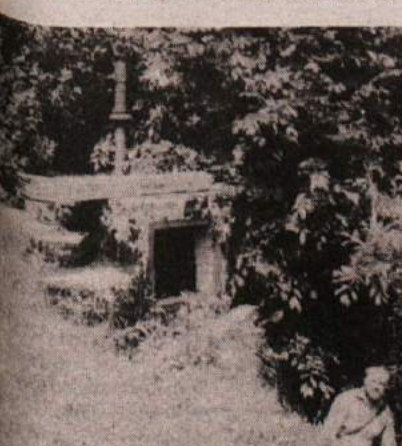


## STARIH POTI NI VEČ

Poslovila sva se od prijaznih in zgoznenih domačinov ter krenila po vasi prej. Od vsega, kar sva slišala, nama bilo lahko pri srcu. Koliko je teh žatnih, zamolčanih, dolgo zatajevanih govorin v naših ljudeh! Kdo ve, koliko se vedno pritaženo gori v srcih, da se namijo in razsipavajo vsi svoji bolečini v sanjah in v urah jutranjega prebujanja, ko se resničnost in sanje, zadržano in nezavedno prepletajo in v navadnih podobah stopajo v zavest. Kdo bi vedel, v kakšne moraste podobe se odeli na silo pozabljeni spomini? In koliko jih je, ki so že ugasnili, neodrešeni in neizpovedani, ker je človek z zaprtimi usti odšel tistih pet klafter pod zemljo?

V življenju je že tako, da je tu senca, in pa že sonce. Kaj bi se morila s tem? Zadnje se nisva odpravila na žarjeno romarsko pot, temveč na Ljubeno, v vasi in veselja, med zidanice in mogotice, in s tak lep pomladni dan je, iz srebra ulit, kot bi dejal Ciril Kos-

kaj potem sploh delava na cesti? Kaj sva nameravala po starih stezicah zarožiti trebuh dolenjskega kita in se v peti do cerkve sv. Vida s kitove glave. Seveda, vendar pa za stare stezice sva vedela, kje gredo iz vasi. Zato sva



od v Ribniško jamo je zakrit z goznom grmičevjem, dobro pa je še videti manke nekdanjega vodnjaka z ročno palko; jama je bila dolgo vsej vasi vir vode.

sklenila, da povprašava prvega starejšega vaščana, na katerega bova naletela.

Na koncu vasi je v senci pred hišo posedal možakar s palico v roki in zamišljen opazoval, kdo bi vedel kaj. Ogovorila sva ga in kmalu je stekel pogovor. Najprej seveda o lepem vremenu, potem o zdravju, čez katerega se je najin novi sogovornik petinšestdesetletni Janez Muhič, potožil, da ni kaj prida, nato pa še o najini načrtovani poti.

»A na Drganja sela bi rada? Ne vem, če bo šlo,« je Muhičev stric zmajal z glavo. »Stara pot na Drganja sela je vsa zaraščena. Ne bosta je našla, tudi če vama jo pokažem.«

Svetoval nama je, naj se lepo drživa ceste do Petan in tam skreneva na gozdno pot proti Velikemu Podljudnu. »Tam vama bodo pokazali pot do sv. Vida. Bolje se je držati teh poti kot starih, ki jih več ni,« je modro pripomnil.

Ta čas je iz hiše stopila vnukinja Bernarda Muhič. Po lepi dolenjski navadi nama je ponudila kozarec vina in potem živahno dopolnjevala, kar je vedel stari Janez povedati.

## JAMA ČLOVEŠKIH RIBIC

Pod vasjo na nekoliko udrtim travničku se nahaja Ribniška jama ali Ribnica, kot ji vaščani raje pravijo. Ta jama se ponaša s hladno pitno vodo, ki je nikoli ne zmanjka. Nekdaj so k nji hodili po vodo iz vse vasi, tešila je žejo ljudem in živalim, zdaj pa so si napeljali vodovod, ki s pomočjo hidroforja v kmečke domove prinaša udobje, nekdanj značilno le za mesta - tekočo vodo v hiši.

Jama je že od nekdanj mamila vaško mladež, posebej seveda fante, da so se podajali v njeno temno notranjost in ob svetlobi sveč in plamenic, kasneje pa baterij, raziskovali skrivnosti podzemlja.

Muhičev Janez se spominja let, ko se je s še nekaj prijatelji odpravil v jama. Bilo je sušno obdobje, ko se je voda umaknila in se da je dalo priti globlje v jama.

»Šli smo, dokler se je dalo. Prav do konca nismo šli, ker nam je pot zaprla stena. Dalo pa bi se še dlje, to smo videli. Na koncu smo v vodi našli razbito staro bučo za vodo. Se pravi, da so že prej ljud-

je morali ob suši tako globoko v jama po vodo. Spominjam se, da mi je moj stari oče povedal, da je on prišel vse do konca jame.«

Jama Ribnica pa v vaškem izročilu ne slovi le po tem, da v nji nikoli ne zmanjka vode. V nji domuje tudi sloviti proteus, človeška ribica ali močeril, kot mu po slovensko pravimo. Ta nenavadna žival, ki je postala simbol dinarskega kraškega sveta - Dolenjska pa je v prejšnjem delu zakrasena - je zelo skrivnostna. Njeno prosojno telo v barvi človeške kože, zakrnele oči, rep in noge pa rdeče vejnate zunanje škrge, vse to je tako nenavadno, da je moralo begati ljudi, kadar so se srečali z njo. Pogosto se to sicer ni dogajalo, saj je žival izrazil jamski prebivalec. A včasih je podzemlje izbruhnilo katerega od močerilov na beli svet.

V starih časih so ljudje menili, da je človeška ribica zmajev mladič, negoden in slep, pa vendar mladič strašnega podzemeljskega bitja mlitverna. Ob velikih nalivih je iz jam, kakršna je Ribnica, hkrati z vodami izplavilo tudi kakšno človeško ribico. Ko so se vode umaknile, so živalce ostale ujetje v jezercih na travnikih. Ljudje so jih našli ter se čudili nenavadnemu stvoru.



Janez in Bernarda Muhič sta nama narosila precej zanimivih podrobnosti iz vaškega življenja, nekdanjega in sedanjega. Najbolj pa je najino pozornost pritegnila pripoved o bližnji jami Ribnica.

Nekaj takega se je pripetilo tudi z Ribniško jamo. Janez Muhič se spominja, kako so pred več leti po velikem nalivu našli na travniku človeške ribice.

## ŽIVI BAROMETER ONESNAŽENOSTI

»Da se jih še zdaj videti,« je pogovor o naravni znamenitosti dopolnila Bernarda. »Ponoči jih včasih lahko presenetiš. Moj brat se je enkrat ob desetih zvečer odpravil s svojim bratrancem, ki je jamar, v Ribnico. Posvetila sta v vodo in videla tri človeške ribice.«

Močeril ne čudi samo preprostih ljudi. Tudi znanost in učenici morajo se čuditi nenavadni živali. Raziskovanje njenega ustroja in življenja je prineslo kar nekaj presenetljivih odkritij. Ugotovili so, da ima žival poleg škrg, s katerimi diha, v svojem telesu tudi popolnoma razviti pljučni krili. Zares nenavadna je tudi njena sposobnost, da se razmnožuje z leženjem jajc ali pa s kotenjem živih mladičev. Močerilovih jajčec sicer še nikomur ni uspelo najti v naravnem okolju, so pa jih našli v akvarijih. Proteusa, čeprav je nenavadna in občutljiva žival, je mogoče ohraniti pri življenju tudi v ujetništvu. Vendar pa je nega človeške ribice v akvariju zelo zahtevna.

Seveda je tudi naju močno zamikalo, da bi videla močerila v živo. Poslovila sva se od prijaznih sogovornikov in krenila navzdol do jame. S ceste skoraj ne opaziš vhoda vanjo, tako je zaraščena z rastlinjem. Je pa jama skrbno urejena. Obzidali so jo in zgradili betonske stopnice do vodnega tolmuna. Stopila sva v hladno notranjost jame in posvetila v vodo. Pa ni bilo nič z močerili. V prozorni vodi se ni gibalo nič živega.

Vprašanje je, če se v Ribnici še skriva kakšen primerček človeške ribice. Te živalce so namreč izredno občutljive. Že najmanjši stresljaji jih spravijo v velik nemir, zato jih tam, kjer ni popolnega miru, ni mogoče najti. Zelo občutljive pa so tudi za čistočo vode. Že najmanjša nesnaga jih zamori ali vsaj prežene. Zato v naših slovutih jamah, kot so Škocjanske jame, ki so prišle celo na seznam svetovne naravne dediščine, človeških ribic ni več. Onesnaženje podzemlja jih je uničilo, kot je uničilo še marsikaj drugega.

Odmetavanje vseh vrst odpadkov, umetna gnojila, škropiva, komunalne in

gospodinjске odplake, vse to je izginjalo, tudi pod zemljo, pronicalo v globine in v podzemne vodne tokove in jame. Nič koliko greznico se je in se še veselo prazni po »naravni« poti. Seveda, odplake so si poiskale pot po razpokah v podzemlje, z njimi pa še vse snovi, ki danes postavljajo sodobno gospodinjstvo, od pralnih praškov dostrupov, ki so v različnih čistilih. Grozljivo je samo pomisliti, kaj vse je k onesnaženju podzemlja prispevala naša vrla industrija, motor povojnega napredka. Maziva, odpadna olja, ostanke barv in lakov, najrazličnejše snovi iz proizvodnje in industrijske odpadke vseh vrst je odlagala po gmajnah in skritih gozdnih vrtačah.

Dolenjska, ki je marsikje pod površjem prelučnjana kot švicarski sir, je gotovo plačala hudi davek. Kako hud, pa pravzaprav še ne vemo natančno.

Dosedanje raziskave so pokazale, da gre za precejšnje onesnaženje podzemeljskega sveta. Novomeški jamarji so leta 1987 naredili seznam onesnaženih jam v novomeški in trebanjski občini. Kot piše Andrej Kranjc v knjigi Dolenjski kraški svet, je posebej zaskrbljujoče, da so v bližini naselij onesnažene tako rekoč vse kraške jame. V seznamu jam na Dolenjskem, ki ga je leta 1982 naredil France Habe, je zabeleženo, da je huje onesnaženih 68 jam, kar predstavlja 13 odst. takrat znanih dolenjskih kraških jam.

Kljub vsemu temu pa sva bila nekoliko razočarana, ker se nama skrivnostni lintvernov mladič v Ribniški jami ni pokazal. Kdo ve, ali se bo sploh še kdaj komu?



Polja, gozd in hiše, skrite v zelenju, to je značilna pokrajina vznožja Ljubna, ki kot ogromen kit leži na zahodu Novomeške kotline.





LITER	POSADKA NA LETALU	RIBIŠKA MREŽA	JOKAVEC	NOLDE EMIL	AVTOR J UDIR	ETIOPSKI PLEMENSKI NASLOV	NIZINSKO PODROČJE	NARODNI PARK V KENJU	RIBE JAUČICE
LITOGRAFIJA					STARI SLOVANI SNEŽNI ZAMET				
VZDEVEK DRVČITA EISENHOWERJA RAZPOKLINA				NEKONTROLIRANO GORENJE IRANSKI NOMADI					
		EG BOG SONCA USTJE REKE				IGRALKA GARDNERJEVA TEŽAVA			
DL	RIMSKI POOPORNIK PESNIKOV	ANTIČNO ME SPU SKEGA MESTA HOMI	VRY GR MIT GOZDNI DEMON	OČKA LEVI PRITOK OBA V SIBIRIJI			SLADKOVOD NA RIBA	UDELEŽENEC SINJSKE VITEŠKE IGRE	
STRUP IZ KAKTEJ					KAMEN Z VREZANIM RELEFOM STOŽČAST VRH				
MOŠKO IME			OPRILETA PLETENA OBLEKA GOVEDO MOŠKEGA SPOLA				AVT OZNAKA LUBANCA ORODJE ZANJUC		
SAMSKI STAN				VISTA GOZDNEGA PRESEKA JAP MISELANA IGRA					
JUDOVSKA LOČNA (I. STOL. PRED N. S.)			TOVARNA IGEL						
TVOREC SIKHIZMA (IGURJI)			PRETRES			DVOJICA			

RITEV 34. KRIŽANKE

Rešitev 34. nagradne križanke izbrani reševalci. Za nagrado bo prejela naslednje pesnike: Gregorja Strnišča, Nagra-... (text continues with names and details)

DOMOVINA JE BOJ IN PRI-  
TOST.

I. CANKAR  
Spremenje časi, ne išči  
Č. SARIČ  
Bolj vidne oblike raz-  
členja in razosebljanja  
T. STRES

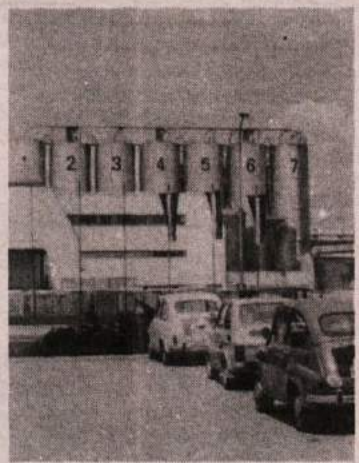
Še naprej na kup ali v ogenj?

s posebnimi odpadki, ki nastajajo v kemični industriji? — Svet se odloča za sežiganje — Tovarna Krka načrtuje postavitev sežigne naprave

Odlaganje odpadkov je sicer najbolj... (text continues with details about waste management and the Krka plant project)

V Evropi se največje kemične tovarne ukvarjajo s tem, da kar lepo vrsto let... (text continues with details about chemical industry waste treatment)

odpadke, kar pravzaprav preseneča, saj je prav v Sloveniji ekološka zavest... (text continues with details about environmental awareness and waste treatment technologies)



ton letno. V ponovno uporabo jih bo šlo 20 odst., tako jih bo za odlaganje ostalo le še 15 odst. Tehnologija sežiga odpadkov v rotacijskih pečeh s sekundarno izgorevalno komoro, kot so jo razvili v BASF, je postala standard. Omogoča sežiganje velikih količin tekočih, pastoznih in trdnih odpadkov. Uporablja jo precej velikih podjetij v Evropi.

posebne odpadke te vrste sodijo... (text continues with details about specific types of waste and their treatment)

**svet v številkah**

KOLIKO ZA PISMO?

ITALIJA	667
AVSTRUA	497
GRČIJA	285
PORTUGALSKA	253
ŠPANIJA	223
MADŽARSKA	149
TURČIJA	137
JUGOSLAVIJA	2

DL-MIM

Za količino odpadkov, ki nastajajo pri proizvodnji v Krki, to je blizu 230 ton, potrebujejo manjšo sežigno napravo. Odlučili so se za napravo, ki jo izdeluje tovarna Hoval iz Liechtensteina. Proizvajalec je takšne in podobne sežigne naprave namestil že v mnogih tovarnah širom Evrope.

»Naprava je zasnovana tako, da sežig poteka v dveh stopnjah,« pojasnjuje Janez Ostanek. »V pirolizni komori odpadki razpadajo ob delnem sežigu v gorljive pline, ti pa se nato sežigajo pri temperaturi od 800 do 1100 stopinj v termoreaktorju, kjer razpadejo na osnovne kemijske spojine. Poleg sežiga je sistem pranja odpadnih plinov, kjer dimne pline ohladijo in očistijo. Kakovost plinov, ki jih po končanem postopku odvajajo v zrak, je znotraj ustreznih standardov, veljavnih v Sloveniji. Lahko rečem, da so ti standardi praktično enaki evropskim. Pri sežigu nastane tudi trden odpadke, ki je nevaren in bi bil primeren za komunalno odlagališče. Vendar ga bomo pri nas še nekaj časa shranjevali na tovarniškem odlagališču in ga redno analizirali, čeprav je že zdaj jasno, da gre za nenevaren odpadke. Opravili bomo še dodatne poskuse z izpiranjem, da bomo ugotovili morebitno prisotnost kake nevarne snovi. S sežigno napravo bi v Krki količino odpadkov močno zmanjšali, saj bi po sežigu 100 ton odpadkov ostalo le 8 do 10 ton trdnega odpadka.«

Postavitev takšne sežigne naprave, kot jo načrtujejo v Krki, ni majhna investicija. Gre za precejšnje stroške. V Krki so na investicijo pripravljene in naprava bi morda že delovala, če se ne bi pri pridobivanju soglasij zatikalo. V krajevni skupnosti Ločna ne dajo soglasja. Krajani so do nove naprave nezaupljivi. Nezaupanje je razumljivo, če pomislimo na to, da imajo ljudje slabe izkušnje z obljubami in zagotovitvi, ni pa sprejemljivo, če vemo, da gre vendarle za reševanje problema odpadkov na način, ki ga v tem pogledu nedvomno neprimerno bolj razvita Evropa sprejema. Gotovo predstavlja sedanje in bodoče kopičenje posebnih odpadkov na tovarniškem odlagališču neprimerno večjo možno nevarnost kot sežig v ustrezni napravi.

MINI ZANIMIVOST:

**PIGMEJCI IZUMIRAJO**  
Najmanjše ljudstvo na svetu, afriški Pigmejci, so zapisani izginotju. V Ugandi živi samo še blizu sto pripadnikov ljudstva, ki doseže le nekaj več kot meter telesne višine. Po napovedih zdravnikov bodo še ti čez dve leti pomrli. Pigmejci namreč zavračajo vsakršno zdravniško pomoč in zdravila, zato različne nalezljive bolezni neusmiljeno krčijo njihovo število.

Milijarda revnih

V poročilu Svetovne banke tudi nekaj optin... Na svetu je najmanj milijarda ljudi, ki žive v hudi revščini. Ta podatek je zapisan v letnem poročilu o svetovnem razvoju, ki so ga podali strokovnjaki ugledne Svetovne banke. Med reveže uvrščajo ljudi, ki živijo v manj kot 370 dolarjih letnega dohodka, se pravi z nezadostno malenkostjo več kot dolarjem na dan. Najhujša revščina ostaja doma v podсахarskem pasu v Afriki in v Južni Ameriki. Položaj se je v desetletju popravil v Aziji.

Kljub temu poraznemu podatku iz poročila diha nekaj optimizem. Strokovnjaki Svetovne banke menijo, da bi bilo mogoče premagati revščino, neznanje in bolezni, kar vse je zdaj žalosten vsakdanjik številnega prebivalstva tako imenovanega tretjega sveta, in sicer z ustreznimi strategijami pomoči pri razvoju. Bogati bi morali dati več pomoči revnim. Razvite države naj bi dajale revnim 0,7 odst. svojega bruto družbenega proizvoda. Tako bi do konca tega tisočletja zmanjšali število najbolj revnih na »samo« 825 milijonov.

Spodbudni so podatki, da se je v zadnjem obdobju zvečala osebna poraba, da sta se podaljšala življenjska doba in pismenost.

Maščevanje uničenega gozda

Izsekavanje in krčenje amazonskih pragozdov je povzročilo epidemije malarije — Ogrožena so tudi mesta

Doslej smo lahko poslušali svara vrstnikov narave, da uničevanje amazonskih pragozdov ne more prinesiti nič dobrega za svet. Opozarjajo, da se s krčenjem in uničevanjem širnih območij deževnih tropskih gozdov uničuje vitalna moč sveta in resno načinja globalno ekološko ravnovesje. A gozdovi v Amazoniji vseeno posepešno padajo. Besede izsekavanja ne morejo zaustaviti. Videti pa je, da je na pomoč ogroženim pragozdom prišla s povsem nepričakovane strani. Posredno so jim v bran mu stopili — komarji.

prvotno prebivalstvo. Širijo se namreč tudi nove oblike malarije, ko se za mrzlico oboleli selijo na druga območja. Ko jih tamkajšnji komarji pikajo, se nove generacije bolezenske klice prenesejo nanje, posledica pa je ta, da lokalno prebivalstvo, ki je odporno na stare, ni odporno na nove klice ter množično oboleva. Malaria tako neusmiljeno kosi tudi med prvotnim prebivalstvom, smrtnih primerov pa je toliko več, ker jim zdravila niso dostopna.

Po krčenju gozdov in odpiranju rudnikov nastajajo na krčevinah jezercastojče vode, ki so idealna kotišča za komarje mrzličarje. In ker so toplokrvne živali, katerim komarji sicer sesajo kri, z gozdom vred odšle, preostaneta krvosom za hrano samo še človek in domača živalina. Pik komarja mrzličarja pa ni nedolžna stvar, je prenašalec parazita, ki povzroča bolezen malarijo. In prav ta bolezen se v Amazoniji silovito širi. Na nekaterih območjih so razmere dosegle že razsežnosti epidemije.

Epidemiologi pričakujejo, da bo letos že milijon obolelih za malarijo. Dr. Dilermando Fazito de Rezende, direktor protimalarijskega programa brazilske vlade, pravi, da je lani za malarijo umrlo že 600.000 ljudi. Zvečine so umrli ljudje, ki so se malarije nalezli pri vikrat.

Največ obolevajo rudarji, zlatokopi in priseljeni kmetje, ki žive in delajo na izkrčenih ozemljih. Ogroženo pa je tudi

To kaže, da so nove oblike malarije hujše in bolj smrtno oziroma da so paraziti, ki jih povzročajo odpornejši. Zdravila, kot je chloroquine, ne zaležejo več. Naseljenci, utrujeni od boja z malarijo, so začeli bežati iz divjine in se vračati v mesta. Toda z njimi gre v mesto tudi malarija. V mestu Manaus, ki je postalo drugo največje brazilsko mesto, malarije do leta 1987 skorajda niso poznali, letos pa je bilo že 1500 prijavljenih primerov.

Avtocenzura je sestra laži, popačenja duha.  
D. KIŠ  
Države izginjajo, a narodi bodo še dolgo časa poglavitna vsebina in oblika svetovne zgodovine.

Iz pradavnin

Kako je nastalo sedanje Sredozemsko morje

Dve desetletji je geolog Richard H. Benson iz Smithsonianovega inštituta raziskoval, kaj se je v davni preteklosti dogajalo s Sredozemljem. Po tolikih letih študij in geoloških raziskav je podal podoben silovit dogajanje in sprememba, ki so skozi milijone let oblikovale ta del sveta.

Tisočletna nesamostojnost je zapustila v Slovincih globoke sledove, nas poenostranila, napravila iz nas mračne ljudi in hudo zamorila tisto krasnoto, barbarsko neposredno silo, čistost in iskrenost, ki je najdražji zaklad vsakega živega naroda. V tem je naša bolešt.

Seks po telefonu

Vroč telefonska linija za zvočne slasti

Ko se uživač naveliča barov s striptizi, prijateljice noči in pornografskih filmov, si lahko privoščijo za spremembo še seks po telefonu. V svetu dela kar nekaj agencij, ki so se specializirale za tovrstno ponudbo. Seks po telefonu poznajo že nekaj let v Franciji, Švici, Veliki Britaniji in v Združenih državah Amerike. Lani pa so ga dobili tudi naši sosede Italijani. Nekaj malega možnosti se s tem kaže tudi našim iskalcem nenavadnih užžitkov.

Pred šestimi milijoni let je, kot pravi geolog, prišlo do velikih premikov kontinentalnih plošč. Zahodni del afriške in evropske celine sta se premaknila in treščila skupaj. Dotedanji širok preliv med Atlantikom in Prasredozemskim morjem se je zaprl, atlantsko vodovje pa je vdrlo po ozkem koridorju na ozemlju sedanjega Maroka s tako silo, da je potegnilo v novonastalo celinsko morje tudi morske organizme, ki bivajo v velikih globinah. Nadaljnji premiki celinskih plošč so koridor povsem zaprli. Nastalo je ogromno, od oceanov povsem odrezano notranje morje, ki ga Benson imenuje Paleomediteran.

Italijane je s seksom po telefonu osrečil Švicar Roland Lang, ki je odprl vročo telefonsko linijo, po kateri je mogoče uživati v zvočnem seksu. Njegova agencija deluje s šestimi izkušenimi telefonskimi dekletji, ki delovni čas preživljajo tako, da na vnaprej plačane klice s kar najbolj spretno govorico in vsem, kar človeški glas daje dražljivega od sebe, zadovoljijo klicatelje. Agencija domuje v najeti vili blizu švicarsko-italijanske meje.

V naslednjih sedmih tisočletjih se je celinsko morje močno izsušilo in zelo skrčilo. Toda ponovni močni premiki celinskih plošč so razbili blokado in skozi novoodprti koridor (danes mu pravimo Gibraltar) je udarilo atlantsko vodovje. Prišlo je do silnih poplav in nastalo je sedanje Sredozemsko morje.

Kdor želi uživati v seksu po telefonu, mora vnaprej plačati 60.000 lir za 20-minutni pogovor. Potem lahko pokliče dano številko in si izbere, kaj bo poslušal. Na voljo so mazohistični, sadistični, ljubeznivi, sramežljivo-dražljivi in temu podobni pogovori. In ob cmokanju, sejanju kletvic ali ljubkovalnic, ječanju, stokanju, vreščanju, ihtenju, globokem dihanju pa tudi ob modrovanju, vse v živo in po trenutnih navdihih, klicatelj, tako pravi, »nadse uživa«.

Človek se začne prebujati v trpljenju, narodi se začno zavredniti sami sebe v velikih svojih krizah.

Zanimanje za seks po telefonu je menda precejšnje.

E. KOCBEK  
Življenje za vsako ceno je podlost.

L. UDE  
Narodnost je dejstvo našega življenja, ki ga ni mogoče zanikati: kdor stori to, zataji dejansko samega sebe.

F. VODNIK  
Za narodno zvestobo na bivanjski borzi ni cene.

A. REBULA  
Šele smrt nam da možnost, da iz svojega življenja napravimo nekaj smiselnega.

H. DOUTINE

**vaša zgodba**

**DAN ZA OPRAVKE**

»Kraj je čist in lep. Šola, gostilna, župnišče pa še ena gostilna s trgovino, pošta, cerkev in mala tovarna, vse na svojem mestu. Tudi spomenik imajo.« razmišlja kmet Jure in se razgladuje po kraju, kamor je prispel po nakupih.

Na vrtu župnišča zagleda župnika z majhno, a precej debelo knjigo. Vidi, kako mož premika ustnice. Kmet preudarna: »Bi ga pozdravil ali ne? Morda bi ga pozdrav zmotil pri molitvi? A vendar, ne spodobi se, da grem kar tako mimo. Pozdravil ga bom, a boli potih.«

Rečeno, storjeno. Mladi gospod je slišal pozdrav in kmetu odzdravil. Jure nadaljuje pot do trgovine, kjer kupi, kar je nameraval, nato pa zavrne v gostilno. Naročni si dva deci rilinga in se odpočiva. Kmalu pride nov gost. Ko zagleda Ju-

»Vinograd je majhen, a dovolj zame in družino.«

»Pri tebi je zelo lepo.« Jure pohvali gostitelja.

Stopila sta v zidanico in si privoščila še nekaj poličev. Beseda je dala besedo in možakarja sta se začela spominjati mladih dni. V pogovoru in spominih je dan hitro minil. Jure se je moral odpraviti domov.

RUDE TRAMPUS

# POTA IN STRANPOTA

## dežurni poročajo

**OSKODOVAN DRUŽBENI RAZVOJ** — Se neznan storilec je med 10. in 14. septembrom obiskal zgradbo Oddelka za družbeni razvoj v Črnomlju in tam ukradel omarico s sifonom in mešalno baterijo. Družbeni razvoj je oškodovan za natanko 5.311 dinarjev.

**PRODAJALEC IN TAT** — 15. septembra okoli 11.50 je prišel do Vide Oberč iz Grmovelj neznan prodajalec dežnikov. Medtem ko je prodajal dežnik, je stranki na nepojasnjeni način zmaknil iz denarnice še cela 2 tisočaka gotovine. Ni kaj, drag nakup.

**Z NOŽEM NAD GUME** — Trebanjčanka Ana Grivec je imela 10. septembra med 13. uro in 22.55 parkirano svojo osebnostno avto pri železniški postaji Ponikve, med tem časom pa ji je neznan storilec z nožem prerezal pnevmatiko na kolesih. Škode je za tisočaka.

**OB RADIO IN ZVOČNIKA** — Tončka Krhin iz Šentjerneja je imela pred dnevi svojega fička parkirane pod prijeteljičinim kozolcem v Ledcih vasi. Med 4. in 9. septembrom je nekdo stopil do vozila in iz njega ukradel avtoradio in zvočnika, vse skupaj vredno vsaj 1.000 dinarjev.

**OSUMLJEN VLOMA** — 20-letni V. B. iz Malega Slatnika je osumljen, da je 9. septembra okoli 23. ure v Selih pri Ratežu vlomil v osebni avto Matjaža Rukšeta iz Smolenje vasi in domov odnesel starejši radiokasetofon. Slednjega so mu možje postavili na glavo in ga seveda zasegeli.

**BREZ OKRASNIH POKROVOV** — Novomeščan Dušan Radešček je pred dnevi parkirali osebnostni avto na Kidričevem trgu v Novem mestu, sam pa stopil v bližnji lokal. Ko se je kasneje z vozilom pripeljal domov, je ugotovil, da so kolesa brez okrasnih kap, tako da je ostal oškodovan za okoli 1.400 dinarjev.

# Na ribolov v ribogojni bazen

Nočna pustolovščina se trojici ni izplačala — Z ribiško mrežo po postrvi v ribogojnico na Dvoru — Pobudniku zaporna kazen

NOVO MESTO — Nevsakdanjo pustolovščino so si lanskega avgusta privoščili mladeniči v že zrelih letih. Pograbila jih je ribiška sla, toda v svojem početju so se od drugih ribiških kolegov razlikovali vsaj v treh stvareh: da so se na ribolov odpravili sredi noči; da so namesto ribiških palic s seboj vzeli kar mreže in da se na ribolov niso odpravili k reki, jezeru ali ribniku, pač pa kar v ribogojni bazen.

32-letni Milan Ozimek iz Trebnjega, enako stari Avguštin Sadar in 24-letni Izidor Primc (oba iz Zaboršta blizu Senturja pri Stični), ter 31-letni Anton Gorenčič iz Trebče vasi pri Dvoru so pred nekaj dnevi sedli na zatožni klop novomeškega temeljnega sodišča. Temu so botrovali dogodki iz lanskega 26. avgusta, ko je Milan Ozimek prišel na zanimivo idejo. Z Gorenčičem, ki je bil vratar v Novolesovem obratu na Dvoru, se je namreč dogovoril, da bo tisto noč skupaj s kolegom vdril v sosednji ribogojnico in kradel ribe. Vratar ni imel nič proti, češ, da je njegov posel zgolj to, da pazi Novoles, in ne ribogojnice. In res! Tisti večer okoli 19. ure se je Ozimek oglašil pri Gorenčiču v vratarnici, od tam poklical tudi Sadarja in mu sporočil, da grede v akcijo in naj s seboj prinese vreče in pijačo ter pripelje še enega pajdaša. Ob 22. uri je bil Ozimek ponovno v vratarnici in povedal Gorenčiču, da grede v akcijo, nakar so se vsi trije odpravili proti ribogojnici, last Emone Ribarstva, poslovna enota Krka. Ozimek je razpletel poltrejni meter visoko žičnato ograjo, nakar so se vsi trije z vrečami odpravili do bazena, v katerem je bilo takrat kar 7 do 10 ton postrvi. Ozimek je v vodo vrغل ribiško mrežo in zanesljivo bi svoje tri 50-kilogramske vreče zvrhano napolnil, ako se nenadejano ne bi pojavil delavec

## V Lahinji morile fekalne odplake

Znani rezultati analiz vzorcev vode iz Lahinje in Temenice

NOVO MESTO — Množičen pogin rib, do katerega je prišlo pred dnevi v Lahinji, še zmeraj buri Belokranjce, predvsem jih zanima krivec, toda vse kaže, da bo ostalo zgolj pri domnevah. Rezultati analize odvzetih vzorcev vode, ki jo je opravil novomeški Zavod za socialno medicino in higieno, so ovrgli sum, da bi bila za pogin kriva topila v vodi. Sledov slednjih v vzorcih ni bilo, pač pa je šlo za močno fekalno onesnaževanje. V vodi je bilo tudi precej prostega amoniaka, tako da ostaja domneva, da je bilo zadušitve rib krivo pomanjkanje v vodi raztopljenega kisika. Nedvomno je le to, da je vzrok za pogin prišel iz skupnega kanala odplak.

2. in 3. septembra pa je prišlo do pogina rib tudi v Temenici, očitno pa bo krivec za to precej lažje dobiti. Čeprav so bili vzorci vode odvzeti šele 4. septembra, je njihova analiza — tudi njo je opravil Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto — pokazala, da so zastrupitve povzročile težke kovine v vodi. Tako je bilo, denimo, v vodi v Dolnjem Podborštu precej cinka in tudi v rečni usedlini Temenice je bilo najti veliko kovin. Na dlani je, da gre zastrupitve iz Temenice iskati pri trebanjskih galvanizerjih.

ob za tatove nepričakovani uri odpravil na obhod, se prej pa se je oglašil v vratarnici pri Gorenčiču. Ta pa mu niti z besedo ni omenil, da so ob bazenu na delu tatovi, nasprotno, Murna je počasi s pijačo in ga očitno hotel zadržati, a mu to ni uspelo. Murn je zatem, videč tatove, odšel Gorenčiča prosit za pomoč. Vratar mu je ni mogel odreči, če ni hotel postati sumljiv. Skupaj sta tako tatove pregnala, toda miličnikom je ob bazenu ostalo dovolj dokazov (mreža, vreče, sandal), da so storilce kmalu prišli in s tem pojasnili tudi Gorenčičevo vlogo ob vlogu.

Na obravnavi pred senatom novomeškega temeljnega sodišča so obtoženi krivdo priznali. Ozimek je dejal, da se je za krajšo odločil pač zato, ker je slišal, da ribe v ribogojnici na podoben način kradejo tudi drugi. Gorenčič pa je soudeležbo sprva zanikal, toda tudi on je pod težo dokaza moral kloniti. Sodišče je ob upoštevanju vseh okoliščin, pri Ozimku tudi te, da je bil za podobna dejanja že kaznovan, pri Gorenčiču pa, da je bil za svoje početje že kaznovan v Novolesu, saj je ostal brez službe, obsodilo Ozimka na 2 meseca zapor, Sadarju in Primcu izreklo pogojno kazen 2 mesecev zapor za dobo dveh let, Gorenčiču pa naložilo plačilo 400 din kazni. Sodba še ni pravomočna.

B. B.

# Veliko grmenja, malo deželj

Posvet ne more obuditi k življenju pomorjene življa v reki Mirni — Bodo ohlapni dogovori v preživelim ribam podarili kaj več?

TREBNJE — Najnovejši pomor rib v reki Mirni je bil »krivec« živalnega posveta predstavnikov UIS ter Zavoda za socialno medicino in higieno iz Novoga mesta, mirenških podjetij Dana, Kolinska in IMV, krajevne skupnosti Mirna, Komunale Trebnje in še nekaterih v Trebnjem. Prisotni so se predvsem ubadali z vprašanjem, kaj ukreniti, da ne bi prišlo do ponovnega onesnaženja voda, in kaj storiti, če do tega že pride.

Škoda je le, da so možje modrovali brez prisotnosti ribičev RD Marok iz Sevnice oz. njenega pododboru z Mirne, kajti potem ne bi obvisel v zraku zahtevk KS Mirna, naj ribiči vendarle dokažejo količino poginulih rib, saj menda radi pretiravajo. Inšpektor Erjavc je sicer povedal, da se je lahko sam prepričal, da je bilo v Mirni veliko poginulih rib. Še bolj oster je bil Tomaž Šavelj z novomeškega zavoda, rekoč, da je to vsekakor bil velik pogin rib, da pa lahko pričakujemo kakšno podobno katastrofo. Šavelj je poudaril, da kontrol tu niso nikoli izvajali, opozoril pa je,

da ni prave koordinacije upravljalca čistilne naprave in snaževalci.

Precej pripomb oz. nasprotnih si mnenj je bilo o (ne)uspehu delu čistilne naprave. Predsednik trebanjske vlade Jože Rebolj je stval vprašanje, kdo naj bo upravljal čistilne naprave, ali krajjska skupnost ali Komunala Trebnje, ali pa na tem jim ni uspelo poenotiti. Vsekakor pa je obveljal sklep, mora biti v najkrajšem času opremljen tehnični pregled oz. prečiščenje naprave. Soglašali so, da je treba v domačih laboratorijih redno delati kontrole izpustov padnih voda v Mirno, občasno naj preverja kakovost voda na meški zavod.

Predsednik mirenske KS M. Kurent je predlagal, naj se o upravljanju dogovori podjetja, ki s stitino napravijo sofinancirala. Jevna skupnost, ki je tudi prispelo pomembnih delež, nima nič temu, da bi upravljalce postal drug, ima pa nekaj pomislekov, da kakovosti strokovnjaka za ne naprave v Komunali.

## Prodajalec dolgih prstov

Prejšnji teden so bili na delu dolgoprstneži — Dovolj le malo neprevidnosti

NOVO MESTO — Kako je dovolj že majhna neprevidnost, da ostanemo

## SREČANJE GASILCEV ZA PLAKETO JOŽETA SMODEJA

SEVNICA — 11 občinskih gasilskih zvez Dolenjske, Posavja in Zasavja so povabili sevnški gasilci na 1. srečanje gasilskih tekmovalnih enot za plaketo Jožeta Smodeja, ki bo v soboto, 22. septembra, ob 15. uri pri sevnškem kopališču. Do tega ponedelja se je odzvalo 12 moških in ženskih ekip. Najbolje so zaenkrat zastopali Posavci in Zasavci, nekoliko pod pričakovani je odziv Dolenjcev. Med temi se še najbolj resno pripravljajo za tekmovalni del srečanja Trebanjci, pravzaprav gasilci iz Statenberga. Zmagovalni ekipi v obeh konkurencah bosta prejeli prehodni pokal. Za strumno in hkrati vedro vzdušje bosta poskrbeli kar dve godbi na pihalu, in sicer iz Doberdoba in Sevnice. Seveda bodo 1. srečanje gasilcev v spomin na dolgoletnega predanega gasilca Jožeta Smodeja (poslej se bo prireditev selila vsako leto v drugo občino iz treh regij) zaključili z zabavo s plesom. Igral bo ansambel Zvonček.

brez prihrankov, so mnogi občutili prejšnji teden. Kot, denimo, 79-letni Franc Plantan iz Stranske vasi, Albin in Robert Peterlin iz Gomile, ne nazadnje tudi Ivanka Petrinčič iz Novoga mesta. Plantana je pred dnevi okoli 11. ure doma obiskal neznanec, ki je prodajal posteljno perilo. Plantan, ki se je za nakup odločil, je možakarju plačal zahtevano vsoto, denar pa vzel iz škatle, ki je bila spravljena na kuhinjski omar. Prodajalcu pri tem ni ušlo, da je Plantan slabšega vida, zato je njegovo ženo nagovoril, da mu je odšla po jabolka, sam pa je tiste trenutke iz škatle zmaknil 4 tisočake gotovine.

V noči na 14. september je neznanec prišel do hiše Albina in Roberta Peterlina z Gomile. Ugotovil je, da so vhodna pritična vrata odklenjena. Brez težav se je sprehodil po prostorih, jih temeljito pregledal in premetal, mimogrede pa v žep vtaknil denar, denarnico in nekaj dokumentov. Lastnika sta ob 3.500 dinarjev. Ob še večji vsoti pa je bila Ivanka Petrinčič, ki je v garderobni omarici novomeške Krke pustila torbico s štirim tisočaki gotovine. Nekdo je denar zavohal in ga odnesel.

## OTROK PADELESTVE

ČRNOMELJ — Črnomaljski grad je pred dnevi opravljal obredna dela na stanovanjskem b. Železničarski cesti, pri opravi uporabljali stolpi žerjav. 1. septembra okoli 15.20 so se okoli igrali otroci. 8-letni Damjan Črnomlja je splezal po lestvi in med vračanjem zaradi zametne lestve padel iz višine več kot 6 metrov na tla. Damjan se je hudo ranil in se zdravi v novobolnici.

## PO DOLENJSKI DEZELI

- 43-letna K. K. iz romske lja Lokve je pred dnevi pridno koruzne storže na njivi črno kmetijske zadruge. Toda tudi plačila so jo obiskali miličniki je namreč kakih 200 kilogram ruze odpeljala kar k sebi dom.
- Prav tako romska je, na Milan in Karolina H. iz romselja Coklovec sta ugotovila, da počila jesen, čas obiranja in s njeno poljščin in ostalih pr. Veselo sta se spravila na njive nograd Ivana Jakše iz Črešnj kovala krompir, pobirala glave in trgala grozdje. Jaks ob vsaj 1.200 dinarjev; pri M Karolini H. so miličniki med našli 200 kilogramov sveže s ga krompirja.
- Prejšnji teden je nekdo vikend Martina Škofa na Gorvici. Stopil je v klet, odprl vrata napeljavo telefonskega omre pripripravljal pa je enemu o bno — povedano v policijskem — vzel stabilnost. Ali druga gal ga je na več mestih, tako potrebno drog zamenjati.

# Na Dolenjskem je vse več tatov

V prvem polletju se je število tatvin krepko povečalo — Slabša tudi raziskanost — Vsi težji primeri razvozlani

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Resda vzrokov za preplah ob podatkih, da se je v prvem polletju na Dolenjskem povečalo število kaznivih dejanj in hkrati s tem poslabšala njihova raziskanost, še ni, toda zaskrbljenost je vendarle upravičena. Ob v prvem polletju obravnavanih 939 kaznivih dejanj jih je neraziskanih ostalo 357; hkrati pa je potrebno dodati, da so domala vsi težji primeri razvozlani in krivci prijati.

Med splošno kriminaliteto, kamor sodijo tatvine, ropi, vlomi, krvni delikti in podobna kazniva dejanja, katerih je bilo v prvem polletju letos 845, velja posebej omeniti porast vlomov v vikende, trgovine in šole, kraje iz stanovanj ter tatvine koles s motorjem. Pogled v številke pokaže, da je bilo v letošnjih šestih mesecih na območju črnomaljske, metliške, novomeške in trebanjske občine preko 600 raznih tatvin, en rop, 24 kraj motornih vozil, en požig, da ne naštevamo naprej. Med krvnimi delikti omenimo dva umora in dva poskusa umora, eno povzročitev smrti zavoljo malomarnosti in 11 kaznivih dejanj hudih telesnih poškodb, ob tem pa tudi to, da so vsa ta dejanja uspešno raziskana in krivci večinoma že kaznovani.

Nemara je to tudi priložnost, da se spomnimo vsaj nekaterih v javnosti

odmevnejših letošnjih dogodkov. Zagotovo največje razburjenje je povzročil grozovit umor na Božakovem, katerega povzročitelj je že dobil zaslužen kazen: novomeško sodišče ga je obsodilo na 20 let zapor. Prav tako se je letos znašel za zapahi avstrijski državljan, osumljen cele serije vlomov v slovenske cerkve, iz katerih je odnašal sakralne

## VLOMI V ZIDANICE

PLEŠIVICA — Prejšnji teden so lastniki zidanic na Plešivici pri Metliki množično prijavljali vlome. Tako je še neznan storilec obiskal zidance Daka Čarja iz Črnomlja, Franca Težaka iz Tržica, Marte Magovec iz Metlike in Alojza Brataniča iz Ljubljane. Najbolj oškodovan je bil Bratanič, ki mu je vlomilec odnesel več litrov vina, vsa 50 kilogramov mesa, olje, sladkor in še nekaj drugih stvari, in skupni vrednosti vsaj 14.000 dinarjev. Nepridiprava še iščejo.

predmete neprecenljive kulturne in zgodovinske vrednosti. Možak je v priporu že od 9. aprila, prvo sojenje pa je bilo minuli petek. Po več urah je bila obravnava prekinjena. Ob tem velja dodati, da tokrat odgovarja le za 15 vlomov, kolikor mu jih očita obtožnica,

• Letos je bilo na Dolenjskem kar 34 kaznivih dejanj zoper splošno varnost ljudi in njihovega premoženja, prav tako se je krepko povečalo število požarov iz malomarnosti (od 13 na 19), zaskrbljujoč pa je tudi podatek, da je vse več neraziskanih kaznivih dejanj onesnaženja in uničenja človekovega okolja. Samo letos je takih primerov 6.

njihovo končno število pa bo verjetno precej večje. In ne nazadnje: letos je bil v Trebnjem prijeto storilec, ki je od junija 1988 do prijetja 5. aprila letos po vsej Sloveniji zakrnil preko 40 vlomov v šole, zdravstvene ustanove in vrtnice, na območju Dolenjske je vlomil v mirnski zdravstveni dom, dvakrat v tamkajšnjo šolo ter v črnomaljski vrtec. Roka pravice še čaka nanj.

B. B.



## Minuli vikend pobral štiri življenja

Krivca sta neprevidnost in utrujenost

DRUŽINSKA VAS, ŠMARČNO — Kar štiri življenja so minuli teden ugasnila na dolenjskih cestah. Prvič je silovito počilo prejšnji petek popoldne pred Šmarčnim.

37-letni Marjan Gričar iz Dolenjega Podboršta se je tega popoldneva peljal z osebnim avtom po magistralni cesti od Radeč proti Bošanju. Pred Šmarčnim je pričel prehitovati neznan vozilo s prikolicco, ko mu je nasproti z osebnim avtom pripeljal 56-letni Mihael Trinka iz Hrastnika. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, v katerem sta izgubila življenje voznik Trinka in njegova žena, 79-letna Hilda.

V zgodnjih nedeljskih jutranjih urah je prišlo do nove tragične nesreče na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Še neidentificiran voznik osebnega avtomobila zahodnonemške registracije je blizu Družinske vasi, najverjetneje zavoljo utrujenosti, s svojim sciocrom rdeče barve zapeljal s ceste. Vozilo je po nasipu drselo še dobrih 93 metrov, preletelo vaško cesto in silovito tresčilo v brezino potoka. Hip zatem se je avto vnel in zgorel, v njem pa tudi voznik in sopotnik.

HIŠA SRAMOTE — Sredi Žabje vasi v Novem mestu, nasproti Lobetove hiše, je nekdo pozabil na svojo hišo. Lastniki so menda odšli čez »lužo«, hiša pa propada. Sedaj se je podrla že tako daleč, da je nevarna, saj se v njeni okolici radi zadržujejo otroci. Ostanke hiše ne morejo biti v okras sicer lepo urejenemu kraju, zato bo potrebno še pred zimo nekaj ugotriti. Če bi bilo kaj vrednega, bi se dedič hitro našli. (Foto: J. P.)

# KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO NA ŽELEZNIŠKO PROGO — 13. septembra ob 16.51 je na lokalni cesti pri vasi Kukenberg zavoljo nepazljivosti prišlo do prometne nezgode, ki pa je na srečo povzročila le materialno škodo. 56-letni Viktor Medle iz Ljubljane se je peljal z osebnim avtom iz Kukenberga proti Mali Loki. Še v naselju je neprevidno zapeljal na železniško progo, kajti po njej je takrat iz ljubljanske smeri pripeljal potniški vlak, ki ga je vozil strojevodja Stanko Krevs. Z desno stopnico kabine je zadel avto, vendar je voznik ostal nepoškodovan.

PO LEVI V OVINEK — 50-letni Janez Novak iz Škril pri Dolenjskih Toplicah se je 15. septembra ob 20.30 peljal z osebnim avtom iz Starih Žag proti Do-

lenjskim Toplicam. V Kočevskih nah je v desni ovinek zapeljal po prav takrat, ko je pravilno nasprojni desni pripeljal 26-letni Gorj. Boris Koprivec. Prišlo je do trčenja, se je Novak hujše ranil in novomeški bolnišnici. Materialna škoda je bila za 20 tisočakov.

## VLOM V GARDE

NOVO MESTO — Še neznan je prejšnji teden vlomil v go omarico imevskega Revozja, zani Kostadinovski zmaknil kavelover in čevlje ter jo tako oškodsočaka. Kako je Suzana prišla znano.

## Zmagoslavje na istrskih cestah

Velik uspeh mladih novomeških kolesarjev na mednarodni dirki Po Istri — Posamično Kranjec, ekipno Jugoslavija

**PULJ** — Tradicionalna mednarodna etapna kolesarska dirka »Po Istri« velja za eno najtežjih v mladinski konkurenci nasploh, prav zato gadelj je izreden uspeh, ki so ga koncem minulega tedna na cestah Istre dosegli mladi kolesarji novomeške Krke, vredni še tolikanj več. V konkurenci preko 90 mladih kolesarjev iz 22 ekip Italije, Švice, ČSFR, Poljske, Avstrije, Madžarske in Jugoslavije so krkaši pobrali domala vsa prva mesta, veliki zmagovalec dirke pa je postal Igor Kranjec, ki je tako zaokrožil serijo letošnjih uspešnih nastopov.

Novomeščani Kranjec, Fink, Štangelj in Mervar so na dirki »Po Istri« branili barve jugoslovanske reprezentance in prepričljivo opravili z vsjo konkurenco, med katero so bili tudi tekmovalci, ki so na nedavnem svetovnem prvenstvu, kjer je Bogdan Fink osvojil bronasto medaljo, zasedli mesta med prvo deseterico. Že v prvi etapi, ekipnem kronometru na 9 kilometrov, so Novomeščani stvari postavili na svoje mesto. Kranjec, Fink, Štangelj in Mervar so progo edini prevozili v času pod trinajestimi minutami, svojo premoč pa so nato potrjevali iz etape v etapo. Drugo, med Puljem in Umagom, dolgo 99 kilometrov, je dobil Kranjec pred Gimpjlem — le-ta je vozil za ekipo novomeške Krke, v njej pa so tekmovali mlajši mladinci — in Italijanom Colombom, šestim na svetovnem mladinskem prvenstvu. Do zanimivega zapleta, ki je Novomeščane Finka, Mervarja in Štanglja drago stal, je prišlo v tretji etapi. Na 84 kilometrov dolgi progi med Umagom in Rabcem je glav-

nini ušla omenjena trojica in si prigarala že 3,5 minute prednosti, kar bi zadostovalo, da bi Novomeščani zasedli v skupnem seštevku prva štiri mesta. Toda zaradi nerazumljive napake organizatorja so vodilni trije kakih 15 kilometrov pred ciljem zgrešili pravo cesto, in predno so se s pomočjo spremljevalnih vozil vrnili na progo, jih je glavčina že ujela. Navzlic temu je zmaga

tudi v tej etapi odšla v Novo mesto: prvi na cilju je bil — kdo drug kot Igor Kranjec. V zadnji, četrti etapi, dolgi 90 kilometrov, med Rabcem in Puljem, so nato le branili ekipno in posamično zmago.

in sedaj h končni uvrstitvi. Posamično je prepričljivo zmagal Kranjec, Mjace je bil 8., Štangelj 18., Fink 21. in Mervar 35. Ekipno je zmagala vrsta Jugoslavije pred Lombardijo in Slovenija A, Krka pa je bila 16. Zmagovalec skupnega seštevka le-

tečih ciljev je bil Fink pred Štangljem in Mervarjem (vsi Jugoslavija), gorske Mervar pred Štangljem, medtem ko je ekstrala letični cilj v Žminju, za katerega je med ko-

## Tudi povratno srečanje dobili veterani Elana

**V Langenhagnu zmagali z 8:3 — Uspešni tudi mladinci**

**LANGENHAGEN** — Poročili smo že na kratko, da je skupina novomeških športnikov pred dnevi obiskala zahodnonemški Langenhagen in se tako prijateljem iz partnerskega mesta odločila za spomladanski obisk na Dolenjskem, z manjšo zamudo objavljamo tudi rezultate.

Osrednji dogodek gostovanja je bilo vsekakor povratno srečanje nogometnih veteranov Novega mesta in Langenhagna. Nemcem revanša za spomladanski poraz na Dolenjskem z 1:4 ni uspela, tokrat so jo odnesli celo še huje. Novomeška ekipa v postavi Jerman (Primo), Murn, Džudović (Florjančič), I. Avbar, Benčina, Pavlin, Retelj, Macele, Brađač, Maksimović in B. Avbar (Sadek) je namreč zaigrala kot v najboljših dneh in gostoljubnim gostiteljem neprizanesljivo nasula v mrežo kar 8 zadetkov, prejela pa vsega 3. Končni rezultat je bil tako 8:3 (3:1) za Novomeščane, za katere so po 2 zadetka prispevali Retelj, Benčina in Brađač, po enega pa Maksimović in B. Avbar.

Hkrati z veterani so bili v Langenhagnu tudi mladinci Elana, ki so nastopili na mednarodnem turnirju. V skupini od 12 do 14 let so premagali vse svoje nasprotnike in se uvrstili v finale, kjer pa so z 0:2 klonili pred mlado dansko enajsterico. Omenimo še, da so tiste dni v Langenhagnu nastopili tudi kolesarji Krke: v tradicionalni dirki za veliko nagrado mesta je Milan Eržen zasedel 8. mesto.

tečih ciljev je bil Fink pred Štangljem in Mervarjem (vsi Jugoslavija), gorske Mervar pred Štangljem, medtem ko je ekstrala letični cilj v Žminju, za katerega je med ko-



Z zmago na dirki Po Istri je Kranjec potrdil, da je ob Finku daleč najobetavnejši jugoslovanski kolesar.

lesarsko karavano vladalo še posebno zanimanje, dobil Bogdan Fink. Za nagrado ga je čakalo novo dirkalno kolo.

## V soboto prvenstvo z gorskimi kolesi

Organizatorji so hotel Grad Otočec, Radio glas Ljubljana in KD Krka

**OTOČEC** — Krkian hotel Grad Otočec, Radio glas Ljubljana in Kolesarsko društvo Krka iz Novega mesta, organizirajo v soboto, 22. septembra, odprto prvenstvo Dolenjske v vožnji z »mountain bike« kolesi. Start prvega tovrstnega prvenstva z gorskimi kolesi bo ob 10. uri na jasi pri Garni hotelu.

Proga je krožna in dolga 10 kilometrov, potekala pa bo po gozdnih stezah v okolici Otočca. Organizator bo nastopajoče razdelil v več kategorij, in to ženske med 13 in 18 leti ter od 19. leta dalje, moške od 13 do 18 let, od 19 do 34 let, od 35 do 44 let in od 45 let dalje. Na prvenstvu lahko nastopijo tako registrirani kot neregistrirani kolesarji, seveda pa morajo s seboj imeti svoja ustrezna kolesa. Prijavnina za vsakega nastopajočega znaša 100 din, v zameno pa bodo udeleženci dobili spominsko medaljo, malico in topel napitek. Po tekmovalni bodo organizatorji pripravili zabavo s kolesarskim plesom. Prijave za prvenstvo bodo sprejemali od 8. ure naprej na startnem mestu.

## ROKOMET ZA OBČINSKI PRAZNIK

**TREBNJE** — Pred dnevi je rokometni klub Trebnje pripravil v počastitev občinskega praznika turnir, na katerem je zmagala domača članska vrsta, ki je v finalu premagala Krmelj s 26:21. Najboljši strellec turnirja je bil Strajnar (Trebnje) s 15 zadetki, najboljši igralec Logar iz Krmelja, ki je bil hkrati tudi najstarejši igralec. Dodajmo, da so se s tem turnirjem trebanjski rokometiški predstaviteli maloštevilnim gledalcem z novim trenerjem Alojzom Radljem in novo upravo, sestavljeno iz bivših igralcev, od ekipe pa sta se poslovila Kek in Kravcar, ki odhajata na službeno vojaškega roka.

## ŠPORT NA MAVERLENU

**MAVERLEN** — Na Maverlenu nad Črnomljem so zelo koristno in domiselno uporabili prireditveni prostor pri gasilskem domu, ki so ga asfaltirali ob lanskoletni proslavi za 4. julij. Prostor so ogradili in ga uporabljajo za športno igrišče. Kako se je v kratkem času razmahnilo športno življenje v tej vasi, pa pove že to, da so se pričeli tudi že nogometni turnirji.



NA KOLESU KLJUB DEŽJU — Trim klub Krka je v torek popoldan pripravil tradicionalno krožno vožnjo za vse kategorije kolesarjev. Kljub dežju je izpred upravne stavbe Krke odpejalo na krožno vožnjo mimo Otočca, Rateža in nazaj skoraj 350 kolesarjev. Med njimi sta bila najstarejša Jože Štih in Fani Golobič. Trim klub Krka je za udeležence, ki so uspešno prevozili progo, pripravili več nagrad, med katerimi je bila najdragocenejša gorsko kolo. (Foto: J. Pavlin)

## Še tretji polom Elana

**V 5. kolu SNL: Nafta — Elan 3:0 — Prejeli že enajst, dali še nobenega zadetka**

**NOVO MESTO** — Porazi nogometišev novomeškega Elana v prvi republiški ligi se nadaljujejo, toda še bolj kot to je zaskrbljujoče dejstvo, da ekipa že tri kola ni dosegla niti enega zadetka, prejela jih je pa kar 11. Že ta neslavni rekord zgornjo kaže, da v klubu nekje skripnje, kajti še pred nekaj meseci in celo tedni je novomeška enajsterica veljala za enega najstarejših orehov na gostovanjih.

Tokrat so nogometiši Elana v 5. kolu igrali v Lendavi proti ekipi Nafta, ki do nedelje še ni doživela slasti zmage. Toda prav to ji je uspelo v tekmi proti Elanu, celo še več: Novomeščanom je Nafta v mrežo nasula kar tri zadetke, poročila pa govore, da bi lahko bila njena zmaga še izdatnejša. Po porazih z 0:3 proti Slovanu in Nafti ter 0:5 proti Naklu je več kot na dlan, da bo potrebno v enajsterici Elana nekaj menjati. Ekipa, ki je bila se po drugem kolu tik pod vrhom lestvice, na 3. mestu, je po treh zaporednih hudih porazih zdrknila povsem na dno; po nedeljski so članovci 15. ali predzadnji, s katastrofalno razliko v zadetkih 3:13. Da bo smola še večja, čaka Novomeščane že to nedeljo novo gostovanje, saj morajo na pot k ne-

ugodni ekipi Vozil, ki je tokrat doživela visok poraz v Ljubljani proti Svobodi z 1:5 in je zagotovo željna rehabilitacije pred svojimi gledalci. Nov poraz bi elanovce bržkone že vnaprej obsodil na životarjenje na dnu prvenstvene lestvice.

Se postava Elana, ki si je v Lendavi prislužila tretji zaporedni poraz: Hrovat, Krkobe, Hadžić, Mesojedec, Kramar, Primo, Bracović (Gabrič), Juršič, Božović, Milanović, Kostrevec.

## PIONIR USPEŠEN TUDI V UMAGU

**UMAG** — Odbojkarji novomeškega Pionirja, ki so ta čas sredi priprav za novo tekmovalno sezono v prvi zvezni A 2 ligi, so se minulo soboto in nedeljo udeležili turnirja v Umagu. Znova so pokazali, da med pripravami dobro delajo in so brez težav zmagali. Najprej so s 15:3, 15:13 in 10:15 ugnali anšovski Salonit, nato s 15:12, 15:14 in 15:10 Udine, s 15:5, 15:6 in 15:8 Trst ter na koncu še s 15:3, 15:5 in 11:15 ljubljanski Tovil Olimpijo. Konec tega tedna bodo Novomeščani nastopili na turnirju v Anhovem.



DVO ODIGRANJA — Gorzda Kosmine (levo v akciji), ki je bil dolga leta medri novomeške odbojkarske ekipe, letos ne bo več v Pionirjevem dresu. Družinski službene obveznosti so ga prisilile, da se je odločil dati slovo aktivnemu igralslednje namreč terja vse več, igrati v prvi zvezni ligi pomeni živeti zgolj za odbojko. (Foto: B. B.)

## Tri desetletja rokometu

Lep jubilej grosupeljskega rokometnega kluba — Turnir in priznanja ob jubileju

**GROSUPLJE** — Domači rokometni klub je pred dnevi proslavil častitljiv jubilej, tri desetletja dela in igranja. Ob tej priložnosti so pripravili priložnostni turnir pionirskih in članskih ekip. Med najmlajšimi je zmagalo Trebnje pred Novim mestom in Grosupljem, pri članih pa so v finalu zaigrale ekipe Kolinske Slovana, Aero Celja, ptujске Drave in Grosupljega. V tekmi za prvo mesto so Celjani ugnali Kolinsko z 10:9 in tako vnovič potrdili, da so ta čas najboljša slovenska ekipa, v srečanju za 3. mesto pa so Ptujčani ugnali gostitelje s 17:16.

Ob tej priložnosti so prizadevni organizatorji podelili posebna priznanja ob visokem jubileju. Prejeli so jih Andrej Sušterič kot ustanovitelj kluba, Marko Zupančič za največje število odigranih tekem v dresu grosupeljskega kluba, igralec Marko Potokar za tisoč in več doseženih zadetkov ter Dušan Marinčič za najdaljši delovni staž. — Za konec še beseda o grosupeljskem klubu. V jubilejnem letu se je klubska uprava odločila okrepiti vrste z znanima igralcema Praznikom in Mančkom, prav tako so se boljše organizirali, da bi naslednjo sezono zaigrali med najboljšimi republiški ekipami. Vsi, ki poznajo grosupeljski rokomet, njegovo zagnanost in tradicijo, mu to ob jubileju iskreno želijo.

M. G.-č.

## Po vstopnice za višjo ligo

Visoki cilji kočevskih nogometašev — Pomoči izkušenih in prekaljenih igralcev

**KOČEVJE** — Očitno so dobre in temeljite priprave kočevskih nogometašev tudi povečale njihove ambicije. Klubska uprava z Jožetom Goršetom na čelu je namreč v tej tekmovalni sezoni postavila jasen cilj: zasedi eno od prvih dveh mest v ljubljanski medobčinski nogometni ligi, ki zagotavlja vstopnice za kvalifikacije, v katerih bo znan novi član II. republiške lige.

Del priprav so Kočevci opravili v Ravnanah na Koroškem in tam odigrali dvojne srečanja. Kar s 7:1 so premagali tamkajšnje Peco, s 3:2 pa Fužinarja, najbolj pa veseli, da so pokazali tako lepo igro. Navsezadnje je k temu prispeval tudi velik izbor igralcev, saj ima trener na voljo 22 nogometašev precej podobne kvalitete. «To, kar posebno veseli, je podatek, da nekateri starejši igralci igrajo kot prerogovi, to sta potrdili tudi prvi dve prvenstveni koli. Buzuk je, denimo, pokazal najboljšo igro. Velja pa ob tem dodati, da na startu prvenstva nismo bili kompletni, nekateri igralci so bili še na dopustu,« razlaga Jože

Gorše. Verjetno največja pridobitev za Kočevce pa je, da bo po dolgih letih zanje znova zaigral Srečko Rajšel, nekdanji igralec ljubljanske Olimpije, Elana in nekega avstrijskega ligaša. Ob njem sta se v klub vrnila še Murn in Rautar, ki sta lani igrala za delniški Goranprodukt.

Napovedi kažejo, da bo letošnja liga izredno močna, prognoze govore, da se bo za prvi dve mesti enakopravno borilo kar pet ekip: Dob. Ihan, Usnjar, Bela krajina in Kočevje. Omenimo na koncu imena tistih, s katerimi bo trener Stojan Briški skušal poseči v boj za vrh: Stanfelj, Struna, Dvizec, Potočnik, Farič, Petkovski, Malnar, Rajšel, Rautar, Muhič, Buzuk, Struna, Murn, Marjanovič, Delić, Golob, Dražetič in še kdo.

M. G.-č.

## ČREPANU MEMORIALNI TURNIR

**KRŠKO** — Tukajšnji šahovski klub je pred dnevi pripravil v hotelu Sremič, I. memorialni šahovski turnir Bajdeta in Božiča. Sodelovalo je 24 šahistov; zmagal je mednarodni mojster Marjan Črepan iz SK Iskra Ljubljana, sledijo pa: Žitnik in Cerjak (Brežice), Kranjec (Sevnica), Božič in Kos (Krško) itd. Pri pionirkih je zmagala Pričeva, med pionirji pa Volčanjšek (oba Krško).

J. BLAS

## TENIŠKI TURNIR V MIRNI PEČI

**MIRNA PEČ** — Teniški klub Novljan iz Mirne Peči organizira v soboto in nedeljo, 29. in 30. septembra, turnir za člane in članice, pričel pa se bo ob 9. uri. Prijavnina znaša 150 dinarjev in prijavitelj se mora do 28. septembra do 19. ure, ko bo tudi žrebanje. Vse ostale informacije je možno dobiti po telefonu (068) 84-309. Dodajmo, da najboljši tri čakajo lepi pokali in praktične nagrade, v času naslednjega turnirja pa še »la carta« postrežba v gostilni Novljan. Ob slabem vremenu bo turnir naslednji vikend.

## TKAVC PODRLI 917 KEGLJEV

**IVANČNA GORICA** — V počastitev trebanjskega občinskega praznika je bila na kletišču v Ivančni Gorici prva tekma letošnje jesenske sezone. Pomerili sta se vrsto Mercatorja in Metlike, zmagali pa so Trebanjci s 4647:3867. Najboljši posameznik je bil Franc Tkavec, ki je posrl kar 917 kegljev.

## SEVNIČANOM POKAL V TRAJNO LAST

**TREBNJE** — Tukajšnji šahovski klub je pripravil v počastitev občinskega praznika turnir in nato še simultanko vlemojstra Bruna Parme. Med štiričlanskimi ekipami je zmagal SK Milan Majcen iz Sevnice pred SK Šentupert in SK Svoboda Krmelj, med posamezniki pa Bracar (Trebnje) pred Smerdelom in Mesojedcem (oba Sevnica).

Velemojster Bruno Parma je simultanko odigral na štirinajstih deskah, devetkrat je zmagal, petkrat je remiziral. Remi so dosegli: Tomažin, Andrej in Peter Bracar (vsi Šentupert) ter Blas in Smerdel (oba Sevnica).

## Športni utrip Kočevja

- V počastitev bližnjega občinskega praznika so kočevski športni delavci pripravili vrsto prireditev, na katerih se bo v raznih igrah pomerilo mlado in staro. Tako bo 28. septembra že tradicionalni tek po kočevskih ulicah, dan kasneje bo šahovski turnir in tradicionalni odbojkarski turnir »Medo«, 30. septembra bo šola Colnarjenja in regata po Rinzi, medtem ko je 3. oktobra na sporedu turnir ženskih rokometnih ekip.

• Nogometiši Kočevja še naprej uspešno igrajo v ljubljanski medobčinski ligi. V četrtem kolu so gostovali v Ivančni Gorici in premagali neugodne domačine z 2:1, poročila pa govore, da bi lahko zmagali še v višjem izidom, če bi izkoristili še katero od številnih priložnosti.

• Pogovori dveh rokometnih klubov, ljubljanskega prvotigaša Belinke Olimpije in kočevskega Itasa, novega člana II. zvezne lige, so obrodili sadove. Itasovke so namreč dobile prepotrebno okrepitev, v novo prvenstvo bodo startale z Danijelo Danič, ki je lani iz Osijeka prestopila v Ljubljano. Daničevce so Kočevkam posodili za leto dni, brez dvoma pa bo velika okrepitev za kočevski ženski rokomet. In še ena vest iz tabora kočevskih rokometišev: vse kaže, da bodo na novem prvenstvu zamenjali sponzorja, pokroviteljstvo nad klubom naj bi prevzel uspešen kočevski kolektiv. O imenu pa kdaj drugič.

• Strelci kočevskega Itasa so v minulih tekmovalnih sezonah dosegli velik uspeh. Ponovno so se namreč vrnili v prvo republiško ligo in se tako pridružili »armadi« novih kočevskih ligašev. Vsa sreča, da je v klubu še nadalje velik zagnanec Ernest Deržek, z njim bo lažje premagati vse težave; zato v Kočevju upajo, da bodo obdržali prvotigaški status.

M. G.-č.

## Rokavec pred naslovom prvaka?

Srečen razplet predzadnje dirke za DP

**SLAVONSKA POŽEGA** — Letošnja predzadnja dirka motociklistov za državno prvenstvo je Trebanjčanu Branetu Rokavcu prinesla doslej največji uspeh. Ne le da mu je uspelo doseči prvo zmago v dirkah za državno prvenstvo, pač pa mu je ta zmaga na široko odprla vrata do naslova državnega prvaka v kategoriji do 80 ccm, o čemer si pred pričetkom prvenstva verjetno ni upal niti sanjati.

Dirka v razredu do 80 kubikov je bila v nedeljo nadvse zanimiva in razburljiva. Vse do zadnjega kroga je vodil Pintar, tik za njim pa je vozil Brane Rokavec. In ko je že vse kazalo, da bo zmagal Pintar, je ta moral odstopiti. To pa je povzročilo, da je Rokavec zmagal in prevzel tudi vodstvo v skupnem seštevku. Vrstni red nedeljske dirke je bil tako naslednji: 1. Rokavec, 2. Sovič, 3. Božič; v skupnem seštevku pa vodi Rokavec z 38 točkami, Sovič jih ima 33 in Pintar 20. Državnega prvaka bo odločila nedelja, ko bo v Banjaluki letošnja zadnja dirka. Enako bo Banjaluka odločala o prvaku v ostalih kategorijah. V razredu do 125 ccm je v nedeljo zmagal Pintar nad Gorcem in Novomeščanom Pavličem, ki je v skupnem seštevku pred zadnjo dirko sedaj skupaj s Pintarjem drugi; oba sta zbrala po 30 točk, vodi pa Gorec, ki jih ima 38. V razredu do 175 ccm je bil Robert Hmeljak, član AMD Novo mesto, v nedeljo drugi.



Brane Rokavec bo v nedeljo skušal izkoristiti priložnost, o kakršni še pred dnevi ni mogel sanjati.

# TELEVIZIJSKI SPORED

## PETEK, 21. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.40 in 14.10 — 1.00 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 MOZAIK  
9.00 KLJUKČEVE DOGODIVŠČINE  
9.25 SLOVENIJA: POČITNICE V SLOVENIJI, dok. oddaja, 1/6  
9.50 10.00 AFERA PRISLUŠKOVA-NJA, 3/6  
10.20 MIHAJLO LOMONOSOV, sov-jetska nadalj., 5/9  
11.30 VIDEO STRANI  
14.25 VIDEO STRANI  
14.35 15.05 ŽARIŠČE ponovitev  
15.10 SLOVENIJA: POČITNICE V SLOVENIJI, ponovitev dok. odda-je, 1/6  
15.35 SOVA, ponovitev  
16.50 EP VIDEO STRANI  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 MOZAIK  
TEDNIK, ponovitev  
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
18.10 GRADOVI: KJE SO NASTAJA-LI NAŠI GRADOVI, 2/13  
18.35 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 13/13  
19.00 RISANKA  
19.15 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
19.59 ZRCALO TEDNA  
20.20 V 80 DNEH OKOLI SVETA, angl. dok. serija, 7/7  
21.15 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 19/42  
22.00 DNEVNIK 3, VREME  
22.25 SOVA:  
DRUŽINSKE VEZI, amer. na-niz., 3/22  
CIKLUS FILMOV J. FRANKEN-HEIMERJA:  
VZTRAJNEŽ, amer. film  
0.50 VIDEO STRANI

## SLOVENIJA 2

13.00 Split: tenis YU:Švica — 17.30 Studio Maribor: Tele M — 19.00 Domači ansambli: ansambel Slovenski muzikanti (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Oči kritike — 21.10 Veliki dirigenti: Bernstein v Salzaau — 22.10 Skupščinska kronika — 22.40 Tenis (posnetek iz Splita) — 0.00 Satelitski programi

## HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Kapetan Grom in vojniki prihodnosti (amer. naniz.) — 10.00 Solski program — 12.00 Poročila — 12.10 Pogumen kot Lassie (amer. film) — 13.40 Politični magazin — 14.45 Poročila — 14.50 Program plus (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Znanstveni program — 17.50 Kapetan Grom in vojniki prihodnosti (ameriška naniz.) — 18.20 Stevilke in črke — 18.40 Poročila v nemščini — 18.45 Taksi (ameriška humoristična nanizanka) — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Popolni vohun (angl. nadalj., 2/7) — 21.00 Zabavnoglasbena oddaja — 21.45 Dnevnik 3 — 22.05 Slike časa (od-daja o kulturi) — 23.05 Poročila v angleš-čini — 23.10 Program plus — 1.20 Poro-čila — 1.25 Ekstra program plus

## SOBOTA, 22. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 13.15 in 14.05 — 1.30 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI  
13.05 VIDEO STRANI  
14.20 VIDEO STRANI  
14.30 KARAVANA ZAPRAVLJIV-ČKOV:  
BLEED, ponovitev  
15.10 VIDEO GODBA, ponovitev  
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev  
16.25 SOVA, ponovitev  
16.50 EP VIDEO STRANI  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 DISKO ZGODBA, češkoslovaški mladinski film  
18.25 EP VIDEO STRANI  
18.30 ZDRAVILA, izobraž. oddaja, 2/7  
19.00 RISANKA

19.15 TV-OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
19.59 UTRIP  
20.20 ŽREBANJE 3 x 3  
20.35 TITANIC, kontaktna oddaja v ži-vo, 1/10  
22.10 DNEVNIK 3  
22.30 SOVA:  
LJUBEZEN PA TAKA! angl. na-niz., 3/12  
STOLP SMRTI, amer. film  
ZLATA DEKLETA, amer. naniz., 3/25  
1.20 VIDEO STRANI

## SLOVENIJA 2

15.00 Split: tenis YU:Švica — 17.30 Sate-litski programi — 19.00 Danes skupaj (oddaja HTV) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Zadnji magnet (amer. film) — 22.20 Satelitski programi

## NEDELJA, 23. IX. SLOVENIJA 1

8.30 — 13.40 in 13.45 — 0.15 TELE-TEKST  
8.45 VIDEO STRANI  
8.55 OTROŠKA MATINEJA:  
PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 13/13  
10.10 GRADOVI: KJE SO NASTAJA-LI NAŠI PRVI GRADOVI, 2/13  
10.35 .....  
11.00 ALO, ALO, angl. naniz., ponovitev  
11.30 VIDEO MEH V AMERIKI, 1. oddaja  
12.00 KMETIJSKA ODDAJA  
13.00 DRUŽINSKO PETJE NA GLI-NJAH  
13.30 VIDEO STRANI  
14.00 EUROMUSICA, 2. del  
14.45 ROSOWSKI, nemška nadaljevan-ka, 1/6  
15.35 SOVA, ponovitev  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 LE PRESIDENT, franc.-ital. film (ČB)  
18.50 RISANKA  
19.00 TV MERNIK  
19.15 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
20.05 VRNITEV KATARINE KOŽUL, nadalj. HTV, 2/3  
21.10 ZDRAVO  
22.30 DNEVNIK 3, VREME  
22.50 SOVA:  
DOKTOR DOOGIE HOWSER, amer. naniz., 4/13  
LJUBEZEN PA TAKA, angl. na-niz., 4/12  
0.05 VIDEO STRANI

## SLOVENIJA 2

Opomba: 13.00 Tenis YU:Švica; 14.45 F-1 za VN Portugalske  
10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 13.00 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Čutila (angl. poljudnoznan. serija) — 20.30 Le Corbusier (3. del) — 21.35 Reportaže z nogo-metnih tekem — 22.20 Športni pregled

## PONEDELJEK, 24. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 15.10 — 1.00 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 MOZAIK  
MITI IN LEGENDE ISLAMSKIH LJUDSTEV, 1/3  
TAMBURAŠKI ORKESTER BI-SERNICA IZ RETEČ  
UTRIP, ZRCALO TEDNA, MER-NIK  
10.40 VIDEO STRANI  
15.25 VIDEO STRANI  
15.35 SOVA, ponovitev  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 MOZAIK, ponovitev  
ZDRAVO  
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
18.30 RADOVEDNI TAČEK  
18.45 ČEBELICA MAJA  
19.05 RISANKA  
19.20 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
20.05 SILE V ZRAKU, drama TV BG  
21.35 OSMI DAN  
22.25 DNEVNIK 3, VREME  
22.45 Aldo Kumar: NA MERKURJEVI STRUNI  
OB 500-LETNIC! IDRJE  
23.35 SOVA:  
ALFRED HITCHCOCK PRED-STAVLJA, amer. naniz., 4/16  
LJUBEZEN PA TAKA! angl. na-niz., 5/12  
0.50 VIDEO STRANI

## TOREK, 25. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.15 in 14.10 — 23.45 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 MOZAIK  
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE  
9.35 SOLSKA TV  
10.05 BOJ ZA OBSTANEK, angl. po-ljudnoznan. serija, 4/12  
10.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE, 15. lekcija  
11.00 SEDMA STEZA  
11.20 OSMI DAN  
12.05 VIDEO STRANI  
14.25 VIDEO STRANI  
14.35 MOZAIK, ponovitev  
SOLSKA TV  
NEMŠČINA — ALLES GUTE,

15. lekcija  
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev  
15.35 SOVA, ponovitev  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 MOZAIK, ponovitev  
PORTRETI ZNANSTVENIKOV:  
BLAISE PASCAL  
BOJ ZA OBSTANEK, 4/12  
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
19.00 RISANKA  
19.15 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
20.05 ZMAGA, italijanska nadalj., 3/4  
20.55 MELODIJA MORJA IN SON-CA — PORTOROŽ 90  
22.05 DNEVNIK 3, VREME  
22.25 SOVA:  
DEKAMERON, slovenska naniz., 4/14  
LJUBEZEN PA TAKA, angl. na-niz., 6/12  
23.35 VIDEO STRANI

## SLOVENIJA 2

17.00 Satelitski programi — 18.10 Svet športa — 19.00 Slovenski ljudski plesi: Kostel — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žariš-če — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Gra-dovi na Slovenskem, 3/13 — 21.05 Umetniški večer

## SREDA, 26. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.05 in 14.40 — 23.45 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 MOZAIK  
9.00 ŽIVŽAV  
9.50 SILE V ZRAKU, drama TV BG  
11.10 ZMAGA, italijanska nadalj., 3/4  
11.55 VIDEO STRANI  
14.55 VIDEO STRANI  
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev  
15.35 SOVA, ponovitev  
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 MOZAIK, ponovitev  
17.05 PORTRET SLOVENSKEGA IG-RALCA POLDETA BIBIČA  
17.45 PO SLEDEH NAPREDKA  
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
19.00 RISANKA  
19.15 TV OKNO  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
20.05 FILM TEDNA  
UDARI VRAGA, amer. film  
21.40 DNEVNIK 3, VREME  
22.00 GLASBENA PARADA RADEN-CI 90  
22.20 SOVA:  
ALF, amer. naniz., 4/24  
LJUBEZEN PA TAKA! angl. na-niz., 7/12  
23.35 VIDEO STRANI

## SLOVENIJA 2

16.30 Satelitski programi — 18.30 Alpe-Jadran — 19.00 Zdravila (izobraž. odda-ja, 3/7) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žariš-če — 20.30 Operne zgodbe: Aida — 21.25 Svet poročja — 22.25 Satelitski programi

## ČETRTEK, 20. IX. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 14.35 — 0.15 TELE-TEKST  
8.50 VIDEO STRANI  
9.00 MOZAIK, ponovitev  
11.15 ZAKON V LOS ANGELESU, 17. del  
12.00 VIDEO STRANI  
14.50 VIDEO STRANI  
15.00 MOZAIK, ponovitev  
ALPE-JADRAN  
15.30 ŽARIŠČE, ponovitev  
16.00 SOVA, ponovitev  
17.00 DNEVNIK 1  
17.05 MOZAIK, ponovitev  
18.15 TELEKSI 90  
PRIPRAVIMO SE NA SMUČA-NJE, 1/13  
18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE  
ČUDEŽNA LETA, amer. naniz., 15/18  
19.10 RISANKA  
19.15 TV OKNO  
19.20 DOBRO JE VEDETI  
19.30 DNEVNIK 2  
19.55 VREME  
20.05 MIHAJLO LOMONOSOV, sov-jetska nadalj., 8/9

## OSNOVNA ŠOLA MILKE ŠOBAR-NATAŠE Črnomelj

razpisuje  
prosta dela in naloge

### ravnatelj šole (reelekcija)

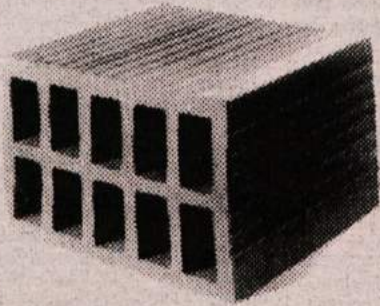
Pogoji:

- kandidat mora izpolnjevati pogoje, predpisane v 32. členu zakona o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladost-nikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju,
- imeti mora organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jam-čijo, da bo lahko s svojim delom pripomogel k uresničenju smotrov in nalog organizacije za usposabljanje.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, določenih v razpisu, v 15 dneh po objavi razpisa na naslov šole z oznako »za razširjeni zbor delovne skupnosti«. Kandidati bo-do obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

V začetku je bila opeka...

**OPEKARNA Novo mesto**  
trgovina z gradbenim materialom  
tel.: 21-403, 22-291, 84-644, 84-643  
telefaks: 21-490



...in je še danes...

od 10. do 30. septembra bomo prodajali pod posebnimi prodajnimi pogoji:

- tovarniške cene z 10% popustom za lastni proizvodni program,
- obročno odplačevanje 1 + 5 — velja tudi za člane Stanovanjske zadruga Šentrupert,
- izredno ugodna ponudba stavbnega pohištva proizvajalca DIP Ogulin,
- izredno konkurenčne cene za izdelke ostalih proizvajalcev

Čakamo vas vsak dan od 6. do 16. ure in ob sobotah od 6. do 13. ure.

...in bo tudi še jutri!

## Cvetličarna STELLITA MIRNA, Podlog 6 a (zraven Agroservis)

Vabljeni ste v našo cvetličar-no, kjer lahko dobite rezano cvetje, lončnice, sveče, gnojila, čebulice, sadike...

Po naročilu izdelujemo ven-ce, šopke, ikebane, aranžma-je in poročne šopke. Naročila sprejemamo osebno ali po te-lefonu (068) 47-661. Po želji vam naročeno blago tudi do-stavimo.  
Delovni čas cvetličarne je od 7. do 12. ure in od 15. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. in ob nedeljah od 8. do 10. ure.  
Priporoča se cvetličarna Stellita.

## NOVOLES, lesna industrija, p.o. Straža, Na žago 6

### OBVESTILO

NOVOLES je 17. 9. 1990 jav-no objavil licitacijo za prodajo poslovnih prostorov v Mirni Peči in Podhosti. Objava s pogoji licitacije je na oglasni deski na sedežu podjetja, v KS Mirna Peč in Dol. Toplicah.

## Republika Slovenija OBČINA NOVO MESTO Sekretariat za urbanizem in varstvo okolja

### OBVESTILO O RAZPISU POSOJIL IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV SOLI-DARNOSTI V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU ZA NAKUP STANOVANJ V DRUŽBENI IN ZASEBNI LASTI

Prosiilci dobijo ustrezne obrazce in pojasnila v strokovni službi Sekretariata za urbanizem in varstvo okolja občine Novo mesto, Novo mesto, Novi trg 6/II, soba št. 60. Vloge bo sprejemala strokovna služba Sekretariata (soba 60) v razpisnem roku, in sicer od 20. 9. 1990 do 12. 10. 1990. Besedilo razpisa je objavljeno na oglasni deski Sekretariata za urbanizem in varstvo okolja občine Novo mesto, Novo mesto, Novi trg 6/II in Ljubljanska cesta 2.

SEKRETARIAT

— Vseeno ali ste družbeno, mešano ali zasebno podjetje, lastnik samostojne prodajalne

— če ste zainteresirani za širitev svoje prodajne ponudbe

— če želite prodajati kvalitetni zlati in srebrni nakit uveljavljenega proizvajalca

### PRIDRUŽITE SE PRODAJNEMU SISTEMU PRODAJE PROIZVODNEGA PROGRAMA

## Zlatarna Celje

— Z resnimi in s solidnimi partnerji bomo podpisali pogodbo o dolgoročnem poslovnem sodelovanju

— odločite se in pošljite ponudbo z osnovnimi podatki o podjetju ali lokalu na naš naslov:

## Zlatarna Celje

63000 Celje  
Kersnikova 19, p. o. 75  
Telefon: 063/31 711  
Telex: 33597 yu zc  
Telefax: 063/31 570

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN:

18.31 obvestila  
18.55 oglasi & mali oglasi  
19.00 NOVICE  
19.05 oglasi & mali oglasi  
19.10 rezerviran čas  
19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/1  
TELEFON: 068/23-611  
TELEFAX: 068/21-696



**Gledališkega abonmaja  
sezoni 1990/91**

ogram:  
SNG DRAMA LJUBLJANA  
Dušan Jovanović: ZID, JEZERO  
SNG DRAMA LJUBLJANA  
F. M. Dostojevski — Andrzej Wajda: ZLOČIN IN KAZEN  
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE  
Joe Orton: PLEN  
SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE  
Ivan Cankar: HLAPCI  
PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE NOVA GORICA  
Niccolò Machiavelli: MANDRAGOLA  
6. in 7. abonmajska predstava bosta izbrani kasneje  
isovanje abonmajev bo vsak delovni dan od petka, 21. sep-  
embra 1990, do vključno ponedeljka, 1. oktobra 1990. V pone-  
deljek, 24. 9., torek, 25. 9., in sredo, 26. 9., bo vpisovanje od 9.  
16. ure, ostale dneve pa do 14. ure.

**OSVEDANJE IN NOVE ABONENTE BOMO VPISOVALI  
KRATI!**

na abonmaja, ki vključuje 7 izbranih gledaliških predstav, je  
0 din.  
Čilo je možno tudi v dveh obrokih po 350 din: prvi obrok je  
čljiv ob vpisu, drugi pa do konca januarja 1991.  
dijske in študente je cena abonmaja 450 din.  
ne vstopnic v prosti prodaji bodo odvisne od cene posamez-  
predstave.  
edstave bodo predvidoma ob ponedeljkih za abonma, red A  
ob torkih za red B. Predstave bomo najavljali s plakati, abo-  
ni pa bodo obveščeni tudi pisмено.  
drobnejše informacije lahko dobite na tel. 21-210 ali 22-370.  
držujemo si pravico do morebitne spremembe programa, do  
tere lahko pride predvsem zaradi našega izredno majhnega  
ra.

hitite z vpisom!

DOM KULTURE  
Novo mesto



**PETROL, Trgovina  
Ljubljana  
TOE BREŽICE  
Tovarniška 2**

javlja  
vno prodajo  
bljenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja v torek, dne  
9. 9. 1990, na upravi PETROL TOE BREŽICE, Tovarniška 2,  
četek ob 11. uri.

Op. št.	Naziv osnovnega sredstva	Inv. št.
	police	27151
	police	27151
	police	27152
	police	27153
	police	27154
	prodajni pult	27335
	kov. palice	38806
	kov. palice	38807
	kov. palice	38808
	stenska policca 4 del.	55200
	garderobna omara	27331
	viseča omarica	27332
	omara za kuh.	27333
	pisalna miza	27334
	omara za čistila	27336
	miza	36570
	stol (hrast)	44360
	stol (hrast)	44361
	stol	25781
	stol, vrtljiv	25783
	pisalni stroj	00491
	elekt. kalk. DP5322	57292
	črpalka Bennett	11748
	črpalka Bennett	11749
	črpalka Bennett	13119
	črpalka Bennett	25141
	črpalka Bennett	25142
	črpalka Bennett	25143
	črpalka Bennett	44350
	mobilno blok	48733
	omara	48734
	omara	48734
	kompresor	38937
	črpalka	13390
	pisalna miza	44345
	pisalna miza	48723
	pisalna miza	48724
	pisalna miza	57919
	pisalna miza	57920
	hladilna skrinja	39172
	hladilna skrinja	39965
	hladilna skrinja	33748
	hladilna skrinja	37286
	termoakumulacijska peč 3KW	35166

Ogled je možen eno uro pred pričetkom licitacije na upravi  
TOE BREŽICE, kjer tudi plačajo 10-odstotno varščino od iz-  
licne cene.  
Prometni davek plača kupec. Licitacija bo po sistemu  
deno-kupljeno.

**ZLATA VERIGA**

**AUTOHOBBY** — Zadeva je profesionalna. V AUTOHOBBYU prodaja-  
je rezervne dele za zavorne sisteme domala vseh avtomobilov. Zadnji tehnološ-  
ki hit so neazbestne zavorne ploščice iz uvoza v kooperaciji s SINTERJEM.  
Kolesni in glavni zavorni cilindri. Zavorni diski. Sklopke in lamele za vse vrste  
vozil. JAMSTVA. Zagotovljena kakovost. Zavorna mast, specialna. Cene so  
nižje od 20 do 80 odst. kot drugje. Če nimate avtomobila, vam ga posodijo.  
AUTOHOBBY RENT A CAR. Od corse do mercedesa 250. Obiščite in pokli-  
čite AUTOHOBBY v HOTEL KANDIJA NOVO MESTO. Tvrška Franca  
Krevisa ima bogate izkušnje z avtomobil. Tel. 068/22-410, 22-413.

**ZASTOPNIK** — Munja iz Za-  
greba že 70 let proizvaja akumulator-  
je. Zdaj je našla zastopnika za svoje  
izdelke v Novem mestu. Blažo Tasev  
na Partizanski ulici v Novem mestu je  
Munjin novomeški naslov. Brezplač-  
na montaža in demontaža. Kontrola.  
Stalna zaloga. Popolna jamstva. Od-  
kupujejo neuporabne akumulatorje.  
Tel. 068/23-826.

**SERVIS** — Kako pusto je življe-  
nje in kako trd je beton, če ne delata  
električni mlinček za kavo in vrtalnik.  
Zdravila zoper pustoto življenja ima  
FRANC DROBNIČ, ki popravlja vse  
vrste električnega in ročnega orodja.  
Pooblaščen servis za Iskrine gospo-  
dinske aparate. Rezervni deli. Krško.  
C. 4. julija, tel. 0608/32-153.

**KERAMETAL** — Ja, to smo že  
napisali, da imajo v Kerametalu v  
Smihelu pri Novem mestu na izbiro  
120 vrst PLOŠČIC. Prodajajo tudi  
ves gradbeni material. Poleg tega pa  
še ves instalacijski material za vodo-  
vod, centralno kurjavo, kanalizacijo.  
Smo vse našli? Ne. Tel. 068/22-947.

**ALPHA** — Reklamo delamo za trgovce,  
mehanike, frizerje, advokate, pri-  
reditve in srečanja, stranke in gibanja.  
Pišemo besedila, fotografiramo, ureja-  
mo tovarniške časopise, prevajamo, posre-  
dujemo... Delo nudimo stalnim zu-  
nanjim sodelavcem. Samo pisemne ponu-  
dbe na Alphin naslov. Naše geslo je:  
Dolenjska bo za Slovenijo, kar je Bavarska za Nemčijo in Kalifornija za Ame-  
riko. To si zapomnite.

**KVM** — V ribniški verigi trgovin KVM so prodajalne PAJK, JORAS in  
BREG ter diskontno skladišče pijač. V trgovini Pajk so vam pripravili veliko  
izbiro rezervnih delov za avtomobile, traktorje in motorne žage. Gradbeni ma-  
terial dostavljajo na gradbišče. Poceni srajce in brisače. V KVM se vedno nekaj  
dogaja. Konkurenca se jih boji, kupci pa prav nič. Kar derejo k njim. Pokličite  
jih na 061/861-980, 861-981.

**POVHE** — V eni sami prodajalni ves instalacijski material za vodovod,  
centralno ogrevanje, elektriko. Pa še za petino cenejši kot drugje. JE TO MO-  
GOČE? Je mogoče in to v Kovinoprodaji v Trebnjem pri Ludviku Povhetu. To  
vedo tudi obrtniki in v podjetjih. Odprto od 7. do 17. ure. Tel. 068/44-249.

**ELEKTROMOTORJI** — PGP — proizvodno in trgovsko podjetje iz  
Trebnjega je na trgu že dalj časa znano po svojem obsežnem asortimanu izdel-  
kov. Znano pa je tudi, da se na trgu pojavlja z izjemno nizkimi cenami in odlič-  
no kakovostjo. Zdaj ponujajo elektromotorje: 220 V, 1,15 kW z 2800 obrati za  
1.920 din; 380 V, trifazni, 3 kW, 1400 obratov za 2.160 din in 380 V, 4kW,  
1400 obratov za 2.320,50 din. Vse cene so brez davka. Motorji imajo seveda  
garancijo in zagotovljen servis. Takih motorjev po takih cenah ni, drugje bi  
dobili za ta denar samo polovico motorja. Dobava takoj. Kličite ob četrtkih in  
petkih od 16. do 22. ure na tel. 068/44-880.

**NOVOTEHNA** — Emilia je tranzistorski radijski sprejemnik za 506 din.  
Ampak Emilia ni edino prijetno presenečenje tega tedna v novomeški Novo-  
tehni. V njeni prodajalni v KOSTANJEVICI prodajajo pohištvo Šipad ZA  
TRETJINO ceneje kot drugod. Če plačate z gotovino, dobite pohištvo ŠE ZA  
PETINO CENEJE, V CELOTI VZETO POL CENEJE. Še niste telefonirali  
in se pozanimali za podrobnosti? DISKONT v Bučni vasi prodaja po tovarniš-  
kih cenah ves gradbeni material, vključno z okni in vrati.

**ZDRAVJE** — Domača lekarna  
Janeza Žlajpaha na Cesti k Staneta v  
Novem mestu že ima svoj krog stalnih  
odjemalcev. Toda skrbi za zdravje ni  
nikoli preveč. G. Žlajpah uvaja še  
jogging program. Mehke tekaške op-  
late iz Koreje samo po 180 din. Če  
radi živite zdravo, se oglasite.

**ZA NOČNE PTICE** — Vsi niso  
za hrupni disko. Ampak kje v Krškem  
najti odprto gostilno po 22. uri? Pa jo  
je mogoče najti. GOSTILNA KO-  
MOČAR je odprta do 2. ure po polno-  
či. Topla hrana vse do 23. ure. Potem  
je mogoče dobiti »samo« narezek.  
Scena je na Krških žrtev 8, tel.  
0608/32-868.

**STORITEV** — Podjetniki, obr-  
tniki, predsedniki društev! Ne izgub-  
ljajte časa z vodenjem poslovnih knjig.  
To lahko opravimo mi namesto vas. V  
pravem času in natančno. Čas je de-  
nar, denar prihranimo, če varčujemo s  
časom. Pokličite METAL, Leskovec  
pri Krškem, Grebenčeva 56 a. Tel.  
0608/33-312.

**LEON FASHION** — Leon pomeni po latinsko lev. Fashion pomeni moda.  
Gospod Leon Simčič je pravi lev za modna usnjena oblačila. Kje ga najti? Nad  
butikom New place na Glavnem trgu v Novem mestu. Sicer pa pogledajte malo  
naokoli. Levja moda je prevzela Dolenjsko in Posavje. Odprto od 8. do 14. ure,  
od 16. do 19. ure, v soboto od 9. do 11. ure.

**TREND** — Če rečeš Trend, potem to pomeni trend k nižjim cenam.  
Trend iz GROSUPLJEGA prodaja v svoji diskontni trgovini na Industrij-  
ski 5 v Grosupljem pralni stroj italijanske proizvodnje za 5.617 din. Pralni stroj  
s sušilcem za 8.987 din. TV color s stereo zvočniki z ekranom 51 cm za 5.686.  
Potem pa še pomivalne stroje, glasbene centre, avtoradije. Ugodne cene. Možen  
najem oz. leasing. Trend resno jemlje trende. Tel. 061/771-569, 772-922,  
771-560.



**LASTOVKA** — Ta ptica je simbol tovarne nogavic iz Polzele, ki jo kupci  
zelo dobro poznajo. Polzela je na Prešernovem trgu 14 (pri živilskem trgu) v  
Novem mestu odprla prodajalno MOJCA, kjer se vam zvrti od velikanske izbi-  
re nogavic: za ženske, za moške, za otroke in mladino. Cene so izredno ugodne.  
Lastovka iz Polzele pomeni pomlad za izbiro nogavic v Novem mestu. Obiščite  
MOJCO, pričakuje vas! Potešite svojo radovednost!

**MENTIS** — Ima vaše podjetje računalnike? Da. Ampak ni pravega haska  
od njih. Seveda, računalnike je treba nakrmiti s programi. Potem jih je treba  
povezati v avtomatski informacijski sistem. To vam naredi MENTIS, ki nikoli  
ne ostane na pol poti. Pokličite MENTIS v Dravograd, tel. 0602/83-413, ali v  
predstavnstvo v Krškem, tel. 0608/33-550.

**GORENJE POINT** — Dialog je dober osebni računalnik za malo denarja.  
Stane samo 14.990 din. GORENJE POINT iz Velenja nudi šolam posebne  
ugodnosti. Nagrade za nakup 5, 10, 20 ali 30 računalnikov. Več informacij na  
teletekstu TV Slovenija na 452. strani. Pokličite GORENJE POINT na tel.  
063/856-812, fax 853-944.

**MOTOKULTIVATORJI** — Septembrska akcija ugodne prodaje motokul-  
tivatorjev v AGROTEHNIKI — GRUDI se bliža h koncu. Ampak še je čas, da  
si nabavite motokultivator. Motokultivator Labin Progres je cenejši za 10 odst.,  
Gorenje Muta za 8 odst. Skupaj s priključki. Trgovine Agrotehnike — Grude  
široj po Sloveniji prodajajo motokultivatorje tudi na tri obroke. Za gotovinsko  
plačilo dajejo od 3 do 20 odst. popusta. Informacije na tel. 061/ 268-341 na  
Tržaški 132 v Ljubljani.

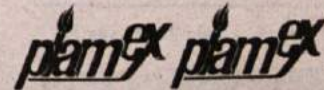
**VODOVODAR** — Vodovodni  
instalater ALOJZ PUREBER z Otoč-  
ca, Krožna pot 10, dela vse vodovodne  
napeljave. Pa ne samo to. Ob kateri-  
koli uri pride na dom in ODPRAVI še  
tako zopno NAPAKO na vodovodu,  
zamenja tesnilo, pipo itd. Pokličite ga  
na tel. 068/85-114.

**CHEMO** — V prodajalni barv na  
Ulici 4. julija v Krškem vam lahko po-  
strežemo z vsemi barvami za les in ko-  
vine, za hišo in vikend, za avto in kolo.  
Izbira in ugodne cene. Hit ameriška  
čistila JOHNSON prodajajo vsaj za  
15 odst. ceneje kot drugod. Tel.  
0608/31-792.

**RAŠICA** — Nikoli se ne ve, kakš-  
na bo zima. Tako pravi g. Polona iz  
prodajalne Rašica v Krškem, na Cesti  
4. julija. V lepe volnene izdelke vas  
lahko OBLEČE OD PETA DO  
GLAVE. Najbolje je, da pride cela  
družina. Za vsakega bodo nekaj našli.  
Plačilo na tri obroke. Tel.  
0608/31-792.

**VINKO** — Zgodilo se je, česar  
smo se bali. Nekateri so res potrgali  
stare ploščice s tal in sten ter nalepili  
nove z lepilom NIVEDUR, ki se ga  
dobi pri Vinku v Bršljinu. Ampak lepi-  
la še ne bo tako kmalu zmanjkalo.  
Dogajajo pa se zanimive reči tudi s  
cementom in apnom. Tel. 068/21-235.

**VULKANIZERSKI CENTER** —  
Za vse, kar je v zvezi z gumami, po-  
skrbijo v delavnici Milana Gazvode  
na Resljevi 4 v Novem mestu. Na zalo-  
gi gume za osebne in tovarne avtomob-  
ile. Protektirane gume po italijanski  
licenci. Velika izbira uvoženih mate-  
rirov. Kakovost in ugodne cene. Tel.  
068/24-790.



**EUROPA** — Če ne pride Evropa  
k nam, gremo mi k njej. Tja nas vodi  
turistična agencija EUROPA iz Bre-  
žic. Hiti ponudba: osemdnevni izlet v  
ŠPANIJO — LLORET DE MAR. Za  
1.120 din in 195 DEM. Sindikalni in  
maturantski izleti v Grčijo, Italijo,  
Poljsko in Češko — Slovaško. Kar so  
naše mame sanjale, bomo mi v res-  
nici doživeli. Tel. 0608/61-006.



Naročila za ZLATO VERIGO po-  
šiljajte na naslov: Alpha d.o.o. Novo  
mesto, Trdinova 11a ali po telefonu  
na štev. 068/28-121. V ponedeljek in  
četrek do 10. ure, sicer pa vsako  
popoldne.

**NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NO-**

**ADAMOVA KNJIGA  
Etiopski rokopisi**

Gre za rokopise, ki so bili skriti v samostanih v  
Etiopiji in so bili zahodnemu človeku neznani.  
Sedaj jih imamo tudi v slovenščini! Dogodki, opi-  
sani v tej knjigi, so iz Svetega pisma izpuščen!  
Knjiga opisuje izgon Adama in Eve iz raja, njuno  
prilaganje življenju na Zemlji, rojstvo njunih  
otrok, vnukov in nadaljnjih potomcev. Govori o  
tem, kako se je človeštvo razdelilo v dve veji: pra-  
vično, setitsko, in nasilno, kajnitsko.  
Cena knjige 310,00 din velja le za naročila na na-  
slov: **Revija AURA, p.p. 66, 61117 Ljubljana.**  
Naročila po tel. **061 317-087** sprejemamo vsak  
delavnik od 10. do 12. ure.  
Knjigo boste prejeli po povzetju in pri tem porav-  
nali še ostale stroške in stroške odpreme v višini  
21,20 din.

**NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NO-**

Trgovina na debelo in drobno, p.o.

**N** **NOVOTEHNA**  
Novo mesto, Glavni trg 10

objavlja  
prosto delovno mesto

— pomočnika poslovodje trgovine

Pogoji: V. ali IV. stopnja strokovne izobrazbe trgovske smeri in 2  
oziroma 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece.  
Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za ne-  
določen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gor-  
nji naslov v 8 dneh po objavi!

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po prete-  
ku objave.

x vespa 18 x AX 18 x BX

**1. ŽREBANJE**  
**7. 10. 90**

Jezenški 3x3

**tedenski koledar**

Četrtek, 20. septembra — Suzana Petek, 21. septembra — Mateja Sobota, 22. septembra — Mavricij Nedelja, 23. septembra — Adam Ponedeljek, 24. septembra — Nada Torek, 25. septembra — Uroš Sreda, 26. septembra — Damjan

**kino**

**BREŽICE:** 21. in 22. 9. (ob 20. uri) italijanski zgodovinski film Jezus in Nazareta. 23. 9. (ob 18. in 20. uri) in 24. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Tango & cash. 25. in 26. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Slepí bes. **CRNOMELJ:** 20. (ob 20. uri) in 23. 9. (ob 18. uri) ameriški glasbeni film Lambada. 21. 9. (ob 21. uri) ameriški erotični film Osvoboditev Misty Bethowen. 23. 9. (ob 20. uri) ameriški film Stari Gringor. 25. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosni plen.

**kmetijski stroji**

**PRODAM** plug IMT visoki, nahrbtno motorno škroplilnik, prečni plug batu-je, BCS z motorjem lombardini, pastirja »kekec«, brusilni strojek za verige žag, usmernik toka od 2 do 13 V +, 1 g tok. Cene ugodne. Kralj, Vojna vas 15, Črnomelj. 2325 **KOSILNICO** mertel (traktorsko) za fergusona prodam. (064)57-977. 2331 **PRODAM** traktor TV 420, star 5 let, malo rabljen, plug, kosilnico in obračalni panonija za seno. Cena po dogovoru. 85-389. 2376 **TRAKTOR** URSUS s kabino, 1200 delovnih ur, prva oprema za 50.000 din. Slavko Jeler, Bučka, Zaboršt 10, Škocjan. 2400 **TRAKTOR** IMT 539, 190 delovnih ur, prodam za 30 % ceneje. Mirtič, Vrta 1, Žužemberk. 2433 **TRAKTOR** deutz (24 KM) in koso, vse brezhibno, prodam za 22.000 din. (0608)67-545. 2449

**kupim**

R 4, novejši, kupim. Bučna vas 35. 2459 **PLETILNI STROJ** kupim. 86-116. 2464 **V TRŽIŠČU**, Krmelju ali na relaciji Trebnje — Sevnica nujno kupim hišo, lahko še nedograjeno, ali manjšo kmetijo. Naslov v oglasnem oddelku. 2467

**motorna vozila**

**AVTO PRINZ 1200 C**, letnik 1971, registriran do februarja 1991, prodam. 2426. 2323 **R 12**, letnik 1975, delno vozen, prodam. Meniška vas 55, Dolenjske Toplice (vikend). 2324 **CTX 80**, letnik 1989, izvojni model, z dodatno opremo, prodam za 3000 DEM. (068)24-507. 2326 **TOMOS 15 SLC**, dobro ohranjen, prodam ali zamenjam za motorno žago ali APN. Jože Miklič, Karteljevo, Novo mesto. 2329 **FIAT 126 P**, letnik 1989, ugodno prodam. (0608)70-170. 2330 **OPEL REKORD 1900**, letnik 1973, prodam. Slavka Kopina, Dol. Dole 11, Škocjan. 2344 **VESPO** piaggio T 5 150, popolnoma novo, prodam. (041)780-864, od 15. ure dalje. 2345 **Z 128**, letnik 1985, prodam. Franc Meglič, Dol. Nemška vas 10, Trebnje. 2346 **GOLF DIESEL** in jugo 45, oba sta stara eno leto, prodam. Ivan Kralj, Brusnice 86. 25-627. 2357 **Z 101** comfort in Z 750 prodam. Blažič, Brusnice 80. 2362 **OPEL ASCONO** in rabljeno školjko za R 4 ugodno prodam. Uzman, Črmošnjice 48, Stopiče. 2363 **ZASTAVO 101**, letnik 1987, prodam. Andrej Zupančič, Korenita 7, Velika Loka. 2367 **RENAULT 4 GTL**, letnik 1985, prodam. 76-444. 2368 **R 4 GTL**, letnik 1987, prodam. 21-793 ali 26-174. 2369 **R 4 TLS**, letnik 1980, prodam. Marko Škufca, Dol. Kamence 45, Novo mesto. 2370 **ZASTAVO 128** skala 55, 10 mesecev staro, brezhibno, prodam za 70.000 din. (0608)81-257. 2372 **Z 128**, letnik 1986, registrirano do septembra 1991, prodam. 27-324, zvečer. 2374

**KRŠKO:** 20. in 21. (ob 20. uri) in 23. 9. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje. 21. 9. (ob 22. uri) ameriški erotični film Ljubezenski maraton. 25. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Policaj pod kontroljo. 26. 9. (ob 18. uri) ameriška komedija Johnny 5.

**NOVO MESTO — DOM KULTURE:** 20. (ob 18. in 20. uri) in 22. 9. (ob 16. uri) ameriška komedija Turner in Hoock. 21. in 22. 9. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Prste k sebi. Od 23. do 25. 9. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Odporen. 26. in 27. 9. (ob 18. in 20. uri) francoska ljubezenska komedija Študentka.

**NOVO MESTO — DOM JLA:** Od 21. do 23. 9. (ob 19. uri) ameriški film Kobilica. Od 24. do 26. 9. (ob 19. uri) ameriški film Ostani z mano.

**SEVNICA:** 20. in 22. 9. ameriški akcijski film Karate Kid III. 22. in 23. 9. ameriški akcijski film Velika prevara.

**GOLF**, letnik 1981, prodam. 49-488. **VARTBURG** limuzina, nov tip, star 11 mesecev, prodam. 23-048, Novo mesto. 2378 **LADO 1200**, letnik 1986, prodam. 65-235. 2379 **R 4 GTL**, letnik 1986, prodam. 24-654. 2384 **OPEL ASCONO 1,6**, letnik 1979, rdeče barve, prodam. Cena po dogovoru. (0608)75-576. 2385 **GOLF JX** diesel, letnik 1996, prodam. 24-996. 2390 **126 P**, letnik 1982, ugodno prodam. Alojz Štinc, Nad mlino 57, Novo mesto. 2393 **LADO SAMARO**, september 1988, prodam. Markelj, Sentjurij 2, Mirna peč. 2398 **126 P**, januar 1988, ugodno prodam. Alenka Mušič, Semič 37, 21-727 int. 288 ali 56-573. 2403 **126 PGL** z avtoradiom, letnik 1988, registriran za celo leto, ugodno prodam. 25-259 do 19. ure. 2405 **JUGO KORAL 55**, letnik 1990, prodam. (0608)70-305. 2411 **126 P**, letnik 1981, prodam. 24-933. 2412 **R 4 GTL**, december 1989, ugodno prodam. Damjan Žulič, Slavka Gruma 80, Novo mesto. 2413 **ŠKODO**, v voznom stanju, prodam za 9.000 din. (068)73-366. 2414 **JUGO 60** koral, z dodatno opremo, star 10 mesecev, ugodno prodam. 57-156. 2417 **126 P**, letnik 1988, prodam. 44-268. 2425 **GOLF JX** diesel, letnik 1986, prodam. 76-546. 2430 **LADO RIVO**, letnik 1986, Z 750, letnik 1979, sumbean 1300, letnik 1977, ugodno prodam. (0608)77-378, Bojan Planinc, Pleterje 33, Krško. 2431 **126 PGL**, letnik 1987, prodam. Pirc, Mali Orehek 10, Stopiče. 2434 **GOLF JGL**, letnik 1982, prodam. Kafferle, V brezov log 27, Novo mesto. 2435 **126 P**, letnik 1982, prodam. 42-453. 2436 **JUGO 45 AX**, letnik 1988, in 126 P, letnik 1986, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Stopiče. 2439 **PRODAM** ali menjam za golfa diesel peugeot 304, letnik 1978. 65-482. 2440 **MOPED APN 6**, letnik 1985, in televizorja (barvni, črno-beli), prodam. 22-950. 2441 **R 5 campus**, star 9 mesecev, in R 4 GTL, star 3 leta, prodam. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. 2442 **Z 850**, letnik 1983, registrirano do junija, prodam. (068)22-218. 2444 **NISSAN MICRO**, letnik 1986, 28000 km, prodam. 22-451 ali 51-140. 2445 **FIČKA**, letnik 1981, odlično ohranjenega, nanovo registriranega, prodam. 84-455. 2448 **Z 101 GTL 55**, letnik 1986, dobro ohranjeno, ugodno prodam. (0608) 60-019, od 7. do 15. ure. 2450 **R 4 TLJ**, letnik 1986, ugodno prodam. 76-192. 2452 **JUGO 45 A**, letnik 1987, prodam. 85-412. 2454 **R 5**, letnik 1990, Z 750, letnik 1978, motokultivator goldoni (8 KS) in kosilnico alpina ugodno prodam. 20-596. 2456 **R 4 GTL**, letnik 1987, dobro ohranjen, prvi lastnik (za 6.700 DEM), in zastavo 750, letnik 1985, prodam. 25-325. 2457 **JUGO 45**, letnik 1985, prodam. 73-287. 2458 **LADO KARAVAN 1300**, zelo ohranjeno, garazirano, zaščiten, ugodno pro-

dam. V račun vzamem fička. Ivan Butala, Podzemelj 23 a, 68332 Gradac. 2463 **FORD XL**, letnik 1975, registriran do junija, v odličnem voznom stanju, prodam za 30.000 din. (068)40-198. 2465 **LADO SAMARO 1300**, letnik 1987/7, prodam. (0608)82-582. 2466 **OPEL ASKONO 1,6 S**, letnik 1983, prva registracija 1985, prodam. 46-673. 2472 **126 P**, letnik 1981, lepo ohranjen, prodam. 25-894. 2473 **126 P**, star 4 leta, prodam. Cena 3500 DEM. (068)44-137. 2474 **JUGO KORAL 55**, nov, prodam. Cena ugodna. Kličite po 16. uri na 51-950. 2476 **R 4**, letnik 1987, registriran do avgusta 1991, prodam. (068)25-218. 2477

**obvestila**

**CANDY PRALNI IN POMIVALNI STROJI** po najnižjih cenah. Dostava na dom in priključitev. Informacije: SERVIS SHOP d.o.o., K Roku 17, 22-668. 2187 **DOBAVA** in montaža satelitskih anten. Kvalitetno, hitro, poceni. (0608) 70-465, Bojan. 2416

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

**SALON ZA PSE**  
BUDIM UL. TALCEV 12 NOVO MESTO

Za lep videz in dobro počutje vašega štirinožca  
**KOPANJE, STRIŽENJE, TRIMANJE IN SEKAJ**  
Naročila na telefon (068) 25-986.

**LINE**  
NOVO MESTO  
**EKOLINE**

**Za 1.000 din rešujete Krko in zaslužite 101.610 din!**  
*Ekološko-komercialna akcija, katere čisti dobiček je namenjen za nakup prenosne čistilne naprave ob reki Krki. Kaj vse je potrebno, da se vključite v akcijo? Kako poteka Ekoline? Vsa pojasnila po telefonu 27-080.*

*Mesečna izplačila in javna objava zbranske denarja za čistilno napravo.*  
**EKOLINE organizira: Line, d.o.o., ob sodelovanju Zelenih in ZSMS — liberalne stranke.**  
**Naj bo to vaše ekološko dejanje!**

P. S.: Pet doslej največjih izplačil udeležencem akcije: pogodba št. 27 — 17.950 din, pogodba št. 25 — 17.500 din, pogodba št. 29 — 13.540 din, pogodba št. 845 — 11.970 din in pogodba št. 327 — 11.560 din.

**UGODNO!**  
**VIKEND PAKET**  
petek — večerja — prenočišče  
sobota — zajtrk — kosilo — večerja — prenočišče  
nedelja — zajtrk — kosilo  
po 498 din  
penzion 198 din  
**Gostinstvo VOJKO MRHAR,**  
Dom Vinka Paderšiča na Gorjan-  
cih, tel. 24-920. (2046-OB-38)

**AVTO HIT**  
**Novo mesto, d.o.o.**  
**Stranska vas 1**  
**Tel. (068) 43-502**

Prodaja nova vozila: mazda, toyota, ford.  
Rabljena vozila: zastava 101, letnik 1987, cena: 6.500 DEM; lada riva, 1988, 7.500 DEM; alfa romeo 33-1,5, 1987, 15.200 DEM.  
Cene so maloprodajne.

**DOM STAREJŠIH OBČANOV**  
**NOVO MESTO, Šmihel 1**

objavlja licitacijo  
za prodajo dveh električnih tretzatih peči, plinskega štedilnika in električnega žara — vse iz nerjaveče pločevine. Licitacija bo v Domu starejših občanov Novo mesto v torek, 25. 9. 1990, ob 9. uri.

**MANAGEMENT CONSULTING d.o.o.**  
**Moše Pijadejeva 6**  
**Črnomelj**

**Ste mogoče profesor ali učitelj angleškega jezika, ali pa sicer aktivno obvladate angleški jezik in imate veselje za poučevanje?**

Če vas zanima honorarno, popoldansko, dobro plačano delo nekaj ur tedensko v Novem mestu, pokličite telefonsko številko 51-014 vsak dan popoldne od 16. ure dalje ali 28-310 v torek oz. petek od 17. do 19. ure, ali pa se javite pisno na naslov podjetja.

**Spoštovani krajan!**

Se vam kjerkoli v delavnici ali drugih prostorih pojavlja dim, prah ali drugi večji delci, ki škodujejo zdravju? Nudimo vam centrifugalne ventilatorje skupaj z elektromotorji po znižani ceni za lokalno odsesovanje onesaženega zraka. Pokličite, zahtevajte ponudbe. Dobava ventilatorjev takoj. Poleg tega nudimo še štiri različne tipe premičnih industrijskih sesalcev za raznovrstno odpravljanje. Tel. 0608/79-837.

**IZOLACIJE SERVIS ZAMRZOVALNIKOV**  
**Viktor Pajek, tel. (062) 305-150**  
**ali (062) 413-606 NON STOP**

Popravljam vse vrste zamrzovalnikov, če točijo, rosijo, od zunaj ledijo. Na vašem domu delamo z uvoženimi materiali in s preizkušeno garancijo, zato dajemo na opravljena dela 5 let garancije. Se priporočamo!

**posest**

**VINOGRAD** v Gornji Straži, z zidnico — elektrika in voda, prodam. 86-144. 2328 **VINOGRAD** v Gradišču pri Trebnjem prodam. 44-283. 2332 **PARCELO** na Dalnjem Vrhu pri Novem mestu (37,5 arov) prodam. Mija Godinič, Ulica talcev 7, Ljubljana. (061)322-200, zvečer, (064)88-636, v petek. 2335 **GOSPODARSKO POSLOPJE** z nekaj zemlje prodam. Alojz Perpar, Knežja vas 7, Dobrnič. 2339

**ZIDAN VIKEND** pri Mokronogu, primeren za stanovanje, na sončni legi, prodam. (061)341-954. 2342 **PARCELO**, primerno za vikend, vinograd, sadovnjak (1200 m<sup>2</sup>) v bližini Mokronoga, ob asfaltni cesti, oddaljeno 200 m, prodam. (0608)31-075. 2349 **POSREDUJEM** prodajo stare stano- vanjske hiše v Krškem, z objektom, primernim za obrtno dejavnost, v velikosti 100 m<sup>2</sup>. Objekta sta komunalno opremljena in se nahajata na parceli v izmeri 900 m<sup>2</sup>. Sta v neposredni bližini centra. Vse potrebne informacije dobite na (0608)32-283 v večernih urah. 2350 **VIKEND ZIDANICO** z vinogradom v bližini Mokronoga prodam. (0601) 42-535. 2354 **LEP MANJŠI VINOGRAD** v bližini trgovine na Uršnih selih prodam. Informacije: Ivan Bukovec, (061)317-898. 2387

**VIKEND** zidanico z manjšim vinogradom v Sentjurju pri Mirni Peči ugodno prodam. (068)44-693. 2392 **V BELI KRAJINI**, na Stražnjem Vrhu, prodam vikend zidanico v tretji gradbeni fazi z elektriko, vinograd, skupaj 3300 m<sup>2</sup> zemljišča. Zaradi nujnosti, hitre prodaje cena zelo ugodna. (068)51-382, zvečer. 2394 **NJIVO** (24 arov v k.o. Gotna vas prodam. Cena za 1 m<sup>2</sup> je 30 din. Naslov v oglasnem oddelku. 2406 **KMETIJO** v bližini Studenca, ki obsega 3 ha zemlje s hišo in vso premoženje, prodam. Cena po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 2409 **HIŠO** v Novem mestu ali okolici, do 10 let staro, obvezen telefon in parcela vsaj 500 m<sup>2</sup>, kupim. 26-330. 2410 **STANOVANJSKO HIŠO** z lokalom in vrtom, vseljivo, v središču novega mesta, pod zelo ugodnimi pogoji prodam. 23-385. 2462 **STARO HIŠO** z vodo in elektriko in gospodarsko poslopjeter 15000 m<sup>2</sup> zemlje (njive, travniki, sadovnjak) v vasi Vrh pri Sentrupertu ob asfaltni cesti prodam. Možnost razparcelacije. Informacije vsako nedeljo na (041)671-725. 2487

**7 ALPSKIH** koz in jarca, 7 in jarca prodam. Antun Medved, železniška postaja Novi Dvogerak. 2487 **DVOKRILNA VRATA** (264) , delno zastekljena, rabljeni dam. (061)447-603. **PRALNI STROJ** po ugodni ceni. Verž, Šegova 8, Novo mesto. 24-820. **500—LITRSKI** hrastovi sodi prodam. (068)65-531. **400—LITRSKO** novo hrastovo šeno uporabljeno, prodam. **KRAVO** simentalco, četrtič mlatilnico prodam. Brane Gašper, 26, Straža. **MOTORNO ŽAGO** sax do novo, prodam za 4.000 din. Ivan Stare Žage 16, (068)65-671. **GROZDJE**, mešano, in dvotraktorski obračalni plug prodam. Dol. Dobrava 13, Trebnje. **NAMIZNI OVERLOG** ugodno prodam. 25-235. **GROZDJE** — mešano (šmarcnico), na Vinjem Vrhu, 73-638. **BETONSKO GARAZO** prodam za 20 % ceneje. 23-poldne. **LESENE PREŠE** prodam. Drča 7, Sentjerne. **SOD 750 l** in hrastovo kad, rabljeno eno sezono, prodam. **BOJLER** (65l), pokončni, ogrevalno in električno, 65-235. **PRODAM** agregat 1500 W, puch ekspres, frajtonarico B S A ploščo — nadomestek parketa. 24-752. **PRODAM** nov hrastovi sod, barvni televizor, malo rabljen, rog junior. Vse informacije na **JABOLKA** jonagod in glodstator ursus C 335 prodam. 27-

**KRAVO**, staro 8 let, prodam. Češnice 2, Mirna Peč. **KOBILO**, dveltno, prodam. Informacije na (068)23-terna 34. **NOV SOD**, nerabljen, 600 l prodam. Kovač, Bršljin 21, Novo mesto. **SOD 13 hl** prodam. Cena po ru. Branko Jug, Dobrava 13, Sent-

**preklICI**

**IVAN VIZLER**, Vel. Podlog 69, Leskovec pri Krškem, opozarjam vsakogar, ki bo širil lažne govorice o meni (velja predvsem za Veliko vas in sovaščane), da ga bom sodno preganjal. 2447

**prodam**

**TERMOAKUMULACIJSKO PEČ** (3 KW) in sod za vino (100 l) prodam. Drago Levičar, Dalmatinova 5, Krško. (0608)33-482. 2321 **SOD** (800 l), rabljen, prodam. Jože Kosec, Vel. Brusnice 72. 2322 **SEDEŽNO GARNITURO** za dnevno sobo in barvni televizor, starejši letnik, prodam. Jelka Šmuc, Rakovnik 33, 68232 Sentrupert. 2336 **PRODAM** belo otroško posteljico, jogi, strešno opeko in brikete za kurjavo. 28-319, po 16. uri. 2340 **HRASTOVI KADI** (1200 in 700 l) prodam. Franc Koncilja, Rumanja vas 33, Straža. 85-443. 2341 **VINSKI** črni most ali grozdje prodam. 51-018. 2343

**ZELO UGODNO** prodam kuhinjo marles (oranžno), dolžina 24-941 po 16. uri. **GROZDJE** šmarcnico prodam ja Školjanc, Brege 10, Leskovec škem. **140 GAJBIC** po 12 kg, novo dam. (0608)82-566. **EMO CENTRAL 20 S**, staro prodam. (0608)79-052.

*Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpela sem, in večni mir mi zaželite.*

**ZAHVALA**

V 65. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša ljuba mama, stara mama sestra in tašča

**MARIJA IVKOVIČ**  
rojena MUHIČ  
iz Biške vasi



Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje ter naši mami darovali cvetje, vence in masle. Zahvaljujemo se tudi PM Ljubljana-Moste Polje, podjetju Viator Ljubljana, VVO Novo mesto. Najlepša hvala dr. Janežu za vso pomoč v času težke bolezni, gospodu župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste spošnašo drago mamo spremili na njeni prerani zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sinova Jože z ženo Božo, Milan z družino in hčerka Milka z družino, sestra, stric ter ostalo sorodstvo

**ZAHVALA**

V 79. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**ALOJZ GOLOBIČ**  
s Kala 1, Semič



Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Tomčevi iz ZD Črnomelj ter osebju OIIM internege oddelka Splošne bolnice Novo mesto za njihov trud. Posebna hvala duhovnikom za opravljene obrede ter tolažilne besede, dobrim sosedom, kolektivoma Iskre Semič in transfuzijskega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, PGD Štrekljevec, govornikom, cerkvenim pevcom iz Semiča in Dolenjskemu oktetu. Vsem, ki ste spoštno čustvovali z nami in nam stali ob strani, še enkrat hvala!

Žalujoci: žena Katarina, sinova Tone in Stane, hčerke Rezka, Anica in Mimica z družinami, sestre in ostalo sorodstvo

Kal, Chicago, Ljubljana, Novo mesto, 10. septembra 1990

**DOLENJSKI LIST**

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Logan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Lukar, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran. ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 10 din, naročnina za 3. trimesečje 100 din; za delovne in družbene organizacije 200 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 120 din na prvi ali zadnji strani 240 din; za razpise, licitacije ipd. 140 din. Mali oglasi do deset besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

**GROZDJE** šmarnico ugodno pro-  
n. 40-133. 2422  
**SKOBEJNO** velo, 50 cm, komplet s  
baljškom za krožno žago, in moped,  
7. APN 6 tomos, prodam 30% ceneje.  
dam tudi enofazni hidrofor 90 l in peč  
kopalnico na drva (bakreno).  
(068)56-108, Semič. 2424  
**AVTOGENI** aparat, komplet, pro-  
jen. Petrinčič, Gor. Prekopa 26, Kosta-  
vica. 2426  
**HLADILNIK** prodam za 2.000 din.  
(0608)32-913. 2427  
**KROZNO ŽAGO** s 5 KW motorjem,  
omobilsko prikolico, rabljen gumi voz  
col ter motorno škroplilnico stihl pro-  
n. 41-063. 2428  
**FOTELJ**, kot ležišče, otroško posteljo,  
boški voziček prodam. (0608) 82-  
2429  
**KOMPLETNO OPREMLJENO**  
urnjo z mizo in stoli ter kompletno  
nico in omaro za dnevno sobo ugodno  
dam. (068)22-734 ali (068)28-  
2432  
**KOZE** prodam. 28-844. 2437  
**NAPO** za kuhinjo orhideja natural in  
sko kolo prodam. 22-757. 2438  
**GROZDJE**, šmarnico, prodam. Am-  
govič, Sentošt 14, Stopiče. 2443  
**BARVNI TELEVIZOR** gorenje, šte-  
nik, hladilnik in predsobno omaro zelo  
eno prodam. 21-246. 2446  
**PLETILNI STROJ BROTHER KH**  
dvoredni na kartice, komplet z mizo  
datki prodam. 27-112. 2451  
**COMMODORE 64** s kasetnikom,  
Rlno palico, reset tipko, originalnimi  
mi in literaturo zelo ugodno prodam.  
(068)27-081. 2453  
**HARMONIKO**, 120—basno, novo,  
esizer in nov 300—litrski sod prodam.  
87-214. 2468  
**GROZDJE** sorte refošk prodam.  
(066)76-411, zvečer. 2469  
**DOBERMANKO** z rodovnikom, od-  
uh staršev, staro 4 mesece, pro-  
n. 85-901. 2475  
**BEOGRAD SPORT** gumijast čoln z  
odnim dnom in šipo prodam. Prodaj  
motor tomos 4. Vse kot novo.  
(0608)62-155. 2479  
**PRIKOLICO** za osebni avto ugodno  
dam. 45-244. 2480  
**GROZDJE**, šmarnico, prodam. Ru-  
f Kotar, Velika Loka. 2482  
**KOMPLETNO OSTREŠJE** dolžine  
m prodam. Ogleđ v soboto in nedeljo.  
in Golob, Mala Cikava 18, Novo me-  
sto. 2483  
**400 KG** rdečega grozolja (frankinjo in  
metno črtno) prodam. Boris Brunsko-  
kor pri Semiču 59, Semič. 2484  
**KAVČ** ugodno prodam. Edi Matko-  
nad mlini 25, Novo mesto. 2485  
**PRASTOVO KAD** (800 l), malo rab-  
no, prodam. Cena po dogovoru.  
(068)25-156. 2486

**PRETIPKUJEM** razno gradivo. De-  
lam z računalnikom, zato je solidno  
opravljeno. Pozanimajte se popoldne vsak  
dan na (068)27-081. 2455

### službo dobi

**NATAKARICO** zaposlim. Stanova-  
nje in hrana v hiši, OD 6.000 din.  
(061) 785-102, po 20. uri. 2333  
**ZA OBMOČJE DOLENJSKE** po-  
trebujemo vodje skupin in akviziterje za  
prodajo najnovejšega otroškega programa  
Pomurske založbe. (064)35-712. 2348

**TRGOVKA**, izučena, dobi zaposlitev.  
(50-123. 2377  
**ČE ŽELITE** dobro zaslužiti, se oglašite  
na (068)24-188, v četrtek 20. sep-  
tembra, od 17. do 21. ure. 2388  
**DEKLE** z resnim odnosom do dela za  
šankom zaposlimo. Ponudbe pošljite pod  
Šifro: »DOBER OD- TREBNJE« 2397

**V PREUREJENI** okrepčevalnici Tave-  
rna zaposlimo urejeno, pošteno, pridno  
deklo. (0608)31-88 ali 32-715 ali 32-  
224. 2415

**ZASTOPNIKE** za tujo firmo iščem.  
(28-680. 2460

**OB PROSTIH** vikendih in lastnem  
prevozu vam nudimo super zaslužek. Do-  
bimo se v petek, 21. septembra, v hotelu  
Kandija, in v ponedeljek, 2. septembra, v  
motelu Pušnik, ob 19. uri. 2461

**ODLIČEN ZASLUŽEK** vam nudi-  
mo s prodajo priznanega artikla. Pogoji:  
lasten prevoz in prosti vikendi. (0608)  
88-840, vsak delovnik po 16. uri. 2470

**ŽELITE** delati v tujini? Kličite na  
(068)59-408, v četrtek in petek od 16. do  
18. ure. 2478

**NAJBOLJŠI POGOJI!** Če imate kaj  
prostega časa in avto, pokličite na 24-  
309. 2481

### stanovanja

**STANOVANJE** v Brezicah ali bližnji  
okolici najameva za dobo enega do treh  
let. Sva veliko odsotna. Plačava v DEM.  
(9949711/2624924, kličite zvečer! 2162

**GARSONJERO** ali enosobno stano-  
vanje v Novem mestu ali bližnji okolici iš-  
če mlad slovenski par z visokošolsko iz-  
obrazbo. Naslov v oglasnem oddelku. 2327

**GARSONJERO** ali enosobno stano-  
vanje v Novem mestu ali okolici išče  
30—letna diplomirana ekonomistka.  
(25-978. 2337

**ZAMENJAM** enosobno družbeno  
stanovanje v Novem mestu za večje.  
(21-456, od 16. ure dalje. 2360

**NAJAMEM** enosobno stanovanje ali  
garsonjero v Brezicah ali okolici. Možen  
kasnejši odkup. Nada Rožman, Cundro-  
vec 17, Brežice. 2399

**ENOSOBNO** ali dvosobno stanova-  
nje v Novem mestu ali Krškem vzame  
v najem mlad zakonski par z enoletnim  
otrokom. Šifra: »ZDRAVNIKA PRI-  
PRAVNIKA« 2421

**ZAPOSLENI** mamici stari od 35 do  
40 let oddam ogrevano sobo s souporabo  
kuhinja in kopalnice, brezplačno, v okoli-  
ci Črnomlja. Šifra: »POMOČ V GOS-  
PODINJSTVU« 2423

### razno

**VARSTVO** vzamem dva otro-  
mi. 25-492. 2338  
**DRUŠTVO UPOKOJENCEV** Ko-  
mešnica na Krki odda v najem poslovni  
prostor (46 m<sup>2</sup>) za mirno obrt, servis ali  
kavarno. (0608)60-018 ali 60-091. 2404  
**NEOPREMLJEN** frizerski salon od-  
dam v najem, hkrati nudim delo gostinski  
kavni. 26-665. zjutraj. 2418

**NOVO!**

**KLIOLOGATEC v Novem mestu**

**STAVBNO POHIŠTVO:** — okna, vrata, panoramska vrata, no-  
tranja vrata in senčila (žaluzije,  
polkna, rolete)  
— sodobna izvedba  
— vrhunska kakovost  
— močnejša konstrukcija  
— prihranek energije  
— posebnost — izdelava po meri  
— brezplačna dostava  
— možnost montaže

**POSEBNA UGODNOST:**  
Brezplačno izmerimo, svetujemo in napravimo predračun po  
želji tudi na vašem domu.

**ZASTOPSTVO IN PRODAJA:**  
VEBER MOJMIK, Ragovo 8,  
Novo mesto, tel.: (068) 25-951

**ODPRTO:** torek od 10. — 18. ure  
sreda od 10. — 18. ure

**DOLENJSKI LIST**

**NAROČILNICA**

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: \_\_\_\_\_

Ulica in hišna št.: \_\_\_\_\_

Poštna številka in kraj.: \_\_\_\_\_

Št. osebne izkaznice: \_\_\_\_\_

**ZAHVALA**

V 81. letu starosti nas je zapustila draga  
mama, stara mama, teta in tašča

**JOŽEFA ŠIŠKO**

z Malega Slatnika 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki  
ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, po-  
kojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala  
g. župniku za lepo opravljen obred in pevcem z Ruperc Vrh za lepo  
zapete žalostinke.

Žalujoči: vsi njeni

*Saj čas zaceli rane vse,  
tolažijo ljudi,  
a brazgotin, ki v srcu so,  
ne celi čas, nihče.*

**ZAHVALA**

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je  
v 56. letu starosti zapustila naša draga ses-  
tra in teta

**ŠTEFKA VIDMAR**

Potok 12 pri Straži

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in vaščanom  
s Potoka, še posebej Petanovim, Forščakovim in ostalim, ter vsem, ki so  
nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence in cvetje. Naša zahvala tudi  
podjetju Novoles iz Straže ter župniku za lepo opravljen obred. Vsem še  
enkrat hvala!

Žalujoči: brata Slavko in Matija z družino ter ostali sorodniki

12. septembra 1990

**ZAHVALA**

Podala je roko smrti, tiho in mirno odšla od  
svojih dragih

**TEREZIJA ŠUŠTERŠIČ**

iz Birčne vasi

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcih se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali  
ob strani v času njene težke bolezni, nam nesebično pomagali, ustno ali  
pisno izrazili sožalje, prinesli cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.  
Posebno se zahvaljujemo osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani,  
Pljučnemu oddelku bolnišnice Novo mesto, dr. Kvasiču in osebju do-  
ma starejših občanov Novo mesto ter g. župniku za lepo opravljen  
obred.

Žalujoči: vsi njeni

**ZAHVALA**

V 63. letu starosti je po dolgi bolezni pre-  
minil naš dragi

**ANTON KAPELE**

iz Dolenjcev pri Adlešičih

Vsem, ki ste storili kaj dobrega za pokojnika in nam v težkih trenutkih  
pomagali ter z nami sočustvovali, se iskreno zahvaljujemo. Posebna za-  
hvala kolektivom KZ Črnomelj, Konfekciji Adlešiči in Gorenju Črno-  
melj, organizaciji ZB Adlešiči, govornikom Starešiniču in Cvitkoviču,  
pevkam za odpete žalostinke ter gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoči: žena Katica, sin Tone z družino in ostalo sorodstvo

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, bra-  
ta in starega očeta

**STANISLAVA GOLOBIČA**

iz Vinice

iskrena hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrazili sožalje, po-  
klonili pokojnemu cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Posebej se za-  
hvaljujemo dr. Babiču in vsemu zdravstvenemu osebju internega od-  
delka novomeške bolnišnice, sosedom, pevskemu zboru upokojenecv  
iz Črnomlja, govorniku za ganljive besede in gospodu župniku za  
opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

*Utihnil je tvoj glas,  
obstalo je tvoje srce,  
ostali so sledovi pridnih rok  
in kruto spoznanje, da se ne  
vrneš več.*

(Ljudska)

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, stare-  
ga očeta, brata in strica

**IVANA RADETA**

iz Čepelj pri Starem trgu ob Kolpi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znan-  
cem in sodelavcem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam  
izrazili sožalje, podarili cvetje in nudili drugo pomoč. Hvala vsem, ki ste  
ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, še posebej pa  
organizaciji ZB za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njegovi

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in  
hčerke

**MARTINE KUKMAN**

rojene Štalcer,

iz Ručetne vasi 5

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za  
pomoč, izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Najlepša hvala osebju ZD  
Črnomelj, gospodu kaplanu za opravljen obred in upokojskemu pev-  
skemu zboru iz Črnomlja. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

**ZAHVALA**

V 66. letu nas je nepričakovano zapustil  
mož

**JOŽE ZUPANČIČ**

veterinarski tehnik v pokojni  
s Kurirske poti 9. Novo mesto

Iskreno se zahvaljujem sosedom, sorodnikom in prijateljem, veterinar-  
ski postaji za izrečeno sožalje in podarjene vence, pevskemu zboru,  
godbi, gospodu proštu Lapu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat  
iskrena zahvala!

Vsi njegovi

*Ne jokajte na mojem grobu,  
le tiho k njemu pristopite  
in večni mir mi želite.*

**V SPOMIN**

22. septembra minevajo tri leta, odkar nas  
je zapustil naš dragi sin in brat

**IVAN HROVATIČ**

z Igljenika 7

Iskrena hvala vsem, ki mu prinašate sveče in cvetje na prerani grob.

Žalujoči: mama in sestra Ani

*Solze, žalost, bolečina  
te zbudila ni,  
tiha, nema je gomila,  
kjer počivaš mirno ti.*

**V SPOMIN**

21. septembra bo minilo pet žalostnih let,  
kar nas je za vedno zapustil naš dragi mož,  
oče, stari oče

**FRANC SAŠEK**

iz Dolnjega Suhadola pri Brusnicah

Iskrena hvala vsem, ki obiskujete njegov zadnji dom, mu prinašate cvet-  
je in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi

# Portret tega tedna

## FRANC ČARGO

Kakšen je sodobni menedžer, poslovni človek? Mlad, dobro šolan, športno treniran, dinamičen, sprejemljiv in dojemljiv za vse novo. Ko gre za uspeh, ne gleda na uro, marveč je pripravljen delati po cele dneve. Ali Čargo ustreza temu prototipu evropskega poslovnega človeka, je še težko presoditi, kajti na čelu podjetja Videm je šele nekaj dni. Vsekakor mu je treba priznati, da izpolnjuje vsaj dva kriterija za uvrstitev med poslovne ljudi evropskega formata. Pripravljen je delati kot konj in bolj kot priljubljenost med delavci mu je ljuba uspešnost firme.



Zrasel je iz naših prtljikavih razmer, ampak tega na njem ni videti. Že iz njegovega korpusa je mogoče razbrati, da je bil nekoč športnik. Bil je v državni plavalni reprezentanci. Kot plavalec je spoznal svet, moral je odkriti, da si je treba cilje postaviti visoko, če hošče v življenju kaj doseči. Nikoli ni verjel v srečo, nikoli v življenju še ni kupil nobene srečke. Edina zanesljiva pot, ki vodi k uspehu, je trdo delo. Ampak še zdaleč ni mogoče reči, da je deloholik. Delo ni samo sebi namen, delo je podrejeno ciljem. Cilj pa je Evropa. Čargo je bil eden izmed strategov Vidmova projekta Evropa 1992. »Veliko pomembnih reči smo si zastavili v tej tovarni. Zato sem sprejel vodenje firme kot velik izziv. In res je tudi, da sem moral ostati v firmi, kajti če bi se umaknil sedaj, bi se lahko zgodilo marsikaj slabega za Vidmo.« Tako govori in sogovornika noče niti ocarati niti prepričati, našteva samo dejstva.

Pogovarjala sva se v soboto dopoldne ob 9. uri. Malo prej ga je v službo pripeljala žena. V pisarni bo prebil vsa sobota in tudi nedeljo, tako razberem iz telefonskih pogovorov. Zdjaj bo več prisoten v firmi (kot je bil prej, ko je bil vodja trženja in financ), vsaj 40 ur na teden, ostalih 40 ali več ur pa bo nemara na potovanjih, sestankih. Pravi, da mu je tovarna dala vse. Bil je njen špijondist, plaval je v njenem bazenu in za njene barve, v njej je dobil prvo službo. Zato govori o papirju, o moči tovarne, o njenih načrtih na nek poseben način. Trezno opozarja: »V svetu je poraba papirja v razvitih državah od 200 do 250 kil na prebivalca. V Sloveniji ga porabimo okoli 70 kil, v Jugoslaviji pa le 40 kil. Če Jugoslavija po letu 2000 ne bo porabila več kot 70 kil na prebival-

ca, bo nepismena.« Papir torej ni proizvod kot vsak drug. Na papirju kljub elektroni ki še vedno sloni naša civilizacija. Od tod težnja slovenske politike, da je na čelo Vidma tako ali drugače vedno »postavila« človeka, ki je bil ustrezen. Pri Čargu je verjetno odločala njegova podjetniško tržna naravnost, njegov posluš za novo. Videm namreč doslej ni bil samo sponzor smučarjev, ukvarjal se je tudi s tako zlahkimi rečmi, kot je mecenstvo. Drugače ni mogoče reči njegovi podpori revijam, kot so RR, MM in Manager.

Pri nas smo velikokrat dokazali da velikih gospodarskih sistemov ne obvladamo. Videm teh težav nima, vedno je bil na potrebi ravni in zdaj Čargo pravi, da so v teh razmerah ljudje največja vrednost Vidma. Tem ljudem bi rad dal gotovost, rad pa bi jih tudi pripravil, da bi se bili sposobni pripraviti spoprijeti s konkurenco. Merilo uspešnosti — naj bo to zapisano v najbolj grobem kapitalističnem jeziku — je samo profit. To je v poslovni politiki za leto 1990 zapisano z debelimi črkami. To bodo v Vidmu dosegli, če se bodo s kakovostjo in izbiro prilagajali kupcu. Zato bodo povečali prodajo, bolj skrbeli za inovacije. Porabnike bodo siliti k porabi boljših vrst papirjev, kakršni so v navadi v Evropi. In če jih ne bodo proizvajali sami, jih bodo po najbolj konkurenčnih cenah našli v svetu.

Čargo pravi, da Videm sicer ne bo doživel dramatičnih presvetov. Pričakuje, da bodo ljudje zaupali v tovarno in v vodstveni tim, ki se bo zdaj lotil dela. Pod vodstvom Franca Čarga seveda.

J. SIMČIČ

# Boj za Klepca se nadaljuje

Spet nova tiskovna konferenca o Petru Klepcu in njegovi deželi — Enciklopedije ne omenjajo Petra Klepca, Martina Krpana in Velega Jožeta

OSILNICA — Minulo sredo je bila spet v Osilnici tiskovna konferenca o Petru Klepcu. Udeležili so se je novinarji in fotoreporterji nekaterih slovenskih časopisov (predvsem iz Ljubljane in Maribora). Na njihova vprašanja o deželi Petra Klepca in Petru Klepcu samem pa so odgovarjali predstavniki krajevne skupnosti Osilnica (dr. Stanko Nikolčič, Veljko Rapšerič) in Josip Klepac iz Čabra, ki trdi, da je (skupaj s še štirimi svojimi brati in sestrami) pravi in resnični potomec legendarnega Petra Klepca.

## Sevničanom ni prav dosti do zabave

Tudi ob zaključku kopalne sezone zelo slab obisk — »Vžgejo« samo veselice?

SEVNICA — Za zaključek letošnje kopalne sezone so se pri sevničnem gostinskem podjetju odločili, da povabijo na kopalnišče ansambel Vikend in Heleno Blagne. Prišla sta preteklo soboto tako ansambel kot Helena, ki je na številnih plakatih po Sevnici vabila predvsem s svojimi oblinami. Njenih pevskih zmoglosti Sevničani ne poznajo, saj je Blagnetova bila še do nedavnega neznanca celo za slovensko estrado in se je prebivala v domače okolje po uspešnih nastopih na jugu Jugoslavije. Na kopalnišču je bilo vse v redu, celo lepo vreme, le publike od nikoder. Organizatorji so prodali, recni in piši, natančno 25 vstopnic za zabavni večer. Helena je zapela le eno pesmico, se opravičila in se otožna vrnila v Ljubljano, Vikend je odigral nekaj »rund«, a še zmeraj je ostalo pri razočaranju. Nad Sevnici, seve!

Kajti vedeti je treba, da ni bilo dosti boljše, vsaj kar se tiče obiska, niti na prejšnjih poletnih zabavnih večerih na kopalnišču, čeprav so nastopali priljubljeni jugoslovanski in slovenski ansambli in pevci. Bodo imeli organizatorji prihodnjo sezono še toliko poguma in velikopoteznosti, da bodo nadaljevali z zabavno-turistično ponudbo, ki jim očitno prinaša izgubo, da bi le zdramili za zabavo otopele Sevničane? Ali pa bi morda poskusili, če bi se obnesla improvizirana vaška veselica na kopalnišču. Takih se Sevničani kar množično udeležujejo.

P. P.

## Slovenija Moja dežela.

### ŽIVŽAV NE POJENJA, DA O DISKU..

OTOČEC — V nedeljo od 16. do 19. ure bo v tukajšnji motelski restavraciji spet na moč živahno, otroški živžav drugačen niti naj ne bi bil. Program bo tokrat izvedel ljubljanski otroški kulturni center, ki ga vodi režiser Talal Hadi, in ta obljublja, da v slikarski in kiparski šoli pa v plesnem vrtcu ne bo nobenemu otroku dolgčas. Za živahno glasbo bo tudi to nedeljo poskrbel Stane Gorenc. Toliko za mladež, ljubiteljem zimzelenih melodij, in sicer grškega melosa, pa ni treba čakati do nedelje, zanje bo drevo odprt otoški disk, v katerem se bo marsikaj zanimivega dogajalo tudi jutri in v soboto.



»MULC« BO DAL OKROG 3 TONE OGLJA — Na Pečju pri Sevnici je v soboto popoldne Anton Grilc pržgal kopo, v katero je skrbno namestil okrog 30 prostorninskih metrov bukovih drv iz svoje hoste. Na Bohorju, v Pustih Ložcah, kjer je bil Anton Doma, so taki manjši kopi rekli »mulc«, tisti, z okrog 200 m<sup>3</sup> drv, pa kopa. Grilc se je za prikaz oglarjenja odločil, da ne bi ta koristni običaj šel v pozabo. Zato bo v 14 dneh, ko bo ogelja »kuhano«, torej tja do 29. septembra, gotovo precej »firbecev« pri Grilčevih na Pečju, da si približe ogledajo to oglarjenje. (Foto: P. Perc)

Josip Klepac se s svojimi brati in sestrami prizadeva, da bi naziv Dežela Petra Klepca veljal tudi za hrvaški del te dežele, medtem ko zdaj to deželo propagira le slovenska stranka, in sicer krajevna skupnost Osilnica. Zatrjuje, da je bil Peter Klepec rojen v isti hiši, kot on, Josip Klepac, v Malem Logu (sedaj je to na Hrvaškem), in obljublja tudi dokaze o tem. Vendar mu v zadnjih dveh mesecih, odkar se bolj javno zavzema za to, ni uspelo predložiti še nobenega dokaza, pravi pa, da jih bo dobil.

Še posebno opozarja na nekatere neresnične govorice in pisanja o Petru Klepcu in drugim v zvezi s Petrom. Tako ni resnično, da ni več potomec Petra Klepca, češ da so izgubili v zadnji vojni. Resnica je, da je potomec iz iste hiše pet, se pravi on in njegovi bratje ter sestre. Ni res, da je bil Peter Klepec rojen v Osilnici ali pri Osilnici, saj nihče ne ve pokazati, v kateri hiši medtem ko vsi v Malem Logu in daleč naokoli vedo, da je hiša Petra Klepca stala v Malem Logu še vse do leta 1942, ko so jo Italijani požgali. Vsi vedo tudi za gredo (ogromen tram), ki jo je sam Peter Klepec prinesel in vgradil v hišo in je prav tako zgorela s hišo. Pravi, da je najbolj narobe, ker se propagira napačen kraj rojstva Petra Klepca in ker je kot dežela Petra Klepca obeležena le krajevna skupnost Osilnica.



DVA KLEPCA — Na fotografiji je Josip Klepac iz Čabra z leseno skulpturo Petra Klepca, po kateri ljudski umetnik Marjan Leš iz Gerova izdeluje dva velika (nad 3 m) lesena kipa Petra Klepca, ki ju je naročila krajevna skupnost Osilnica in ju namerava postaviti na obeh vpadnih cestah v to krajevno skupnost. (Foto: J. Primc)

lem Logu še vse do leta 1942, ko so jo Italijani požgali. Vsi vedo tudi za gredo (ogromen tram), ki jo je sam Peter Klepec prinesel in vgradil v hišo in je prav tako zgorela s hišo. Pravi, da je najbolj narobe, ker se propagira napačen kraj rojstva Petra Klepca in ker je kot dežela Petra Klepca obeležena le krajevna skupnost Osilnica.

Vsekakor je boj za Petra Klepca zanimiv. Še posebno, ker so ne le sorodniki, ampak tudi mnogi drugi prepričani, da je Peter Klepec res živel, čeprav priznavajo, da tisto o njegovi nenavadni moči ne more biti vse res. Osilničanje pravijo tudi, da si ne privajajo Petra Klepca in da naj bi torej tudi na hrvaški strani ustrezno obeležili deželo Petra Klepca, žal pa hrvaška stran doslej za to ni pokazala posebnega zanimanja.

O Petru Klepcu in njegovi deželi, hiši, moči, gredi, jeziku, rodu, pripovedkah in drugem bomo morda kdaj pozneje še pisali, tokrat naj zapišem le, da pričakujem podobne zaplete in novosti.

### »ROCK FEŠTA«

ŠENTLERNART — Mladinska organizacija iz te krajevne skupnosti, ki se že povsem drži Brežic, je v soboto zvečer priredila Rock fešto. Prava veselica za mlade rokerje se je odvijala v tamkajšnjem gasilskem domu. Nastopili so ansambli Polska malca, Dr. Morena in Silver Sound.

### UGODNE PRILOŽNOSTI

ZLATA VERIGA je kratkočasno branje o tem, kje je mogoče kupiti poceni srajco, popraviti električni strojek, kupiti avto. ZLATA VERIGA POMENI NEPRETRGAN NIZ UGODNIH PRILOŽNOSTI. Na 17. strani DL je ZLATA VERIGA.

narske konference tudi še od sorodnikov mejašev Petra Klepca, se pravi Martina Krpana in Velega Jože. Že vnaprej pa opozarjam, da bo dokazovanje težko, saj nobenega izmed teh treh junakov ne omenjajo ne slovenske in ne hrvaške enciklopedije.

JOŽE PRIMC

## Tone še pokriva s slamo

Krovcev skoraj ni več — Tri dni za manjšo hišo

NOVO MESTO — Pri Seriniju v Zabji vasi so v teh dneh imeli v gosteh nevskandjanja in že redkega, če ne edinega takšnega obrtnika na Dolenjskem. Šestdesetletni Ilarjev Tone s Potov Vrha je pokrival okrasni kozolec še prav po starem, s slamo.

»Slamarjev ni več, saj ni več škope, da bi imeli delo. Pred 30 leti smo pokrivali hiše od Gabrja do Podgrada. Danes slamo zdrobijo kombajni, namesto slame pa je na strehi težka opeka, ki ne zdrži prav nič več kot slama,« ugotavlja Tone.

Dela, ki ga je naučil sovaščan Miha Košmrlj, nikoli ne bo pozabil, seveda pa tudi nikogar ne bo naučil te mojstrvine pokrivanja hiš, saj se za to nihče več ne zanima.

Včasih so pokrivali kar več hiš zaporedoma. Tudi po teden dni in več ga ni bilo domov. Za eno manjšo hišo so porabili tri dni in 600 kilogramov škope. Po dva sta bila na strehi. Eden je zapletal, drugi pa je podajal. Često se je zgodilo, da je kdo preveč pogledal v kozarec in po drseči slami padel s strehe. To se je zgodilo tudi Tončku pri Serinijevem miniaturnem kozolčku. Na srečo jo je odnesel le z nekaj praskami.

J. PAVLIN



Tone Ilar

## »Prijatelji« gredo v ZRM

Najprej k slovenskem društvu »Zvon« iz Aa in nato še h kulturnemu društvu v Boennighe

BREŽICE — Narodnozabavni sambilan Dobri prijatelji bo 29. septembra odpotoval v Aalen k našim zcem v ZR Nemčiji. Odzvali se povabilu tamkajšnjega slovenskega šta »Zvon« in njegovega predsednika sicer rojaka iz Dolenje vasi, St. Levstika. Čeprav društvo deluje eno leto, je že zelo aktivno, kar do je tudi z letošnjo prireditvijo, ki so slovi »Vinska trgatava«.

Dobrim prijateljem, ki jih že poznajo doma in drugod po Sloveniji, bo prvo gostovanje v tujini. bo imajo že turneje po Italiji in Nemčiji. Ter gostovanje pri rojakih v ZD Kanadi. Že takoj v začetku oktobra do ponovno odpotovali v Nemčijo sicer k slovenskemu kulturnemu centru »Mura« v Boennigheimu, ki let sodeluje z brežiško občino našim in kulturnem področju.

Člani ansambla imajo veliko delo, da bi posneli svojo prvo samostojno seto, zato so začeli resno delati, da tega cilja prišli čimprej. Trenutno Dobri prijatelji igrajo in pojejo Žagar (harmonika in klavir), Ogorevc (kitara in diatonična harmonika), Franc Černelič (klarinet in sifon), Franc Cetin (bobni in vokal), Petelinc (trobenta), Marjetka Petelinc (vokal) in vodja ansambla Jože (baskitara in bariton).

## KOMEDIJA MARATON V SEVNICI

SEVNICA — Sevniška zvezna turnih organizacij priredi v četrto septembra, ob 19. uri gostovanje uspešne komedije v produkciji ljubkega Festivala — Maraton. V komediji Claudia Confortezza, ki jo je glasopremil Mojmir Sepe, bodo na od deskah kulturne dvorane GD v Sevnici nastopili Slavko Cerjak, Janez Hoče Rife in Branko Šturbej, songe pa bo Marjetka Falk. Predprodaja vske je v sevniški knjižnici.

## Kikuji so prišli s kozo

Zdravka Rostočil je s svojo družino že 15 let v Nairobi — Dela v centru za umirajoče bolnike

NOVO MESTO — Novomeščanka Zdravka Rostočil ima dve domovini. Dolenjka je po duši in srcu, že petnajst let pa s svojo družino živi v daljni afriški Keniji. Več svojih delavcev je tovarna Krka poslala kot strokovnjake med črne delavce v tovarno Dawo. Le redki so dolgo ostali, želja po domovini je bila močnejša. Tudi Rostočilovi so se po petih letih vrnili. Zdravka bi ostala, mož pa se je kar privadil in kmalu so ga iz drugih tovarn poklicali nazaj v Nairobi. Vrnili so se in si tam ustvarili nov dom.



Zdravka Rostočil

»Teško je bilo, saj oditi v Afriko ni isto, kot iti v Ljubljano po nakupih. Jezika nisem znala, prijateljev ni bilo. Potem sem počasi srkala jezik in v našo hišo so pričeli prihajati prijatelji, tudi črni. Presenečena sem bila, ko so me predstavniki plemena Kikujev obiskali na domu in mi prinesli živo kozo. Nekaj časa smo jo imeli na vrtu in ko je pojedla vse rože, naše in sosedove, smo jo dali ubiti. Kasneje smo izvedeli, da bi to morali storiti takoj, saj imajo Kikuji tak običaj, zato so iz naše hiše odšli uzaljeni. Sicer pa so Kenijski dobri prijatelji in se prav nič ne razlikujejo od naših,« je povedala Zdravka, ki je bila pred dnevi s svojimi otroki Dašo, Aleksandrom in Nino na obisku v Novem mestu.

Pleme Kikujev se je Zdravki priljubilo še po nečem. Imajo ples, ki je povsem podoben naši polki in glasbo izvajajo s harmoniko. »Kadar jih vidim in slišim, imam občutek, da sem na kaki gasilski veselici. Drugače se vedejo Masajci, nomadsko pleme. To so lepi ljudje, svetle polti. Še posebej sem navdušena nad ročnimi deli žena, ki svoje izdelke oblikujejo iz kroglic, šivanih na usnje,« pripoveduje Zdravka o domorodcih.

Slovinci bi težko razumeli, da ima v Keniji vsaka žena, ki je nekaj več kot navadna tajnica, svoje služabnice. Tudi Zdravki ni potrebno pospravljati hiše in pripravljati kosila. »Delovna sila je zelo poceni, zato ta čas raje naredim kaj bolj koristnega. Trenutno prostovoljno delam v centru za bolnike, ki umirajo. Z dobrotelnimi prireditvami zbiramo denar, da jim zadnje ure lahko pomagamo, saj je zdravstvo v Keniji zelo drago. Razmišljam tudi o svojem podjetju za prodajo nepremičnim, ki ga bom odprla v Londonu. Zadnja služba ima sprejaj še če, saj si srčno želim čimprej domov v moje Novo mesto, med moje Dolenjce. Enako mislijo tudi moji otroci. Pred leti, ko smo bili prav tako na počitnicah, si je Nina nekaj dni pred odhodom zlomila roko. Saša pa nogo. Nesrečno zlomiluje, ki je skorajda preprečilo vrnitev v Kenijo. Že naslednje leto sta otroka kar sama rekla, da bi bila spet rada v mavcu, da bi lahko ostala doma,« pripoveduje Zdravka.

Res jim nič ne manjka, razen domovine. »Ko pride k nam Slovenecem, je enako, kot bi s seboj prinesel košček domovine. Kenija je čudovita dežela, vendar je nikoli ne moreš imeti za svojo. Ko že misliš, da jo ljubiš, si z mislimi doma v rodnem Novem mestu,« je Zdravka pesniško zaključila najin pogovor.

JANEZ PAVLIN

## Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

## kozerija KDAJ BOMO PETERLETOVO?

Staknili smo jo. Koga? Ne reče se koga. »mpak kaj? OK, kaj ste staknili?« Tinovo sliko. Kje? V razredu. Kdo pa jo je staknil? Marjan Sekretarjev. Stal pa mu je držala tovarišica. In? Tršica je rekla, da je Tito že dolgo mrtva. Res je. Rekla je tudi, da je bil diktator. To je rekla? Ja, rekla je tudi, da je odločil o življenju in smrti, da je držal vse niti v svojih rokah. Kaj je mislila s tem? Ne vem. Toda rekla je, da je bil predsednik, sekretar partije in poveljnik oboroženih sil. Res je bil. Rekla je tudi, da je bil bahjek. Ta je pa malce huda. Ja, rekla je, da je imel veliko žensk in otrok. Njegova stvar. Rekla je, da je v zadnjih tridesetih letih življenja sprejemal napačne odločitve, ki so privedle jugoslovanske narode na rob prepada. Močno se je razklepetala tu vaša tovarišica, ni kaj. Rekla je, da sodi njegova slika skladišče zgodovine. In kam ste jo odnesli? Tovarišico? Ne, slika. Na podstrešje. Med stare zemljevide. Potem je stvar končana? Ni. Zanima me, kdaj bomo takšni sikali slike gospoda Peterleta. Nikoli. Je on tako dober predsednik? Ne, ampak njegove slike nikoli ne bodo visele po stenah.

TONI GASPERI